

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva

Bc. Miroslava Konopová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Miroslava Konopová

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Klatovy

Název práce

Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva

Název anglicky

Working and living conditions of the rural population

Cíle práce

Hlavním cílem je zmapovat, popsat a srovnat pracovní a životní podmínky venkovského a městského obyvatelstva.

Teoretická část diplomové práce bude zaměřena na studium dostupné odborné literatury i elektronických zdrojů k danému tématu. Získané poznatky budou východiskem i pro zpracování praktické části diplomové práce.

Metodika

Praktická část bude zaměřena na pracovní a životní podmínky obyvatel vybrané venkovské obce o obyvatel města nacházející se v Západočeském kraji.

V empirickém výzkumu bude použito triangulace technik sběru dat, a to metoda focus group a dotazníkové šetření.

Na základě výsledků dojde poté ke srovnání pracovních a životních podmínek na venkově a ve městě.

Harmonogram práce:

Červen 2021 – specifikace metodiky, stručný obsah teoretické části práce

Srpen 2021 – zpracování teoretické části DP (úvod, popis metodiky, literární rešerše),

Říjen 2021 – vlastní terénní šetření

Prosinec 2021– zpracování a odevzdání empirické části v první verzi

Březen 2022 – odevzdání kompletní DP se zpracovanými připomínkami

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

venkov, vymezení venkova, pracovní podmínky, životní podmínky, obec,

Doporučené zdroje informací

- BERNARD, J. Nic se tady neděje Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2018. ISBN 978-80-7419-274-6
- BINEK, J. – Venkovský prostor a jeho oživení. Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80251195
- HENDL, J. Kvalitativní výzkum: základy, metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2
- KUBÁTOVÁ, H. Proměny příměstského venkova a venkovské každodennosti. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. ISBN 978-80-244-4996-8
- MAJEROVÁ, V. a kol. Český venkov 20008. Proměny venkova. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2009. ISBN 978-80-213-1991-0
- MAJEROVÁ, V. – MAJER, E. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství. část II.* V Praze: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007. ISBN 978-80-213-1698-0.
- POSPĚCH, P. a kol. Vynalézání venkova po roce 1989. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2014. ISBN 978-80-7325-353-0
- ROMAN, M. Obec naskrz skrz. Praha: Blank Page spol. s r. o., 2019. ISBN 978-80-270-5272-1
- VEČERNÍK, J. Práce, hodnoty, blahobyt. České reálie v evropském kontextu. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2016. ISBN 978-80-7330-295-5
- VESELÁ, J. Sociologie obcí a regionů. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1998. ISBN 80-7194-1291-8

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. PhDr. Ing. Věra Majerová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 02. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.03.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé práce Prof. PhDr. Ing. Věře Majerové CSc., za odborné vedení, vstřícné jednání a cenné rady, které mi poskytovala při vypracování této diplomové práce.

Děkuji též své rodině za umožnění studia, její podporu a pochopení.

Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá podmínkami pro práci a život lidí žijících na venkově a ve městě. Hlavním cílem je zmapovat, popsat a srovnat pracovní a životní podmínky venkovského a městského obyvatelstva. Dílčími cíli práce je nalézt a popsat rozdíly životních a pracovních podmínek v oblasti bydlení, dopravy, spokojenosti s životními podmínkami, dojezdové vzdálenosti za prací a finanční situace těchto obyvatel. Práce je rozdělena na teoretická východiska a vlastní práci. Teoretická východiska jsou rozčleněna do čtyř okruhů, kterými jsou venkov a město, obec a její členění, kvalita života – životní a pracovní podmínky a charakteristika Plzeňského kraje a vybraných oblastí. V praktické části byly na základě teoretických poznatků sestaveny čtyři hypotézy pro oblast životních podmínek a tři hypotézy pro oblast pracovních podmínek. Při výzkumném šetření bylo pro zmapování nejdříve použito kvantitativní metody – techniky focus group. Získaná data byla podkladem pro sestavení dotazníku, k jehož distribuci došlo v obci Luženičky a ve městě Poběžovice. Výzkumný soubor byl tvořen 102 respondenty. Na základě šetření bylo pět hypotéz potvrzeno a dvě zamítnuty. Na závěr práce došlo ke shrnutí a okomentování všech výsledků výzkumu.

Klíčová slova: venkov, vymezení venkova, město, obec, kvalita života, pracovní podmínky, životní podmínky

Working and living conditions of the rural population

Abstract

The diploma thesis deals with the conditions for work and life of people living in the countryside and in the city. The main goal is to map, describe and compare the working and living conditions of the rural and urban population. The sub-goals of the work are to find and describe the differences in living and working conditions in the area of housing, transport, satisfaction with living conditions, commuting distance to work and the financial situation of these residents. The work is divided into theoretical starting points and own work. The theoretical starting points are divided into four areas, which are countryside and city, municipality and its subdivision, quality of life – living and working conditions and characteristics of the Pilsen Region and selected areas. In the practical part, based on theoretical knowledge, four hypotheses for the area of living conditions and three hypotheses for the area of working conditions were drawn up. During the research investigation, quantitative methods – focus group techniques – were first used for mapping. The data obtained was the basis for the compilation of a questionnaire, which was distributed in the village of Luženičky and in the city of Poběžovice. The research group consisted 102 respondents. Based on the investigation, five hypotheses were confirmed and two were rejected. At the end of the work, all research results were summarized and commented.

Keywords: countryside, delineation of the countryside, city, village, quality of life, working conditions, living conditions

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Venkov a město.....	13
3.1.1 Český venkov od II. světové války do roku 1990.....	17
3.1.2 Český venkov po roce 1990.....	18
3.2 Obec a její členění.....	19
3.2.1 Orgány obcí a jejich činnost	19
3.2.2 Samostatná a přenesená působnost obce	21
3.3 Kvalita života – pracovní a životní podmínky	21
3.3.1 Kvalita života.....	22
3.3.2 Definice pojmu kvalita života.....	22
3.3.2.1 Individuální definice kvality života.....	22
3.3.2.2 Kolektivní definice kvality života	25
3.3.3 Sociologické aspekty kvality života	25
3.3.4 Faktory kvality života	26
3.4 Charakteristika Plzeňského kraje a vybraných oblastí.....	27
3.4.1 Plzeňský kraj.....	27
3.4.2 Obec Luženičky	28
3.4.2.1 Historie obce.....	28
3.4.2.2 Identifikační údaje obce	30
3.4.2.3 Demografické údaje obce	31
3.4.2.4 Samospráva obce	32
3.4.2.5 Vybavenost obce	33
3.4.2.6 Dostupnost obce	34
3.4.3 Obec Poběžovice.....	34
3.4.3.1 Historie Poběžovic.....	35
3.4.3.2 Identifikační údaje	37
3.4.3.3 Demografické údaje.....	38
3.4.3.4 Struktura městského úřadu	39
3.4.3.5 Vybavenost obce	40
3.4.3.6 Dostupnost obce	41

4	Vlastní práce	43
4.1	Cíl výzkumu	43
4.2	Stanovení výzkumných otázek a předpokladů	43
4.3	Výzkumné metody a techniky	45
4.4	Charakteristika výzkumného souboru	46
4.5	Vyhodnocení a interpretace výsledků výzkumného šetření	46
4.6	Výzkumné předpoklady – jejich ověření	67
6	Výsledky a diskuse	72
	Závěr	76
7	Seznam použitých zdrojů	78
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	81
8.1	Seznam obrázků	81
8.2	Seznam tabulek	81
8.3	Seznam grafů	81
8.4	Seznam použitých zkratk	82
	Přílohy	83

1 Úvod

Venkov prošel v posledních třech desetiletích výraznými proměnami. Jeho tehdejší pro něj typická zemědělská funkce byla rozšířena o funkce další, které si vyžádal postupný vývoj společnosti. Jednou ze zásadních změn pro český venkov byl vstup České republiky do Evropské unie. V této souvislosti lze na venkově mimo jiné sledovat změny v oblasti kvality života.

Ta je pojmem obsáhlým, zasahujícím do řady vědních oborů, jehož definice není jednoznačně vymezena, proto je obtížné její hodnocení. Na kvalitu života mají vliv různé faktory, které lze obecně shrnout do dvou pojmů, a to životní a pracovní podmínky (Majerová, 2009, s. 89). Vzájemně se prolínají, a aby bylo možné dospět k jejich zdárnému posouzení, je zapotřebí vymežit, zda k jejich hodnocení bude přistupováno z pohledu jednotlivce či na lokální úrovni.

Tato práce popisuje pracovní a životní podmínky obyvatel venkova a města, tedy dvou různých lokalit a pokouší se najít odlišnosti v některých z jejich oblastí. Lze předpokládat, že obyvatelé města budou se svou kvalitou života spokojenější, protože se jim naskýtá více možností než obyvatelům venkova. Ale je tomu opravdu tak? Zjištění rozdílů v kvalitě života ve městě a na venkově není v současné době až tak jednoduché. Jedním z důvodů je nepřehledné množství hledisek, které toto ovlivňují, ale také fakt, že obyvatelé, kteří nyní žijí na venkově, pocházejí původně z města. Na vesnici sice bydlí, ale žijí městským životem, což se odráží i v hodnocení kvality jejich života. Dalším, a to stěžejním důvodem pro tuto práci je poloha zkoumaných oblastí, která má zásadní vliv na hodnocení uvedených podmínek.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. Teoretická část je dále rozdělena do dalších čtyř oblastí, první je věnována vymezení pojmu venkov a město, historickému vývoji venkova před rokem a po roce 1990. Druhá oblast je zaměřena na popis obce a na její členění na základě platných legislativních zákonů. Třetí oblast se zabývá kvalitou života, konkrétně vymezením individuální a kolektivní definice kvality života, sociologických aspektů, jež ovlivňují kvalitu života a faktorů, podle kterých lze k hodnocení kvality života přistupovat, zejména pracovní a životní podmínky. V poslední oblasti teoretické části jsou charakterizovány obce, kde výzkum probíhal, včetně popisu jejich vybavenosti a dostupnosti.

Teoretická východiska byla základem pro vytvoření sedmi výzkumných otázek, rozdělených do dvou částí – životních a pracovních podmínek.

První otázka výzkumu z oblasti životních podmínek se zabývá formou bydlení obyvatel města a venkova, druhá je orientována na dopravní mobilitu městských a venkovských obyvatel, třetí výzkumnou otázkou je zjišťováno, kterých z faktorů životních podmínek si obyvatelé venkova a města nejvíce cení. Poslední, v pořadí čtvrtá otázka v oblasti životních podmínek, je zaměřena na zjištění toho, co obyvatelé venkova a města v místě svého bydliště nejvíce postrádají.

Pro pracovní podmínky byly vytvořeny tři výzkumné otázky, první zjišťuje způsob dopravy obyvatel města a venkova do zaměstnání, druhá z nich se zabývá dojezdovou vzdáleností za prací z města i venkova a poslední, v pořadí třetí otázka z oblasti pracovních podmínek, je zaměřena na příjem městského a venkovského obyvatelstva.

Ke všem výzkumným otázkám jsou vytvořeny výzkumné předpoklady, které budou na základě získaných dat z výzkumného šetření potvrzeny či vyvráceny.

Pro sběr dat bude v šetření použito kvalitativní i kvantitativní metody, pro zmapování v oblasti životních podmínek bude použito techniky focus group a na základě získaných dat bude sestaven dotazník, jenž bude rozeslán obyvatelům venkovské obce Luženičky a města Poběžovice. Obě lokality se nacházejí v Plzeňském kraji. Výsledky šetření budou následně vyhodnoceny, okomentovány a znázorněny grafy.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem diplomové práce je zmapovat a popsat podmínky pro práci a život venkovského a městského obyvatelstva. Na základě získaných poznatků dojde k jejich vzájemnému srovnání. Výzkum bude prováděn v jedné venkovské obci a v menším městě na území České republiky, konkrétně v malé obci Luženičky a ve městě Poběžovice. Město i obec se nachází v Západočeském kraji v okrese Domažlice.

2.2 Metodika

V praktické části bude pro zmapování a popsání rozdílů životních podmínek mezi venkovským a městským obyvatelstvem použita výzkumná technika focus group. Na základě této techniky pak bude následně sestaven dotazník, týkající se životních a pracovních podmínek. Pro focus group bude vytvořeno osm skupin, které budou rozděleny dle věku a místa bydliště. Jednu skupinu bude tvořit pět osob. Každý skupinový rozhovor bude probíhat podle předem stanoveného scénáře. V dotazníkovém šetření bude vybrán vzorek respondentů, na základě vzájemné spolupráce s obecním a městským úřadem. Dotazované osoby se budou vyjadřovat k otázkám z oblasti životních a pracovních podmínek. Získaná data budou dále analyzována a popsána.

3 Teoretická východiska

3.1 Venkov a město

Termín venkov pochází z latinského rural, jeho opozitem je urban, což znamená město. Venkov (venkovský prostor) bezpochyby tvoří podstatnou část naší České republiky. Vymezení pojmu venkov je značně obtížné a není zcela jednoznačné.

Velký sociologický slovník definuje venkov takto: „*Venkov je obydlený prostor mimo městské lokality tradičně charakterizovaný orientací na zemědělství a menší hustotu obyvatel, ale i jiným způsobem života, většinou propojeným s přírodou, a také jinou sociální strukturou ve srovnání s městem...*“ (Maříková, Petrusek, Vodáková, 1996, s. 1380)

Dle Majerové je venkov řídké osídleným prostorem, ve kterém je kladen opět důraz na zemědělskou výrobu. V odborné literatuře se používá různých kritérií k vymezení tohoto pojmu. Například z hlediska demografického, na základě něhož lze venkov vymezit nízkým počtem a hustotou obyvatel, z hlediska urbanistického, kde na venkově převažuje specifický typ zástavby nebo z hlediska sociologického, které vychází z jiného způsobu života. (Majerová, 2008, s. 15)

Lidé běžně označují venkov jako vesnici. Vesnice (venkovská obec), je relativně celistvé sídlo s určitým počtem obyvatel a zastavěným územím. Pojem vesnice zdaleka nepojme vše, co je do venkova zahrnuto. Nejsou do něj zahrnovány například samoty, protože ty nejsou uspořádanými sídly, ale jedná se o obydlí, které je osamoceno, tvořeno jen jedním až třemi domy (hájovny, hamry, zámeček). Vesnicí nelze označit ani malé město, které se svým typickým souborem znaků liší od ní. I ve světě se pojem venkov využívá jen velmi sporadicky. Ve většině zemí je upřednostňován termín venkov. Ten v sobě zahrnuje volnou krajinu, zemědělskou půdu, lesy i vodní plochy. Tohle vše je řazeno mezi atributy každé vesnice. (Majerová, 2006, s. 155)

H. Kubátová ve své knize uvádí, že pojem venkov nelze jednoznačně definovat. Jako jedním z příčin je nedostatek sociologů, kteří by se zabývali pouze venkovem. Většina z nich se jím zabývá pouze v případě, kdy chtějí definovat pojem město a poukázat tím na jeho odlišnosti od venkova. (Kubátová, 2010. s. 160)

Stejně tak Klufová nedokáže venkov jednoznačně vymezit. Pro jeho vymezení je užíváno kvalitativních a kvantitativních ukazatelů, které se mezi sebou kombinují, a tím dochází k odlišným výsledkům. K definování venkova lze použít dva přístupy. Pokud se k venkovu přistupuje jako ke spojitému území, znamená to, že je chápán jako volná krajina

a venkovská sídla, dochází tím k jeho vymezení na základě plošných ukazatelů. Druhý způsob vymezení pojmu venkov se používá v případě přístupu k venkovu jako k území, které není spojitě, je vnímáno tedy jako soubor obcí, a k jeho hodnocení dochází tím na základě absolutních ukazatelů. (Klufová, 2015, s. 96)

Samotná definice venkova není jednoduchá, a proto je velmi složité určit rozdíly mezi venkovem a městem. V historii byl rozdíl mezi venkovským a městským prostorem dán hradbami. Vše, co se nacházelo před hradbami, bylo venkovské. Vše, co bylo uvnitř, bylo městské.

Dle Bookchina (1992) jsou malá (venkovská) sídla pro jejich obyvatele symbolem „pocitu občanství“. Obyvatelům menších sídel, na rozdíl od měst, se naskýtá větší možnost podílet se na chodu a řízení obce, ale také na její ochraně vůči vnějším vlivům z hlediska životního prostředí. Toto koresponduje i se snadnějším prosazováním myšlenky přímého zapojení jejich občanů do demokratické formy vlády.

Perlín definuje obecně venkov jako prostor, který spojuje venkovská sídla i krajinu (Perlín, Hupková, 2010, s. 1) Zabýval se nadále venkovem, jeho rozdělením a vytvořil komplexní klasifikaci venkova v ČR. Venkov zde není vymezen hranicemi okresu, ale jeho rozdělení vychází z analýzy urbanistické struktury, sociálních a ekonomických znaků, přírodního povrchu, a tak dále. Český venkov tímto kvalitativním přístupem rozděluje na Suburbánní zónu, Venkov v bohatých zemědělských oblastech, Chudé a Bohaté Sudety, na Vnitřní periferii a Moravsko-slovenské pomezí (Perlín, 1998, s. 16 - 19)

Na kvantitativním přístupu je založena typologie venkovského prostoru podle potenciálu rozvoje. Dle Perlína byla zpracována na základě různých statistických dat. Pomocí analýzy zde bylo sloučeno šestnáct vstupních proměnných do čtyř komponentů s názvy – „velikost“, „růst“, „lidský potenciál“ a „stabilita“. Na základě kombinace těchto komponentů bylo možno sestrojít až šestnáct typů venkovského prostoru, které byly později zredukovány na osm typů – rozvojový venkov, nerozvojový sousedský venkov, moravské periferie, vybavený moravský venkov, problémový rekreační venkov, intenzivní rekreační oblasti, strukturálně postižený průmyslový venkov a neprofilovaný venkov. Pro provedení této typologie se staly základem obce s pověřeným obecním úřadem. (Perlín, Hupková, 2010, s. 4)

Každá typologie venkova má svá kritéria pro jeho rozdělení a je založena na více vědních disciplínách. Nazýváme je komplexní typologie, ale i jednoduché. Při vymezování venkovského prostoru je důležité rozlišit, zda se jedná o venkovská sídla nebo venkovský

prostor. Dále je nutné vymezit, zda se jedná o národní či regionální kritéria nebo o reprezentativní typologie obcí na malém území. V případě národních či regionálních kritérií se bude jednat o kvantitativní data, v případě reprezentativní typologie obcí na malém území bude využito kvalitativních dat. (Perlín, 2009)

V rámci České republiky je vhodné vymezit venkovský prostor na základě hodnoty hustoty zalidnění. Za venkovský prostor je považován dle Eurostatu a OECD ukazatel hustoty zalidnění, která je v rámci venkova nižší než 150 obyvatel/km². Stejně tak i v rámci České republiky je pro vymezení venkovského prostoru doporučeno použít ukazatele hustoty zalidnění a vzhledem ke struktuře české sídelní soustavy je možné snížit hodnotu hustoty zalidnění ze 150 obyvatel/km² (navrhované OECD) na 100 obyvatel/km². V případě vymezení obcí v ČR je nejvhodnějším kritériem stanovení limitní hranice v počtu obyvatel na 3000. (Perlín, 2009)

Město je dalším pojmem, který je třeba v této kapitole vymezit. Jak již bylo zmíněno výše, slovo město pochází z latinského urban. Dle Velkého sociologického slovníku znamená urbanizace *„nejobecněji prostorovou koncentrací lidských činností i obyvatelstva projevující se změnami v chování lidí, v jejich motivacích, v kulturních vzorech i ve formách organizace společnosti. Změny jsou vyvolány životem v prostředí s velkým počtem, vysokou hustotou a značnou různorodostí obyvatel, aktivit i lidských výtvorů“*. (Maříková, Petrušek, Vodáková, 1996, s. 1358)

Města jsou, na rozdíl od venkova, specifická vysokou koncentrací obyvatel, velkou hustotou osídlení, typickou morfologií městských sídel, městským způsobem života, který se vyznačuje vyšší anonymitou. Díky anonymitě obyvatel se zde mohou vyskytovat ve větší míře různé patologické jevy (prostituce, závislost nebo zločinnost). *„Město je z hlediska analytického jedna z podob sídla, územního společenství. Město je formou komunity, jejíž členové žijí společně tím způsobem, že sdílejí nejen ten neb onen dílčí zájem, nýbrž všechny základní podmínky společného života. Znakem takové městské komunity je, že v jejím rámci mohou být uspokojovány základní lidské potřeby a aktivity. V negativním vymezení město není zájmovým sdružením, asociací nebo institucí, které sledují pouze určité specifické zájmy a cíle. V sociologickém smyslu není město ani pouhým subsystémem globální společnosti, který má plnit určité specifické funkce, i když jednotlivá města mají samozřejmě v rámci celospolečenské dělby práce některé aktivity rozvinuté více a jiné méně. Města jsou tudíž jakýmsi mikrokosmy společnosti. Lze u nich rozlišit čtyři stránky:*

- *hmotnou a morfológickou (budovy, síť, obyvatelé, hustotu, pohyby lidí, prostorové uspořádání objektů a lidí,*
- *funkční a institucionální (aktivity hospodářské, politické, sociální, pravidla, právo, hospodářské a jiné organizace),*
- *sociální a psychologickou (typy sociálních vztahů, způsob života),*
- *sémiotickou (prostor a artefakty v něm jsou také soustavou znaků, které nesou informace, návody a pokyny a vyjadřují tak kulturní obsahy a orientace daného města).“ (Maříková, Petrusek, Vodáková, 1996, s. 608-609)*

Sociologie města se postupně formovala od konce 19. století a zabývá se především čtyřmi vzájemně propojenými stránkami městských komunit – morfologií městských sídel, sociologickými institucemi měst, městským způsobem života a znakovou stránkou městských objektů a prostorů. (Maříková, Petrusek, Vodáková, 1996, s. 1095)

Dle Kubátové se sociologové od počátku věnují vnitřní struktuře města (centrum a periferie), typům měst (podle velikosti dělí města na malá, středně velká a velkoměsta a metropole, podle funkcí dělí města na průmyslová, administrativní, rekreační apod.), dále sledují porodnost, úmrtnost a stěhování městského obyvatelstva, jeho strukturu (například podle příjmů, věku, pohlaví, vzdělání, povolání atd.). (Kubátová, 2010, s. 170)

„Město je nejsilněji determinováno městskou civilizací, potom dějinami a teprve pak přijde na řadu podmíněnost přírodním kontextem, kdežto venkov je takový způsob bytí v krajině, který přijímá tuto danost a snaží se z ní vytěžit materiály, energii i jejího ducha. Venkov však nemá dějiny, jakkoli s ním zmítají a občas do nich vstupuje, a dokáže být nezávislý na civilizaci, i když je jejím podložím a nadále ji významně spoluutváří. Venkov umí být co nejvíc nezávislý na civilizaci a kultuře. Město chce být co nejvíc nezávislé na přírodě. Tyto dva vyhrocené způsoby bytí není šťastné slévat dohromady.“ (Blažek, 2004, s. 22) Tento citát vyjadřuje rozdíly mezi venkovem a městem.

Kubátová spojuje s pojmem město rychlost, spěch, ulice zaplněné lidmi restaurace, hypermarkety, velká obchodní centra, průmysl, služby, a podobně. Naopak venkov se vyznačuje pomalejším, rozvážnějším tempem, je spjat s přírodou, zemědělstvím, romantikou a klidem. V současné době se městský moderní způsob života přenáší i na venkov, což způsobuje jeho proměny. (Kubátová, 2010, s. 160)

3.1.1 Český venkov od II. světové války do roku 1990

Pro vývoj českého venkova až do počátku II. světové války byly charakteristické: stabilní zemědělská výroba, bohatý spolkový život a silná role místních autorit. Zemědělská výroba byla velice úzce spojena se silným vztahem k půdě. K výrazné změně došlo v roce 1938, kdy odchází české obyvatelstvo ze Sudet, a tím se zabavuje jeho majetek a půda. Do osídlení venkova zasáhl značně konec II. světové války. Veškeré německé obyvatelstvo muselo nuceně odejít a zanechalo zde veškerý majetek i zemědělskou půdu. Do těchto vysídlených lokalit se stěhují noví obyvatelé, kteří však nemají žádný vztah ke zdejšímu zanechanému majetku a půdě, naopak, chtějí se tímto majetkem obohatit. (Perlín, 1998, s. 6 – 7)

Za velmi významnou proměnu českého venkova, a tudíž i života jeho obyvatel, je považována *„kolektivizace, která vychází z oprávněného předpokladu, že na větších zemědělských pozemcích lze dosáhnout vyšší produktivity práce“*. (Perlín, 1998, s. 8) Pro venkovské obyvatelstvo to byl však velký problém. Zdejší lidé byli zvyklí na zcela jiný systém hospodaření a měli i jiný vztah k půdě. Řada z nich se proto staví proti kolektivizaci. Její odmítnutí vede k výrazně horším problémům života na venkově. Na vesnici tím dochází i ke změnám sociální struktury a tím i k naprostému přerušení dlouhodobého plynulého sociálního vývoje a stability vesnice. (Perlín, 1998, s. 8)

V 60. letech dvacátého století dochází na venkově k dalším generačním změnám, neboť se má vesnice „přiblížit k městu“. Mladí lidé proto venkov opouštějí a v něm zůstává jen starší obyvatelstvo. Jejich odchod nemá dobrý vliv na další rozvoj venkova. (Perlín, 1998, s. 9)

V 70. a 80. letech začaly vznikat velké zemědělské podniky a živočišná výroba byla koncentrována do velkokapacitních stájí. To mělo za následek zrušení menších zemědělských provozů. Ve větších obcích byla zakládána nákupní střediska a stala se místem, kam se soustředily investiční akce (výstavba vodovodů, kanalizací, bytových domů apod.). Tato situace ovlivnila i výstavbu rodinných domů, směřujících do větších vesnic. Malé vesnice tím poměrně rychle upadají. Na českém venkově dochází v této době k zakládání různých spolků, např. Dobrovolného hasičského sboru, tělovýchovné jednoty, spolku myslivců, chovatelů, zahrádkářů. Fenoménem je i chataření a chalupaření. (Perlín, 1998, s. 9 - 10)

3.1.2 Český venkov po roce 1990

„Převrat“, který proběhl téměř na konci 90. let, s sebou přinesl závratné společenské, ekonomické i politické změny. Ty se výrazně dotkly i venkova. Vlivem těchto změn došlo k polarizaci vesnic, což znamenalo rozdělení obcí na ty, jež využily změn a rychle se přizpůsobily (jednalo se zejména o obce v blízkosti měst) a na obce, kde docházelo k hromadění problémů. (Binek a kol., 2009, s. 38)

Perlín popisuje vývoj situace po roce 1990 jako období, kdy došlo v České republice k mnoha celospolečenským převratným změnám. Česká sídla ovlivnila například obnova demokratické formy vlády, postupná liberalizace ekonomického a společenského života a obnova právního řádu. Přijetím demokratické formy vlády došlo k obnově obecné samosprávy. Nové kompetence obcí byly vymezeny Zákonem 367/1990 Sb. V souvislosti s novou právní úpravou došlo k markantnímu nárůstu nových, především malých obcí.

Změna vlastnických vztahů probíhala v různých formách na základě transformačního zákona. Transformací mělo dojít, po vzoru západní Evropy, ke vzniku malých rodinných farem a k růstu soukromého hospodaření. Průběh transformace vedl ovšem k zachování převážně větších zemědělských společností, zemědělské pozemky jsou vlivem transformace méně intenzivně využívány. Rostoucí zájem o nové využití zemědělské půdy se projevuje v blízkosti měst, kde se rozvíjí suburbánní výstavba, staví se nové podnikatelské areály, obchodní komplexy a sklady. (Perlín, 1998, s. 11 - 14)

Další výraznou změnou po roce 1990, která měla značný sociální i ekonomický dopad pro český venkov, byla redukce veřejné dopravy. Do roku 1991 zajišťovala autobusová doprava spojení mezi městem a venkovem velmi vysokou hustotou spojů. Dotována byla formou žakovských měsíčních a dělnických týdenních jízdenek. Po roce 1991 došlo k výraznému snížení počtu linek veřejné dopravy a obyvatelé venkova byli nuceni využívat pro svoji dopravu individuálních prostředků. Omezení dopravy mělo negativní sociální dopad na starší obyvatele. Snížení počtu spojů znamenalo omezení jejich mobility, zvýšení cen přineslo navíc i nárůst rodinných nákladů, a tím docházelo k růstu nezaměstnanosti. Pozitivní změnou naopak procházelo po roce občanské vybavení obcí. I v malých obcích vznikaly malé obchody, služby, hospody a restaurace.

Preferovanou formou volnočasových aktivit se po roce 1990 stala agroturistika, jež měla původně velkou měrou přispět k rehabilitaci a revitalizaci venkova. Postupem času se ovšem ukázalo, že role agroturistiky v rozvoji venkova byla přeceněna a zůstala jen okrajovou aktivitou. (Perlín, 1998, s. 15)

3.2 Obec a její členění

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem.“ (Zákon č. 128/2000 Sb., § 1 a § 2, o obcích)

Každé území je vymezeno jedním, nebo více katastrálními územími. Na základě dohody se mohou obce, které spolu sousedí, spojit či rozdělit. (Zákon č. 128/2000 Sb., § 18, o obcích) Obec má svůj název a v případě, že se skládá z více částí, vlastní název nese i každá část obce. V obci musí být všechny budovy označeny popisnými čísly. Výjimkou jsou rekreační a dočasné stavby, které se označují čísly evidenčními. Popisná i evidenční čísla přiděluje obecní úřad a mohou být přidělena jen jednou (nesmí se opakovat). V plné kompetenci obce je i pojmenování ulic a všech veřejných prostranství, například parků a náměstí. (Zákon č. 128/2000 Sb., § 27 a § 31a, o obcích)

Obec je základní jednotkou územní samosprávy. Dle zákona se stává městem v případě, že má alespoň 3000 obyvatel. V tomto případě podá obec návrh na změnu a po vyjádření vlády se k tomu vyjadřuje předseda Poslanecké sněmovny. Poněkud zvláštní označení „městys“ nesou obce, které jsou svou rozlohou „něco mezi městem a obcí“. Hovoří se o nich také jako o menších městech. Městysem se obec může stát opět po dodržení a naplnění všech právních norem. (Zákon č. 128/2000 Sb., § 3, o obcích)

Dle zákona 128/2000 Sb. mají zvláštní význam statutární města, která se mohou členit na menší části (obvody). Vnitřní poměry těchto měst jsou upravovány statutem, což má formu vyhlášky obce. Hlavní město Praha, jeho postavení, fungování a uspořádání, je upraveno samostatným zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. (Čmejrek, 2016, s. 68-69)

3.2.1 Orgány obcí a jejich činnost

Hlavním a také základním orgánem obce je zastupitelstvo. *“Dalšími orgány jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.“* (Čmejrek, 2016, s. 53) Pravomoci všech těchto orgánů jsou vymezeny zákonem. Zastupitelstvo je nejvyšším orgánem obce. Členy zastupitelstva volí občané obce vždy na jedno volební období. Při určování počtu členů zastupitelstva je přihlíženo dle zákona k počtu obyvatel obce a k velikosti jejího území. Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením po ukončení hlasování a je funkcí veřejnou.

Při výkonu své funkce má člen zastupitelstva právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání, vznášet dotazy, připomínky a podněty. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce. Je mu vyhrazeno schvalovat program rozvoje obce, rozpočet obce, závěrečný účet a účetní uzávěrku obce, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce atd. (Čmejrek, 2016, s. 57 – 58)

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a za svou činnost je odpovědná zastupitelstvu obce. Přípravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Její pravomoci jsou podrobně vymezeny § 102 v zákoně o obcích. Radu obce tvoří starosta, místostarosta a další členové rady, kteří jsou voleni z řad členů zastupitelstva obce. Pokud rada obce není volena, přebírá její pravomoci starosta. (Čmejrek, 2016, s. 60)

Starosta je volen zastupitelstvem obce, jemuž za výkon své funkce také odpovídá. Starosta zastupuje obec navenek, svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce. (Čmejrek, 2016, s. 63) Pravomoci starosty jsou vymezeny § 103 zákona o obcích.

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu a zaměstnanci obce, jež jsou zařazeni do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Rada obce, v případě potřeby, může zřídit pro jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu odbory a oddělení, do nichž jsou začleněni zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. Náplní obecního úřadu je plnit úkoly v oblasti samostatné působnosti, které mu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce a pomáhat v činnosti výborům a komisím. (Čmejrek, 2016, s. 63 – 64)

Výbory mohou být zřízeny zastupitelstvem obce. Zastupitelstvo je zřizuje jako své iniciativní a kontrolní orgány. Výbory svá stanoviska předkládají zastupitelstvu. Jeho předsedou je vždy člen zastupitelstva. Výbor plní úkoly, kterými ho pověří zastupitelstvo a ze své činnosti se mu také zodpovídá. (Čmejrek, 2016, s. 64)

Komise jsou zřizovány radou obce, případně starostou. Jsou zřízeny jako iniciativní a poradní orgány, které se ze své činnosti zodpovídají radě obce. (Čmejrek, 2016, s. 65)

3.2.2 Samostatná a přenesená působnost obce

Obec své záležitosti spravuje v rámci samostatné nebo přenesené působnosti. V rámci samostatné působnosti vykonává obec takové záležitosti, které jsou v jejím zájmu a v zájmu jejích občanů. (Zákon č. 128/2000 Sb., § 35, o obcích)

Dle zákona obec v rámci samostatné působnosti může vydávat a schvalovat závazné vyhlášky obce, zřizovat organizační složky a příspěvkové organizace obce, obecní policii, dále může zřizovat a rušit výbory obce, volit a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy, schvalovat rozpočet obce, účetní závěrku a zřizovací listiny příspěvkových organizací a organizačních složek obce, má možnost schvalovat dohody o změně hranic obce a slučování obcí, volit starostu, místostarosty a další členy rady, stanovit jejich počet, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, o spolupráci s jinými obcemi, o názvech částí obce, jejich ulic a veřejného prostranství, může rozhodovat i o zrušení rady, navrhnout změny katastrálního území uvnitř obce, udělovat čestné občanství občanům obce a oceňovat jejich významné životní události. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

V rámci přenesené působnosti vykonává obec státní správu stanovenou a svěřenou zákonem. Přenesenou působnost vykonává obec a její odbory, například matriční, stavební a dopravní úřad, odbor životního prostředí atd. Pro výkon přenesené působnosti obce jsou získávány příspěvky ze státního rozpočtu. Z hlediska rozsahu přenesené působnosti rozlišuje zákon tři základní kategorie obcí:

- obce se základním rozsahem přenesené působnosti (obce I. stupně, přes 6200 obcí),
- obce s pověřeným obecním úřadem, vykonávají menší část přenesené působnosti (obce II. stupně, 388 obcí),
- obce s rozšířenou působností, s největší částí výkonu státní správy (obce III. stupně, 205 obcí). (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

3.3 Kvalita života – pracovní a životní podmínky

Následující kapitola se zabývá pojmem kvalita života, jeho definicí a faktory, jež kvalitu života ovlivňují. S tím souvisejí další pojmy, kterými jsou životní a pracovní podmínky. Právě podmínky pro práci a život ovlivňují celkovou kvalitu života a jsou současně i hlavním tématem této práce.

3.3.1 Kvalita života

Pojetím a obsahem pojmu kvalita života se v současné době zabývá řada vědních oborů. Ty přistupují ke kvalitě života pouze v rámci svého oboru, izolovaně a na základě vlastního úhlu pohledu. Toto značí interdisciplinární (mezioborovou) absenci přístupů. Na druhé straně má pojem kvalita života i multidimenzionální charakter. Do tohoto termínu lze zahrnout materiální, psychologické, kulturní, morální či sociologické pojetí. (Heřmanová, 2012, s. 10-11).

Pro toto sousloví neexistuje jednoznačná definice, koncept ani teorie. Tím dochází i ke značné terminologické roztržiténosti a kvalita života se tím stává těžko pochopitelným pojmem. Vedle pojmu quality of life (kvalita života - QOL), se využívají i další synonyma, jako jsou například social well-being (sociální pohoda), well-being (pocit pohody), subjective well-being (individuální stav pohody), social welfare (sociální blahobyť), human development (lidský zdroj), standard of living (životní úroveň), happiness (štěstí), health (zdraví) či satisfaction (spokojenost). (Heřmanová, 2012, s. 11)

V současné době je kvalita života zkoumána prostřednictvím subjektivních či objektivních aspektů života. Mezi ty subjektivní jsou řazeny například: pocit štěstí, či míra životní spokojenosti. Zkoumání objektivní kvality života je zaměřeno na komparaci životních podmínek (například v obcích a městech) pomocí ukazatele HDI (Human Development Index).

3.3.2 Definice pojmu kvalita života

Pro definování termínu kvalita života je dobré používat pohledy jednotlivých přístupů, měřitelných jednotek, znaků a oblastí.

3.3.2.1 Individuální definice kvality života

„Zdraví není jen absence nemoci či poruchy, ale je to komplexní stav tělesné, duševní i sociální pohody (well-being).“ (Heřmanová, 2012, s. 32) Toto je jedna z nejstarších oborových definic kvality života. Jedná se o definici zdraví, kterou v roce 1948 navrhla a přijala Světová zdravotnická organizace (WHO). Tato definice zachycuje objektivní i subjektivní dimenzi zdraví. Svým významem se velmi přibližuje dnešnímu subjektivnímu chápání kvality života.

Szalai pohlíží na kvalitu života jako na výjimečný způsob a uspokojivý charakter života, stav zdraví a pohody. Spokojenost je dle něj určována jak objektivními tak subjektivními faktory. (Heřmanová, 2012, s. 33)

Dle Dufkové je možné vymezit pojetí kvality života do tří základních typů. Jedná se o makrostrukturální pojetí (tento typ pojetí kvality života je nepřesný, má významné postavení v rámci mezinárodních srovnání), dalším typem je mezostrukturální pojetí (toto je již méně obecné díky podchycenosti kvality života u menších sociálních celků) a posledním typem je mikrostrukturální pojetí (využívá individuálně subjektivní přístupy – používá a pracuje s pojmy spokojenost, štěstí, sebereflexe, individuální apod.). (Heřmanová, 2012, s. 33)

Ve Velkém sociologickém slovníku je pojem kvalita života definován jako „*málo propracovaný pojem sociologické, futurologické a soc. reformátorské provenience. Označuje kvalitativní parametry lidského života, způsobu života, životního stylu, životních podmínek společnosti. Kvalita života je něco, co překračuje čistě materiální potřeby, které je možné uspokojit prostřednictvím zboží, a vztahuje se k tzv. postmateriálním hodnotám*“.

(Maříková, Petrusek, Vodáková, 1996, s. 557)

Hartl, Hartlová definují kvalitu života jako vyjádření pocitu životního štěstí. Mezi obecné znaky kvalitního života řadí soběstačnost při obsluze vlastní osoby a pohyblivost. Z psychologického hlediska spatřují kvalitu života v míře seberealizace a duševní harmonie, sociologicky vidí kvalitu života jako pocity a životní úroveň speciálních skupin (například staří lidé a etnické skupiny), z medicínského hlediska chápou autoři kvalitu života dle úrovně a druhů omezení, s nimiž žijí lidé s chronickými onemocněními. (Heřmanová, 2012, s.36)

Hnilica ve své práci uvádí, že kvalita života není identická se spokojeností se životem a osobní pohodou, nýbrž jde o jevy, které se mezi sebou vzájemně prolínají. (Heřmanová, 2012, s. 36)

Timoracký chápe kvalitu života jako výsledek vzájemného působení podmínek, které ovlivňují lidský i společenský rozvoj. Jedná se o podmínky ekonomické, zdravotní, environmentální i sociální. Představuje objektivní i subjektivní podmínky pro prožívání kvalitního života. (Heřmanová, 2012, s. 36)

Pro Halečku pojem kvalita života jako takový neexistuje. Dle autora je pro nabytí významu tohoto pojmu třeba vnímat i konkrétní prostředí. Pojem musí být tedy používán jen v určitém kulturním, sociálním či geografickém kontextu (tj. otázek jaká kvalita, kde a pro koho). (Heřmanová, 2012, s. 36-37)

Mederly, Nováček, Topercer uvádí ve spojení s kvalitou života současný názor „že celkovou kvalitu života člověka je nutno chápat jako vzájemné spolupůsobení hlavních aspektů života, jež se podílejí na uspokojování materiálních a duchovních potřeb člověka“.
(Heřmanová, 2012, s. 37)

Podle Zvárikové je definicí pro kvalitu života individuální hodnocení podmínek života (minulých i současných). Pro zkoumání kvality života vymezuje výčet deseti nejvýznamnějších oblastí, kterými jsou zdraví, práce a povolání, finanční situace, manželství (partnerství), volný čas, vztahy k vlastním dětem, spokojenost se sebou, sexualita, přátelé, známí, příbuzní a bydlení. (Heřmanová, 2012, s. 37)

Pro Šalgovičovou je kvalita života výsledkem vzájemného působení podmínek lidského a společenského rozvoje. Dle autorky představuje tento pojem jak objektivní podmínky pro dobrý život, tak i subjektivní prožívání dobrého života, v němž je nejdůležitější materiální dostatek, zdraví, výkonnost atd. (Heřmanová, 2012, s. 38)

Šimková se přiklání k definici kvality života jako k záležitosti subjektivního hodnocení, k pocitům člověka, jaký je jeho způsob a styl života. Životní úroveň je naopak spojena s výší příjmu a spotřeby. Pro její měření je využíváno řady různých ekonomických a sociálních ukazatelů. (Heřmanová, 2012, s. 38)

Pullmann a kolektiv vychází z tvrzení, že kvalitou života *“je soubor indikátorů kvality, které člověku dávají schopnost plnit poslání v jednotlivých obdobích života, což samozřejmě platí i naopak”*. (Heřmanová, 2012, s. 38)

Jako koncept popisující objektivní životní situaci lidí popisuje kvalitu života Potůček. Současně ale upozorňuje i na subjektivní vnímání situace. Dle něj se jedná o *„multidimenzionální kategorii zahrnující všechny podstatné charakteristiky individuálního lidského života vztahující se k celkové úrovni blaha (well-being) jednotlivců žijících ve společnosti”*. (Heřmanová, 2012, s. 38) Potůček dále uvádí, že termín kvalita života je používán pro charakterizování životních podmínek lidí.

„Kvalitu života jednotlivce tvoří psychologická, somatická, religiózní, sociální a ekonomická 'dobra', vyúsťující do subjektivního pocitu spokojenosti nebo štěstí – konfrontovaná se zdravotními, sociopatologickými, ekonomickými a environmentálními 'zly', přičemž tato konfrontace probíhá v prostorově diferencovaném vnějším prostředí.” (Heřmanová, 2012, s. 39). Takto definuje Murgaš kvalitu života v jedné ze svých prací. Dobro zde zastupuje vše pozitivní, oproti tomu zlo je symbolem všeho negativního. Dle autora neexistuje ovšem jen dobro a zlo. Kvalita života se nezakládá jen na dobru a zlu,

ale existuje ještě něco mezi nimi, něco, co doplňuje komplexnost tohoto pojmu. Jedná se o prosperitu – deprivaci, o hodnotu tzv. humánního kapitálu. (Heřmanová, 2012, s. 39)

3.3.2.2 Kolektivní definice kvality života

Dle Heřmanové je důležité pro získání obecněji platné definice kvality života prostudovat nejen individuální pohledy výše citovaných autorů, ale rovněž i pohledy týmové (kolektivní). (Heřmanová, 2012, s. 43)

Tým odborníků z Centra pro podporu zdraví University Toronto vytvořil jednu z nejznámějších definic kvality života. Tito odborníci přistupují ke kvalitě života jako k jisté úrovni, během níž využívá osoba významné životní události. (Heřmanová, 2012, s. 43)

Na tento pohled dále navazuje Svobodová, která uvádí že *„skutečná kvalita života u konkrétního jedince je určena významem jednotlivých domén a rozsahem, v jakém u něj dochází k jejich naplňování v reálném životě“*. (Heřmanová, 2012, s. 43)

Evropská komise OSN definuje kvalitu života dle Rifkina jako *„nehmotné aspekty života, tj. zdraví, společenské vztahy, kvalitu přírodního prostředí, existující životní podmínky a osobní blahobyt“*. (Heřmanová, 2012, s. 44) Z toho vyplývá, že k hodnocení kvality života využívá jak objektivní, tak subjektivní charakteristiky.

Podle Šalgovičové je tento pojem definován pomocí vytipování osmi hodnotitelných oblastí (zdraví, kvality pracovního místa, nákupy zboží a služeb, možností trávení volného času, pocitů sociální jistoty, šancí na rozvoj osobnosti, kvalitou fyzického hmotného prostředí a možností účastnit se na společenském životě). (Heřmanová, 2012, 44)

Poslední kolektivní definicí je definice používaná ve Zprávách o lidském rozvoji OSN. Jedná se o definici velmi obecnou, která svým obsahem odpovídá konceptu o lidském rozvoji, a proto je používána především v rozvojových zemích. Tato organizace označuje kvalitu života jako *„souhrn sociálních, ekonomických, společenských a environmentálních podmínek pro prožití dlouhého, zdravého, tvořivého života v přiměřených společenských a ekonomických podmínkách“*. (Heřmanová, 2012, s. 44)

3.3.3 Sociologické aspekty kvality života

Kvalita života je pojmem velice obsáhlým. Proto ji sociologie vymezuje na základě dalších hledisek, která mají s kvalitou života přímou souvislost a ovlivňují ji. Jedná se o životní způsob, životní styl a životní úroveň.

Životní úroveň se obvykle chápe jako množství statků a služeb, kterými lidé disponují. (Majerová, 2009, s. 167) Lze ji tedy označit jako materiální blahobyť, jehož velikost se odvíjí od velikosti příjmů lidí.

Způsob života v sobě zahrnuje život materiální i duchovní. Dle Kubátové se jedná o kvantitativní souhrn činností, vztahů, projevů, aspektů apod. (Kubátová, 2010, s. 13) Lze tedy říci, že na způsob života je nahlíženo jako na celek. V něm se pak odráží charakter, struktura a náplň života člověka.

Životní styl hodnotí Majerová jako souhrn způsobů života určité skupiny lidí, který je charakterizován hmotnými existenčními podmínkami a formou každodenního života. (Majerová, 2009, s. 166)

3.3.4 Faktory kvality života

V pojmu kvalita života je zahrnuta celá řada faktorů, které mají vliv na spokojenost lidí a souvisejí s jejich životem. (Majerová, 2009, s. 89) Obecně lze tyto faktory vymezit dvěma pojmy – životní a pracovní podmínky.

Ve velkém sociologickém slovníku termín životní podmínky „*označuje přírodní a společenské danosti ovlivňující život člověka nezávisle na jeho vůli a představách a měnitelné pouze v delším časovém intervalu kolektivní aktivitou*“. (Maříková, Petrušek, Vodáková, 1996, s. 779) Pro jejich konkrétnější specifikaci je třeba najít hledisko, na jehož základě budou životní podmínky posuzovány. Je nutné si uvědomit, zda budou životní podmínky posuzovány z hlediska života jedince, či z hlediska určité lokality. (Maříková, Petrušek, Vodáková, 1996, s. 779)

Tato práce je zaměřena na životní podmínky obyvatelstva v obci. Z toho důvodu je zapotřebí specifikovat faktory, které životní podmínky ovlivňují z hlediska lokální úrovně. Jedná se například o možnosti výchovy a vzdělávání, o nabídku sportovního a rekreačního vyžití, o možnosti kulturního vyžití, o zdravotní a sociální péči, o nabídku obchodů a služeb, o technickou vybavenost a dopravní dostupnost, v neposlední řadě pak o životní prostředí a sousedské soužití.

Pracovní podmínky jsou dle Velkého sociologického slovníku „*složitě strukturovaný komplex materiálních a společenských podmínek*“. (Maříková, Petrušek, Vodáková, 1996, s. 778) Pracovní podmínky lze dělit na obecné a konkrétní, nebo jsou chápány v užším či širším slova smyslu. Obecné podmínky souvisejí s obsahem a místem vykonávané práce. Ty pak lze dále konkretizovat například v systému odměňování, v úrovni strojního vybavení

pracoviště, způsobem odměňování, pracovním režimem atd. (Maříková, Petrusek, Vodáková, 1996, s. 778)

Pracovní podmínky lze opět hodnotit z hlediska pohledu jednotlivce, nebo je třeba na ně nahlížet jako na podmínky vztahující se k určité lokalitě. Z pohledu jedince se jedná o podmínky, které mají přímou souvislost s jeho pracovním procesem (pracovní doba, pracovní ohodnocení, dovolená, atd.). Pokud bude na pracovní podmínky nahlíženo jako na podmínky vztahující se k určité lokalitě, v této práci konkrétně k obci, jejich hodnocení se bude odvíjet od umístění lokality, dopravní mobility, počtu a struktury obyvatel, od míry nezaměstnanosti, nabídky a poptávky na trhu práce, případně půjde o možnosti podnikání.

Životní a pracovní podmínky se vzájemně prolínají a ovlivňují kvalitu života v obci, ale i život jedinců.

3.4 Charakteristika Plzeňského kraje a vybraných oblastí

3.4.1 Plzeňský kraj

Plzeňský kraj se rozprostírá na jihozápadě České republiky. Na severozápadě sousedí s krajem Karlovarským, na severovýchodě s krajem Středočeským, jeho jihovýchodní část hraničí s krajem Jihočeským. Nejdelší, jihozápadní část kraje, je dán hranicí se SRN (Bavorskem).

Tvoří jej sedm okresů (Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov) a svou rozlohou, která činí 7561 km², se řadí ke třetímu největšímu kraji České republiky. Počtem obyvatel však zaujímá až deváté místo v republice. Hustota zalidnění Plzeňského kraje je 75,3 obyvatel na km². Dle ČSÚ žije téměř 30% obyvatel v krajském městě, více než další pětina obývá třináct měst, které mají více než 5000 obyvatel. Plzeňský kraj je tvořen územními celky, jež se od sebe výrazně liší velikostí, hustotou osídlení, počtem i skladbou obyvatelstva, charakterem krajiny i ekonomickým potenciálem.

Z geografického hlediska je možné tento kraj rozdělit na čtyři oblasti (na Plzeňskou pahorkatinu, část Brdské vrchoviny, na Šumavu a Český les). Má zde své zastoupení většina odvětví průmyslu (strojírenský, potravinářský, oděvní, atd.) i zemědělství.

Díky své poloze je Plzeňský kraj zajímavým i pro zahraniční investory. Vzhledem k velkému množství kulturních památek a přírodních zajímavostí je kraj vyhledávaným turistickým centrem. (ČSÚ, Statistická ročenka Plzeňského kraje, 2021)

Obrázek 1 - Mapa polohy Plzeňského kraje

Zdroj: Plzeňský kraj – mapy, 2021

3.4.2 Obec Luženičky

Obec Luženičky se nachází v Plzeňském kraji, necelé 3 km severozápadně od okresního města Domažlice. Dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích je obec Luženičky řazena do kategorie obcí se základním rozsahem přenesené působnosti (obec I. stupně). V současné době zde žije 405 obyvatel (údaj k 1. 1. 2021, dle informací Českého statistického úřadu). Území obce je tvořeno dvěma katastrálními územími a skládá se ze dvou částí obce – Luženičky a Luženice. Obec Luženičky spadá pod obecní úřad s rozšířenou působností Domažlice. (Obec Luženičky, 2021)

3.4.2.1 Historie obce

První písemné zmínky o obci pocházejí z první poloviny 16. století, přibližně sto let po bitvě u Domažlic, která se odehrála 14. srpna 1431 na Baldově, což je vrch nedaleko obce. V té době byly Malé a Velké Luženice majetkem města Domažlice. Roku 1547 královská komora Domažlicím obce zabavila, i když ne nadlouho. Už v roce 1549 Domažličtí spolu s ostatními vesnicemi koupili Velké a Malé Luženice zpět do svého vlastnictví. Obě vesnice zůstaly pod správou Domažlic. V roce 1576 stálo v Malých Luženicích pět dvorů s chalupami a ve Velkých Luženicích devět dvorů a jedna chalupa. Ve Velkých Luženicích se nacházela i kovárna a v obou vesnicích nechyběla hospoda. Obyvatelé odváděli poddanské dávky Ždánovskému dvoru, jehož vlastníkem bylo město Domažlice.

Obě vesnice ležely v oblasti, která byla často ohrožena nepřítelem, a proto byla jejich výstavba prováděna tak, aby plnila hlavně funkci obrannou. Uprostřed návsi se nacházel

rybník pro případ potřeby hašení požáru. Náves uzavíraly domy, které od sebe oddělovaly jen úzké cesty. Ty se mohly v případě napadení nepřitelem tím lépe ubránit.

Ve dvacátých letech 17. století se Domažlice připojily ke stavovskému povstání. Z toho důvodu jim bylo na základě Císařského rozkazu zabaveno veškeré jmění. Malé i Velké Luženice koupil od královské komory hrabě Maxmilián Trauttmansdorff, majitel Horšovskotýnského panství.

V roce 1821 byla v Luženicích, za pomoci místních občanů, přestavěna bývalá hospoda na školu. V ní probíhala výuka až do roku 1881. Poté byla vystavena škola nová, kterou již navštěvovaly i děti z Luženiček. Vyučovalo se zde do roku 1976, kdy byly děti převedeny do školy domažlické.

Roku 1909 byla postavena silnice směřující do Domažlic. Do té doby vesnice spojovaly jen polní cesty. V roce 1931 bylo přiděleno obci státem 45 hektarů lesa, budovaly se další silnice, o něco později došlo k zavezení rybníka na návsi. Po vyhlášení všeobecné mobilizace (31. července 1914), byli povoláni muži do vojenských služeb. Válka proběhla ve znamení velkých materiálních i životních ztrát. Mužům, kteří v ní padli, byla ve zdejší vsi věnována pamětní deska, která je dodnes instalována na kapli svaté Anny v Luženicích.

Na počátku 20. století (konkrétně roku 1920) požádali občané Velkých a Malých Luženic o vyjmutí pozemků z katastru Domažlic, jejich rozloha činila 109 hektarů. Rok 1928 byl ve znamení výstavby nových domů v Luženičkách i v Luženicích včetně nové kovárny. O dva roky později došlo k položení a vysvěcení základního kamenu nové kaple svaté Anny v Luženicích. Toto bylo předzvěstí svárů mezi obcemi. Vyvrcholením těchto sporů bylo podání žádosti o rozluku obou obcí k zemskému úřadu do Prahy v roce 1933. V roce 1934 byla zahájena stavba kaple, zasvěcené svatému Antonínu Podmánskému. Stavbu zahájil katecheta a biskupský notář ve Staňkově, důstojný pán Matěj Blacký z Radonic, který měl k obci úzký vztah. Rozhodl se, že kapli vystaví na své náklady, aby obce usmířil. K vysvěcení kaple došlo o rok později. K úřednímu rozdělení obcí přesto došlo v roce 1936. Po „Mnichovském diktátu“ začaly Luženice s výstavbou hřbitova, který byl dokončen ještě téhož roku. Období druhé světové války znamenalo pro občany opět velkou materiální ztrátu, ztráty na životech, ale i život v chudobě poznamenaný strachem a vykořisťováním. Po válce mělo jen málo hospodářů služebné. Na statcích v té době vypomáhali Němci, kteří čekali na odsun. Jeden takový statek stál do nedávné doby i v Luženičkách.

Druhá polovina 20. století přinesla do obcí elektrifikaci, založení Strojního zemědělského družstva a pořízení obecní telefonické linky. V roce 1950 proběhl první pokus

o založení JZD, který se nezdařil. K jeho založení došlo až v roce 1952, kdy do něj vstoupili všichni malí a střední zemědělci. O rok později se začalo v družstvu pracovat na jednotky. Téhož roku byl také při žních použit poprvé kombajn, což usnadnilo pracovníkům značně jejich práci. Rok 1959 s sebou přinesl sloučení JZD obou vesnic, které dostalo název LUH. Důležitým mezníkem byl pro obce r. 1960, kdy došlo ke sloučení obou obcí a byla do nich zavedena autobusová linka Domažlice – Díly a zpět. Ta mimochodem jezdí dodnes. Roku 1958 začala jezdit první autobusová linka z Horšovského Týna do Domažlic. Po sloučení začaly obě obce vzkvétat. Dařilo se nejen jim, ale i zemědělskému družstvu. V roce 1969 byla v Luženičkách vystavěna nová budova JZD s dílnami, s kanceláři a se soukromým bytem. V roce 1976 JZD koupilo první autobus pro přepravu zaměstnanců. Následovala výstavba třídíčky brambor a velkokapacitního termo skladu brambor. V rámci obce se v té době začala budovat nová požární nádrž, nově se vyasfaltovala silnice do Domažlic, došlo i na úpravy a osázení veřejného prostranství obcí. V roce 1972 byl vystaven za pomoci občanů obou obcí kulturní dům, v Luženicích pak nová požární zbrojnice a po celkové rekonstrukci staré školy v ní byla zřízena mateřská škola. V roce 1977 proběhla výstavba nových chodníků, v dalších letech pak oprava hřbitova a vybudování nové obecní knihovny. Roku 1986 se začalo v „Akci Z“ s výstavbou nového vodovodu, po ní následovala výstavba sportovního areálu včetně sociálního zařízení a šaten v Luženicích a oprava kostela v Luženičkách.

Počátkem 21. století byl zvolen i nový starosta František Kopecký, který svou funkci vykonává do dnešní doby. (Obec Luženičky, 2010, s. 10 – 62)

3.4.2.2 Identifikační údaje obce

Status:	Obec
ZUJ (kód obce):	553891
NUTS 5:	CZ0321553891
NUTS 4:	CZ0321 – okres Domažlice
NUTS 3:	CZ032 – Plzeňský kraj
NUTS 2:	CZ03 – Jihozápad
Obec s pověřeným obecním úřadem:	Domažlice
Obec s rozšířenou působností:	Domažlice
Základní sídelní jednotky:	Luženičky, Luženice
Katastrální území:	2

Části:	2
Katastrální plocha (ha):	629
Počet obyvatel k 1. 1. 2021	405
Adresa obecního úřadu:	Luženičky 1, 344 01 Domažlice
Starosta:	František Kopecký
IČ:	00253537
Nadmořská výška (m n. m.):	462
Zeměpisné souřadnice:	49°27'32" s. š., 12°53'51" v. d.
První písemná zmínka:	1543
Působnost MAS:	MAS Český les, z. s. (RIS, Luženičky, 2021)

Obrázek 2 - Prapor a znak obce Luženičky

Zdroj: RIS – Regionální informační servis, 2021

3.4.2.3 Demografické údaje obce

Dle údajů Českého statistického úřadu v žije v obci k 31. 12. 2020 celkem 405 obyvatel, z toho 212 mužů a 193 žen. Průměrný věk činí 40,2 let. Pokud by byl sledován vývoj počtu obyvatel v obci v letech 2016 – 2020, lze konstatovat, že počet obyvatel značně roste. Průměrný věk se pohybuje stále okolo 40 let.

Tabulka 1 - Stav obyvatel v obci Luženičky v letech 2016 – 2020

Rok		2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel celkem		368	378	392	399	405
Stav podle pohlaví	Muži	191	197	207	211	212
	Ženy	177	181	185	188	193
Stav podle věku	0 – 14	61	66	60	66	67
	15 – 64	256	255	270	268	269
	65 +	51	57	62	65	69
Průměrný věk		39,5	39,4	40,1	40	40,2

Zdroj: ČSÚ, demografický vývoj, 2021

Dle zjištění z tabulky č. 2 zaznamenala obec v uplynulých pěti letech nárůst počtu obyvatel. Dle údajů, které jsou u vedeny v tabulce číslo 4 a týkají se pohybu obyvatel obce v letech 2016 - 2020, lze soudit, že k nárůstu obyvatel v obci Luženičky dochází zejména stěhováním.

Tabulka 2 - Pohyb obyvatel v obci Luženičky v letech 2016 – 2020

Pohyb obyvatel		2016	2017	2018	2019	2020
Živě narození		3	5	2	4	5
Zemřelí		4	2	-	2	5
Přistěhovalí		18	13	20	13	14
Vystěhovalí		11	6	8	8	8
Přírůstek (úbytek)	přirozený	-1	3	2	2	-
	Stěhování	7	7	12	5	6
	celkový	6	10	14	7	6

Zdroj: ČSÚ, demografický vývoj, 2021

3.4.2.4 Samospráva obce

Obec Luženičky má ve svém vedení zastupitelstvo, které tvoří sedm členů (starosta, místostarosta a pět dalších členů). Členové zastupitelstva jsou i členy finančního a kontrolního výboru.

Počet uvolněných členů zastupitelstva: jeden (starosta)

Počet zaměstnanců: dva zaměstnanci na plný úvazek (účetní a obecní pracovník), dva zaměstnanci na dohodu o provedení práce (knihovnice a uklízečka + kronikářka).

Činnost obecního úřadu je zajišťována prostřednictvím kanceláře starosty obce na adrese Luženičky 1, 344 01 Domažlice. Obecní úřad je také místem, kde lze získat informace, podat stížnost, žádost nebo podnět a obdržet rozhodnutí. (Obec Luženičky, 2021)

3.4.2.5 Vybavenost obce

Výchovně vzdělávací oblast

V oblasti výchovné a vzdělávací je obec zřizovatelem zdejší mateřské školy, která prošla v uplynulých letech celkovou rekonstrukcí a modernizací včetně vybavení vnitřních prostor novým zařízením. Do mateřské školy docházejí děti z obce i z přilehlých vesnic.

Sportovní a rekreační vyžití

Důležité postavení v oblasti rekreace a sportu má zdejší Sportovní klub Luženice se svou dlouholetou tradicí. Do jeho činnosti jsou zapojeny děti i dospělí. Sportovní vyžití nabízí obec ve zdejším sportovním areálu a na moderním dětském hřišti. Ve sportovním areálu se nacházejí tenisové kurty, které jsou využívány i jako nohejbalová hřiště a fotbalové hřiště.

Kulturní vyžití

Uprostřed obce stojí budova kulturního domu. Ten je centrem téměř veškerého kulturního dění v obci. Konají se zde divadla, zábavy, srazy rodáků, dětské programy, plesy, schůze atd. V budově obecního úřadu je umístěna pro zdejší obyvatele veřejná místní knihovna. V obci stojí kostel, který je celoročně využíván k bohoslužbám, smutečním a svatebním obřadům. Na kopci za obcí se nachází hřbitov, jenž byl v uplynulých dvou letech rekonstruován.

Obchody a služby

Nabídka služeb je v této obci velmi omezená. Služby zde poskytuje pouze místní hostinec, kde se většinou scházejí pravidelně obyvatelé obce a několik malých podnikatelů, kteří v obci provozují opravy motorových vozidel a stavební práce. V minulosti došlo v obci k pokusům o otevření několika soukromých obchodů s potravinami, jejichž provozování mělo jen krátké trvání. Důvodem je opět krátká vzdálenost Luženiček od okresního města, kde je k dispozici široká škála nákupních center, hypermarketů, včetně kosmetických, kadeřnických i ostatních služeb.

Technická vybavenost

Technická vybavenost obce zahrnuje plynofikaci obce, obecní vodovod, čističku odpadních vod, kanalizaci. Dále jsou zde umístěny kontejnery pro sběr recyklovaného odpadu.

Bezpečnostní složky zde zastupuje Sbor dobrovolných hasičů obce Luženice, který se pyšní více než stoletou tradicí.

Zástavbu obce tvoří rodinné domy a jeden rekreační objekt, V současné době probíhá v okrajových částech obce výstavba nových rodinných domů, čímž dochází i ke zvyšování počtu obyvatel obce.

3.4.2.6 Dostupnost obce

Luženičky se rozprostírají v samém středu Chodska na úpatí Baldova. Od nedalekého, kdysi královského, nyní okresního města Domažlice je dělí pouze kopec Bučiny.

Dostupnost služeb

Z popisu vybavenosti obce je zřejmé, že z hlediska služeb a obchodů nedisponuje téměř ničím. Veškeré služby, obchody i kulturní vyžití jsou soustředěny do okresního města, které je od Luženiček vzdáleno necelé 3 km, což představuje 5 minut jízdy automobilem. Pro obyvatele této příměstské obce jsou proto veškeré služby snadno dostupné.

Dopravní dostupnost

Luženičky spojuje se sousedními vesnicemi silnice III. třídy. V Domažlicích je silnice vedoucí z Luženiček napojena na silnici I/22, vedoucí do Klatov. Západním směrem od Luženiček lze dojet k téměř nejdůležitější komunikaci tohoto kraje, k silnici I/26, která spojuje Plzeň s Horšovským Týnem a vede dále až ke státní hranici s Německem. Domažlice zde tvoří hlavní dopravní uzel železniční i autobusové dopravy.

Komunikace v obci jsou udržovány Technickými službami města Domažlice. Před necelým rokem zde proběhla celková oprava obecní komunikace včetně rekonstrukce chodníků, parkovišť a autobusové zastávky. Hromadná doprava je v obci zajištěna pouze autobusovým spojením. V pravidelných intervalech obcí projíždějí dvě linky jedoucí z Domažlic do Poběžovic či na Díly a zpět.

Autobusové linky jsou obyvateli využívány jen v malém množství. Pro dojezd za prací a nákupy používají místní obyvatelé většinou svůj automobil.

3.4.3 Obec Poběžovice

Město Poběžovice se nachází v kraji, konkrétně v severozápadní části okresu Domažlice. Leží v podhůří Českého lesa nedaleko hranice s Bavorskem. Protéká jimi potok Pivoňka. V současné době zde žije 1 559 obyvatel.

Poběžovice, jakožto obec definovaná zákonem č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) zastřešuje celkem 7 základních sídelních jednotek, kterými jsou Ohnišťovice,

Poběžovice, Sedlec, Sezemín, Šibanov, Šitboř a Zámělič. Katastrální území města má rozlohu 2 782 ha a jeho nadmořská výška činí 435 metrů nad mořem.

V současné době se stávají Poběžovice turistickým cílem kvůli zpřístupněnému zámku, obnovenému židovskému hřbitovu i kvůli krásné přírodě. V roce 1995 byly vyhlášeny městskou památkovou zónou.

Poběžovice jsou sídlem pověřeného městského úřadu. (Město Poběžovice, 2021)

3.4.3.1 Historie Poběžovic

Historické nálezy v okolí Poběžovic dokazují, že jejich dnešní území bylo osídleno již v pravěku. Nejstarší dochované písemné prameny se zmiňují o Poběžovicích již v roce 1359, kdy byl jejich vlastníkem Zdeněk z Poběžovice (též Zdeněk z Vlkanova či ze Starého Herštejna). První písemná zmínka o Ohnišťovicích, což byla základní sídelní jednotka Poběžovic, se dle Historického lexikonu obcí České republiky českého statistického úřadu objevila již v roce 1186. V roce 1419 se dle dochovaných písemností stal jejich majitelem Bohuslav z Horšova, purkrabí na biskupském hradě Horšovský Týn. Ten se zasloužil u císaře Zikmunda o povýšení vsi na městys (markt), což přineslo Poběžovicím i další výhody související s tímto označením. V té době procházela tudy jedna ze zemských cest, což bylo hlavním důvodem směřujícím k povýšení této obce. Po Bohuslavovi se stal dalším majitelem Poběžovic Jan Švestzun z Hradiště, purkrabí královského města Domažlice. V důsledku husitských válek, které probíhaly v době jeho vlastnictví, městys značně zchudl. V roce 1459 Poběžovice koupil Dobrohost z Ronšperka. Ten začal zde budovat vodní hrad, který od roku 1470 nesl název Nový Ronšperk. Díky jeho polickým úskokům mu byl následně zabaven utrakvistickým vojskem. Vrátit se zpět do svého sídla a pokračovat v jeho budování mohl Dobrohost až po smrti husitského krále Jiřího z Poděbrad.

Roku 1506 vydal Dobrohost z Ronšperka listinu doplněnou městským řádem a městským znakem. Z městyse se tak stalo město Ronšperk s vodním hradem, opevněním a nově vystavěným kostelem, zasvěceným Nanebevzetí Panny Marie. Dodnes jsou v tomto kostele uloženy ostatky majitelů panství i Dobrohosta. Dobrohostův následník, jeho syn Zdeněk, byl z hradu nucen uprchnout, a tím byla přerušena i rodová linie v Ronšperku. V letech 1510 – 1546 se vystříдалo hned několik dalších vlastníků města. Nakonec zůstalo Švamberkům, kteří byli jeho vlastníky od roku 1546 do roku 1621.

Po porážce v bitvě na Bílé Hoře jim bylo však sídlo zkonfiskováno. Město přešlo následně do vlastnictví katolické měšťanské rodiny z nedalekého Horšovského Týna.

V jejím držení město chudlo a v roce 1632 jeho velká část vyhořela. Ke zlepšení místní situace došlo až koncem 17. století. Novými majiteli panství se stali Anna Feliciána, rozená Pachtová z Rájova a její manžel, hejtman plzeňského kraje, Matyáš Gottfried von Wunschwitz. Hrad Nový Ronšperk byl přestaven v barokním stylu, na náměstí byla postavena socha svatého Jana Nepomuckého a místo gotické kaple byla vybudována kaple barokní, kterou taktéž zasvětili Janu Nepomuckému. Anna nechala vystavět faru, špitál pro chudé a nemocné a na hřbitově kapli svatého Antonína Paduánského.

Dalším obdobím, ve kterém se vystřídalo mnoho majitelů v Poběžovicích, bylo 18. století. V té době se ale panství začalo rozrůstat, rozvíjelo se podnikání, v roce 1778 zde byla vystavěna nová škola. Roku 1805 se stali majiteli panství Thunové Hohensteinové a Ronšperk se dál rozvíjel.

V roce 1848 byla postavena budova okresního soudu. Důležitým mezníkem v historii Poběžovic byl rok 1864, kdy poběžovické panství koupil František Coudenhove – Kalergi s manželkou Marií Kalergi. Pod jejich vedením začala vznikat proslulá ronšperská knihovna. Zde je nutno zmínit jednoho z potomků rodu Coudenhove, Hraběte Heinricha Coudenhove-Kalergi, který působil jako vyslanec v Japonsku, kde se seznámil s Micuko Aojama. S ní se oženil a v roce 1896 spolu přijeli do Poběžovic. Měli spolu sedm dětí – nejvýznamnějším z nich byl Richard Mikuláš Coudenhove-Kalergi, který se stal prvním prezidentem Panevropské unie. Veškerý majetek jim byl ovšem zabaven v roce 1945 podle Benešových dekretů.

Za jejich vlastnictví byly v Poběžovicích a jejich okolí vystavěny nové silnice, konala se zde první hospodářská výstava, kterou navštívilo tisíc návštěvníků. V roce 1899 byla zavedena ve městě železniční doprava, která se ve Staňkově napojovala na zemskou dráhu.

I 20. století bylo pro Poběžovice ve znamení dalšího rozvoje. Kromě zřízení nového hřbitova byla také postavena budova pošty, spořitelny a vlakové spojení rozšířeno o další trať. V roce 1913 čítalo město 2100 obyvatel. V době 1. světové války byl Ronšperk převážně německým městem, jeho obyvatelé nebyli proti, ale ani s radostí nepřijali vznik Československa. Válka znamenala mimo jiné také útlum jak v hospodářském, tak i v kulturním rozvoji města. Na základě rozhodnutí vlády se od roku 1920 začaly používat názvy Ronšperk i Poběžovice. Dvacátá léta 20. století byla opět ve znamení budování. Ve městě byla vybudována kanalizace, zavedena elektřina, vystavěna nová škola a probíhaly rekonstrukce silnic. Ve 30. letech přišla hospodářská krize, která dolehla i na Poběžovice. Uzavřením Mnichovské dohody se po roce 1938 město stalo součástí Třetí říše s německým

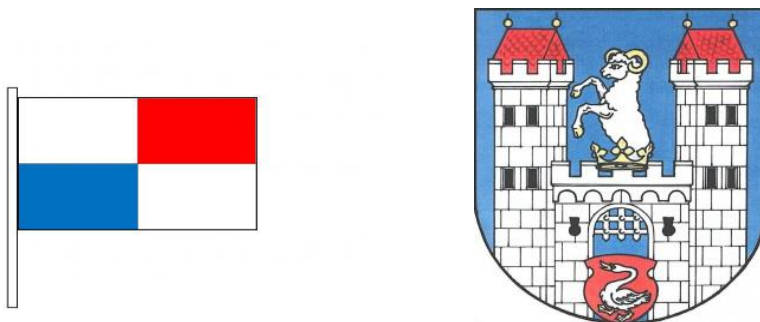
názvem Ronsperg. Průběh 2. světové války i odsun německého obyvatelstva po roce 1945 zanechal následky na počtu obyvatel i na jejich složení. V Poběžovicích žila také početná židovská obec, která podlehlá nacistické okupaci.

Po roce 1948 zde bylo založeno jedno z prvních JZD a Poběžovice se staly také střediskem Pohraniční stráže. Bohužel s tím souvisela i postupná devastace kulturních památek a zámku. Pád komunistického režimu v roce 1989 znamenal pro Poběžovice zásadní zlom. Objevily se zde nové možnosti pro podnikání a vzhledem k poloze města i nové možnosti cestování za hranice. Statut města byl Poběžovicím znovu přidělen v roce 1998. (Město Poběžovice, 2021)

3.4.3.2 Identifikační údaje

Status:	Město
ZUJ (kód obce):	554111
NUTS 5:	CZ0321554111
NUTS 4:	CZ0321 – okres Domažlice
NUTS 3:	CZ032 – Plzeňský kraj
NUTS 2:	CZ03 – Jihozápad
Obec s pověřeným obecním úřadem:	Poběžovice
Obec s rozšířenou působností:	Domažlice
Základní sídelní jednotky:	Ohnišťovice, Poběžovice, Sedlec, Sezemín, Šibanov, Šitboř, Zámělíč
Katastrální území:	7
Části:	7
Katastrální plocha (ha):	2 782
Počet obyvatel k 1. 1. 2021	1 559
Adresa obecního úřadu:	Náměstí Míru 47, 345 22 Poběžovice
Starosta:	Martin Kopecký
IČ:	00253669
Nadmořská výška (m n. m.):	435
Zeměpisné souřadnice:	49°30'37" s. š., 12°48'10" v. d.
První písemná zmínka:	1359
Působnost MAS:	MAS Český les, z.s.
Euroregion:	Šumava (RIS, Poběžovice, 2021)

Obrázek 3 - Prapor a znak města Poběžovice

Zdroj: RIS - Regionální informační servis, 2021

3.4.3.3 Demografické údaje

Dle údajů Českého statistického úřadu v obci žije k 31. 12. 2020 celkem 1559 obyvatel, z toho 750 mužů a 809 žen. Průměrný věk činí 43,9 let. Pokud by byl sledován vývoj počtu obyvatel v obci v letech 2016 – 2020, lze konstatovat, že počet obyvatel v obci se začíná snižovat a současně se zvyšuje průměrný věk.

Tabulka 3 - Stav obyvatel města Poběžovice v letech 2016 – 2020

Rok		2016	2017	2018	2019	2020
Počet obyvatel celkem		1551	1562	1574	1581	1559
Stav podle pohlaví	Muži	748	760	759	764	750
	Ženy	803	812	815	817	809
Stav podle věku	0 – 14	213	219	235	246	235
	15 – 64	1002	999	988	974	961
	65 +	336	344	351	361	363
Průměrný věk		43,7	43,7	43,6	43,4	43,9

Zdroj: ČSÚ, demografický vývoj, 2021

Dle zjištění z tabulky č. 3, v roce 2020 došlo ke snížení počtu obyvatel. V tabulce číslo 4 lze dále sledovat přirozený pohyb obyvatel obce Poběžovice v letech 2016 – 2020. Pokud by tato data byla dále analyzována, dalo by se konstatovat, že k úbytku obyvatel dochází především z důvodu stěhování.

Tabulka 4 - Pohyb obyvatel města Poběžovice v letech 2016 - 2020

Pohyb obyvatel	2016	2017	2018	2019	2020	
Živě narození	10	17	17	20	13	
Zemřelí	18	12	18	23	15	
Přistěhovalí	30	53	38	47	29	
Vystěhovalí	53	47	25	37	49	
Přírůstek (úbytek)	přirozený	-8	5	-1	-3	-2
	Stěhování	-23	6	13	10	-20
	celkový	-31	11	12	7	-22

Zdroj: ČSÚ, demografický vývoj, 2021

3.4.3.4 Struktura městského úřadu

Město Poběžovice má ve svém vedení zastupitelstvo, které tvoří patnáct členů. Rada města je tvořena pěti členy – starostou, místostarostou a třemi radními. Dalšími orgány jsou finanční a kontrolní výbor. Ve schématu správy města se nachází i komise určená k projednávání přestupků. Městský úřad je pro veřejnost k dispozici ve stanovených úředních hodinách. Občané mají možnost využít i e-podatelnu bez omezení úředními hodinami.

Odborovou strukturu městského úřadu Poběžovice tvoří:

Podatelna – oddělení organizační (podatelna, vedení matriky, vedení spisové služby a spisovny, evidence obyvatel, vidimace a legalizace, evidence pohledávek, zápis k projednávání přestupků, Czech POINT).

Oddělení finanční (správa rozpočtu, účetní agenda města).

Pokladna, fakturace, evidence majetku (vybírání poplatků, vyplácení přeplatků, poskytování záloh, vystavování faktur, evidence majetku).

Oddělení výstavby a životního prostředí (agenda stavební a agenda životního prostředí pro správní obvod města a pověřeného úřadu Poběžovice v souladu s platnou legislativou).

Správa bytového fondu, vedení účetnictví, správa hřbitova (výkon správy bytového fondu a hřbitova, vedení mzdového účetnictví městského úřadu, účetnictví mateřské školy a bytového hospodářství).

Terénní sociální pracovník (práce s osobami a skupinami sociálně vyčleněnými nebo takovými, kterým sociální vyčlenění hrozí, poskytování informací, kontaktů, zprostředkování jednání a zastupování před orgány a institucemi, poradenství při vyhlášení insolvence, pomoc s vyplňováním formulářů a podobně).

Kompetence náležití pověřenci pro ochranu osobních údajů byly svěřeny externí právnické osobě. (Město Poběžovice, 2021)

3.4.3.5 Vybavenost obce

Výchovně vzdělávací oblast

Výchovně vzdělávací oblast Poběžovic zastupuje mateřská a základní škola. Základní škola je klasickou základní školou s devítiletou školní docházkou, jejíž kapacita činí 350 dětí. Součástí školy je školní kuchyně, jídelna a družina. Zdejší mateřská škola s kapacitou 99 dětí, je příspěvkovou organizací. Jejím zřizovatelem je Město Poběžovice.

Sportovní a rekreační vyžití

Pro sportovní vyžití lze využít dvě fotbalová hřiště, tenisové kurty, volejbalové hřiště a tělocvičnu v místní základní škole. Pro děti je zde k dispozici dětské hřiště.

Kulturní vyžití

Město je zřizovatelem i zdejšího Městského kulturního a informačního střediska, které zastřešuje místní kulturní akce. Kulturní akce jsou konány většinou v prostorách zdejšího kulturního domu (plesy, výstavy, zábavy, schůze, atd.). Dále je v Poběžovicích v provozu městská veřejná knihovna, která je umístěna v budově městského úřadu. Na náměstí stojí kostel, kde probíhají v průběhu roku pravidelné bohoslužby, včetně smutečních a svatebních obřadů. Hřbitov je vystaven na samém okraji města. Budova kina je již dva roky uzavřena, jeví známky chátrání.

Zdravotní a sociální služby

Ve zdejším zdravotním středisku je ordinace praktického lékaře. Ordinace gynekologická a zubní je otevřena jen po telefonickém objednání. Lékárna, která zde bývala otevřená tři dny v týdnu, je již dva roky zcela uzavřena.

Obchody a služby

V současné době jsou zde k dispozici čtyři obchody s potravinami, obchod se smíšeným zbožím, drogerie a obchod s krmivem pro psy. Ve městě nechybí ani dvě provozovny, nabízející kadeřnické a kosmetické služby, pneuservis a opravna motorových vozidel. Na náměstí stojí budova pošty a nachází se zde i bankomat.

Veřejné stravování a pohostinství zde nabízí hotel Hubertus, restaurace Ronšperk a Vinotéka. (SRD města Poběžovice, 2020, s. 21)

Technická vybavenost

Město má čističku odpadních vod, veřejný vodovod, kanalizaci a byla zde provedena plynofikace. Pro zdejší obyvatele je zde dvakrát týdně otevřen sběrný dvůr nebezpečného a objemového odpadu, čerpací stanice s dvanáctihodinovou provozní dobou včetně víkendů. Pro sběr recyklovaného odpadu jsou zde na pěti místech umístěny kontejnery na tříděný odpad. (SRD města Poběžovice, 2020, s. 18)

Z bezpečnostních složek má ve městě zastoupení Jednotka požární ochrany II. třídy, které je zřizována městem a také zde sídlí Obvodní oddělení Policie České republiky.

V Poběžovicích působí množství spolků, které je podporováno z rozpočtu města. Jedná se o Sportovní klub Poběžovice, z. s., Sbor dobrovolných hasičů Poběžovice, SK JUDO Poběžovice, z. s., Český rybářský svaz, z. s. a jiné. (SRD města Poběžovice, 2020, s. 21)

Ve městě sídlí kromě několika drobných podnikatelů, kteří nabízejí své služby, i několik větších podniků, jež vytvářejí pracovní příležitosti pro místní obyvatele. Jedná se například o organizace zřizované městem, keramické závody, zemědělskou akciovou společnost a výrobce automobilových nástaveb a přívěsů. (SRD města Poběžovice, 2020, s. 13)

Zástavba Poběžovic je tvořena rodinnými i bytovými domy. O nemovitosti zde ovšem zřejmě není zájem, domy chátrají a výstavba nových bytů a domů probíhá jen v malé míře. (SRD města Poběžovice, 2020, s. 16)

3.4.3.6 Dostupnost obce

Ve městě je využíváno vlakové i autobusové nádraží, včetně dvou dalších autobusových zastávek. Hromadná doprava je zajišťována častými autobusovými i vlakovými spoji.

Dostupnost služeb

Základní služby jsou nabízeny ve městě samotném. V případě potřeby využití dalších služeb, kterých je samozřejmě nepřeberné množství, například bankovní služby, lékárna atd., jsou obyvatelé nuceni cestovat do nejbližších okolních měst, kterými jsou Domažlice a Horšovský Týn. Vzdálenost Domažlic od Poběžovic je 15 kilometrů. Pro absolvování této vzdálenosti automobilem je zapotřebí zhruba 20 minut. Horšovský Týn je vzdálen od Poběžovic 12,5 km, což představuje 15 minut jízdy.

Dopravní dostupnost

Poběžovicemi procházejí silnice II/195 a II/196, které se napojují na jednu z nejdůležitějších komunikací Plzeňského kraje, silnici I/26, jež vede z Plzně ke státní hranici s Německem. Tyto dvě silnice jsou podstatnými pro celou dopravní infrastrukturu Poběžovic. Všechny části Poběžovic pak spojují místní komunikace, které jsou v současné době ve velmi špatném stavu. Vlastníkem místních komunikací je Město Poběžovice. Jejich údržbu mají na starosti Technické služby Města Poběžovice, ovšem opravy jsou prováděny dodavatelsky a hrazeny městem. Jedná se o náklady poměrně vysoké a bez získání dotační podpory je nelze realizovat. (SRD města Poběžovice, 2020, s. 19)

4 Vlastní práce

4.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je srovnat pracovní a životní podmínky obyvatel venkova a města. Dílčími cíli práce je nalézt a popsat rozdíly životních a pracovních podmínek v oblasti bydlení, dopravy, spokojenosti s životními podmínkami, dojezdové vzdálenosti za prací a finanční situace obyvatel venkova a města.

4.2 Stanovení výzkumných otázek a předpokladů

Výzkumné otázky – životní podmínky (VOŽP):

1. VOŽP: Bydlí obyvatelé, kteří se v posledních patnácti letech přistěhovali na venkov či do města, ve vlastních domech, nebo v pronájmu?
2. VOŽP: Vlastní každá domácnost, kterou tvoří ekonomicky aktivní členové ve věku od 26 do 64 let na venkově i ve městě, automobil?
3. VOŽP: Které z faktorů životních podmínek obyvatelé venkova a města nejvíce oceňují?
4. VOŽP: Co obyvatelé venkova a města nejvíce postrádají?

Výzkumné předpoklady – životní podmínky (VPŽP):

1. VPŽP: Obyvatelé, kteří se přistěhovali na venkov během posledních patnácti let, bydlí ve vlastním rodinném domě, kdežto obyvatelé, jež se během patnácti let přistěhovali do města, žijí v pronájmu.

Tento výzkumný předpoklad je limitován délkou života v obci. Z toho důvodu je do ověřování předpokladu zahrnuta otázka číslo 6. Do ověřování tohoto předpokladu budou zahrnuti respondenti, kteří uvedou v otázce číslo 6 odpověď b), do patnácti let. Pokud by měl být předpoklad potvrzen, budou dotazovaní z venkova uvádět u otázky číslo 7 odpověď a), ve vlastním rodinném domě a respondenti z města odpověď b), v pronajatém rodinném domě a d), „v pronajatém bytě“. Ve městě bude u otázky číslo 6 odpověď taktéž do patnácti let a u otázky číslo 7 v pronajatém domě či v pronajatém bytě.

2. VPŽP: Minimálně 90% venkovských i městských domácností, kde žijí ekonomicky aktivní obyvatelé ve věku od 26 do 64 let, disponuje v domácnosti alespoň jedním automobilem.

Do hodnocení výzkumného předpokladu budou zahrnuti obyvatelé města a venkova, kteří v otázce číslo 2 uvedou odpověď a), b), a nebo c). Předpoklad bude potvrzen v případě,

že u otázky číslo 10 uvedou respondenti z venkova i z města minimálně z 90% kladnou odpověď a), ano.

3. VPŽP: Lidé na venkově, více než lidé ve městě, oceňují klid a blízkost přírody, zatímco lidé ve městě si cení, více než obyvatelé venkova, pracovní dostupnosti.

Výzkumný předpoklad bude potvrzen nebo vyvrácen na základě odpovědí na otázku číslo 22, 23 a 24. U otázky číslo 22 je předpokládáno, že na venkově bude lépe než ve městě hodnocen faktor: klid, přírodní prostředí a ve městě získá lepší hodnocení než na venkově faktor: pracovní dostupnost. Kritériem u otázky číslo 23 je u venkova odpověď „Příroda“, u města odpověď „Práce“, v otázce číslo 24 pro venkov odpověď Klidný život, blízkost přírody, pro město odpověď „Dostupnost pracovních příležitostí“.

4. VPŽP: Lidé na venkově postrádají komerční služby, zatímco lidé ve městě jsou nespokojeni se stavem komunikace.

Pro potvrzení či vyvrácení tohoto předpokladu je v určena v dotazníku uzavřená otázka číslo 26, kdy obyvatelé venkova budou volit odpověď i) a obyvatelé města odpověď, která je uvedena pod bodem b).

Výzkumné otázky – pracovní podmínky (VOPP):

1. VOPP: Jaký způsob dopravy využívají obyvatelé venkova a města při dopravě do zaměstnání?
2. VOPP: Jsou ochotni obyvatelé venkova a města absolvovat za práci cestu do vzdálenějších lokalit?
3. VOPP: Mají vyšší průměrný měsíční příjem obyvatelé venkova či města?

Výzkumné předpoklady – pracovní podmínky (VPPP):

1. VPPP: Více než polovinu všech obyvatel města i venkova tvoří zaměstnaní obyvatelé, kteří z venkova při cestě za prací využívají více automobil než obyvatelé z města, zatímco městští obyvatelé zase využívají při dopravě do zaměstnání z větší části veřejnou dopravu než obyvatelé venkova.

Pro potvrzení tohoto předpokladu je určena otázka číslo 5, ve které je kritériem a) a otázka číslo 13, kde pro potvrzení předpokladu obyvatelé venkova budou častěji volit odpověď a) než obyvatelé města a ve městě bude mít vyšší procento než na venkově zastoupení odpověď b) a d).

2. VPPP: Obyvatelé venkova i města dojíždějí za lépe finančně ohodnocenou prací do vzdálenějších lokalit.

Výzkumný předpoklad bude limitován otázkou číslo 15, ve které je zjišťována dojezdová vzdálenost z místa bydliště za prací s předpokládanou odpovědí c) a d). Další posuzovanou otázkou pro tento předpoklad je otázka číslo 16, ve které je zjišťován důvod dojíždění za prací, s předpokládanou odpovědí b).

3. VPPP: Na venkově bydlí lidé, jejichž čistý měsíční příjem je v době dotazování vyšší než u obyvatel ve městě.

Pro tento výzkumný předpoklad je stanovena otázka číslo 17, ta se týká příjmu obyvatelů. Pro potvrzení tohoto předpokladu je odpovědí u otázky číslo 17 pro venkov položka c), d) a pro město a) a b).

4.3 Výzkumné metody a techniky

Pro sběr dat bylo v praktické části práce použito kvalitativní i kvantitativní metody. Nejdříve bylo použito pro šetření v oblasti životního prostředí kvalitativní metody, a to skupinového rozhovoru (focus group). Bylo vytvořeno osm fokusních skupin, kam byli účastníci rozděleni podle věku a místa pobytu. Jedna skupina čítala pět členů. Rozdělení těchto skupin je znázorněno v tabulce číslo 5.

Tabulka 5 - Rozdělení fokusních skupin

	18 - 34 let	35 - 44 let	45 - 54 let	55 - 65 let
Luženičky	1. skupina	2. skupina	3. skupina	4. skupina
Poběžovice	5. skupina	6. skupina	7. skupina	8. skupina

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Skupinové rozhovory probíhaly dle předem stanoveného scénáře. Doba trvání jednoho rozhovoru byla stanovena na zhruba na jednu hodinu. Setkání s náhodně vybranými respondenty se konala v zasedacích místnostech obecních úřadů. Se souhlasem všech členů byl z každého rozhovoru pořízen audiozáznam, který byl po ukončení přepsán. Nashromážděná data rozhovorů byla využita při tvorbě on-line dotazníku pro obyvatele Luženiček a Poběžovic v aplikaci Google Forms. Odkaz pro vyplnění dotazníku byl zkopírován a následně, prostřednictvím pracovníka obecního a městského úřadu využitím emailové adresy rozeslán do domácností na venkově i ve městě.

4.4 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor je tvořen 102 respondenty. Venkov (Luženičky) je zastoupen 34 respondenty a město (Poběžovice) jich má 68. Výzkumný soubor zahrnuje ženy i muže ve věku od 18 do 65 let a více. Celkové zastoupení počtu respondentů dle věku je uvedeno v následující tabulce.

Tabulka 6 - Respondenti dle věku

Věk respondentů	Počet respondentů	Počet respondentů v %
18 – 25 let	15	14,70%
26 – 34 let	14	13,70%
35 – 49 let	41	40,20%
50 – 64 let	28	27,50%
65 let a více	4	3,90%
celkem	102	100%

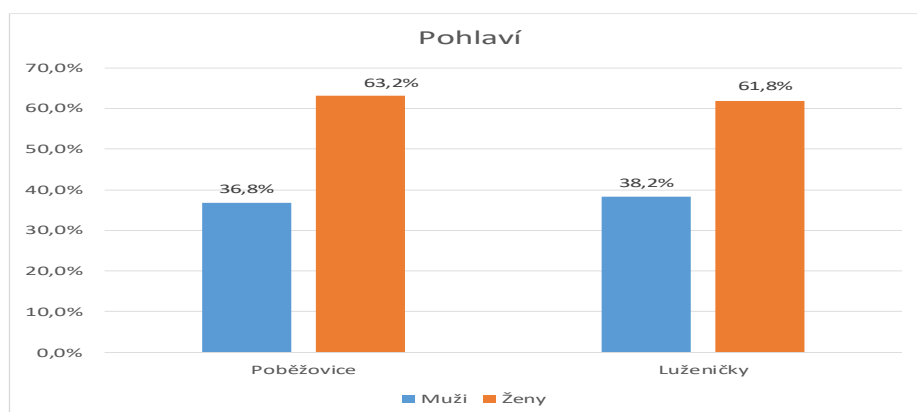
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

4.5 Vyhodnocení a interpretace výsledků výzkumného šetření

V této podkapitole jsou popsána všechna data získaná výzkumným šetřením. Ta jsou následně okomentována a zpracována do grafů. Všechna data jsou rozdělena na venkov (Luženičky) a město (Poběžovice). Prvních šest otázek v dotazníku to jsou otázky identifikační, další otázky jsou pak zaměřeny na oblasti bydlení, dopravy, dojezdové vzdálenosti za prací, finanční situace a spokojenosti s životními podmínkami obyvatel.

Do výzkumného souboru jsou zahrnuti muži i ženy. Na základě toho je i první otázka zaměřena na identifikaci pohlaví výzkumného souboru. Dle nashromážděných dat jej tvoří v Poběžovicích 43 žen (63,2%) a 25 mužů (36,8%), v Luženičkách 21 žen (61,8%) a 13 mužů (38,2%). Ze získaných informací vyplývá, že dotazník na venkově i ve městě vyplňovaly z větší části ženy.

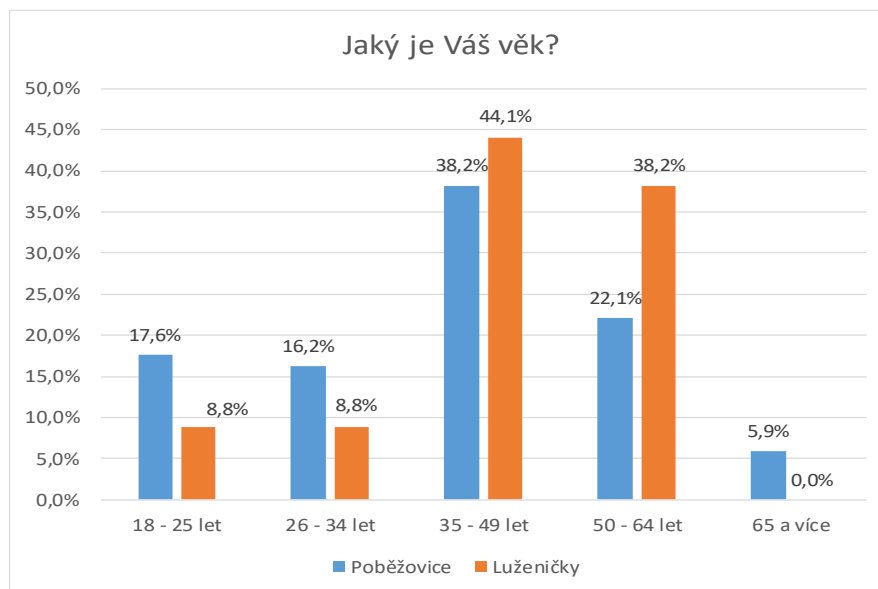
Graf 1- Respondenti dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Při vyplňování dotazníku měla největší zastoupení věková skupina 35 – 49 let, a to konkrétně v Luženičkách 44,1% a v Poběžovicích 38,2%. Druhou, nejvíce zastoupenou skupinu, tvořili obyvatelé ve věku 50 – 64 let, v Luženičkách 38,2% a v Poběžovicích 22,1%. Tato data korespondují s údaji ČSÚ, které jsou uvedeny v Tabulce č. 1 (str. 32) a č. 3 (str. 39), týkajících se průměrného věku a stavu obyvatel dle věku.

Graf 2 - Respondenti dle věku

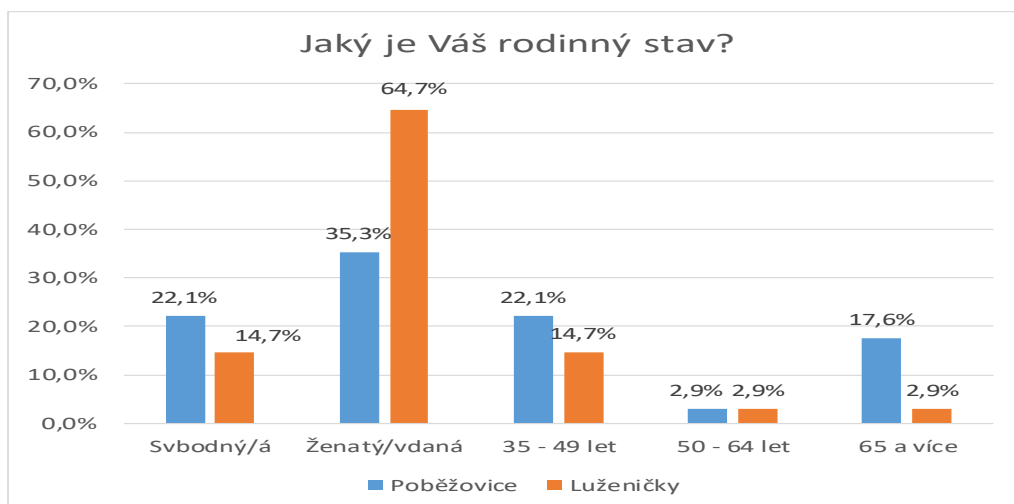

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Zkoumaný soubor nezahrnuje jen osoby sezdané, ale také osoby svobodné, rozvedené, ovdovělé a osoby žijící v partnerství. V Luženičkách i v Poběžovicích jsou zastoupeny všechny nabízené možnosti rodinného stavu. Největší rozdíl byl zaznamenán u rodinného

stavu - žiji s partnerkou/partnerem. Tuto možnost zvolilo v Poběžovicích 17,6% respondentů, v Luženičkách jen 2,9% respondentů. V Poběžovicích žije více obyvatel, kteří se rychleji přizpůsobují dnešní moderní formě partnerského života, a to tzv. „životu na hromádce“.

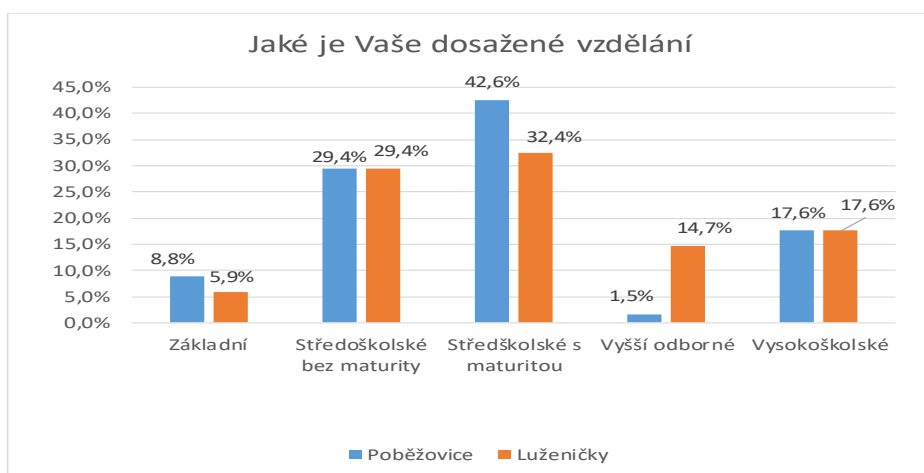
Graf 3 - Rodinný stav respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Z grafu číslo čtyři je patrné, že stejně jako v předchozí otázce rodinného stavu respondentů jsou i zde zastoupeny jak v Poběžovicích, tak i v Luženičkách všechny nabízené varianty. To dokazuje, že život na venkově není ani pro dosažení vyššího vzdělání překážkou. Nejvíce zastoupeno je středoškolské vzdělání s maturitou, v Luženičkách tvoří 32,4% odpovědí respondentů a v Poběžovicích 42,6% respondentů. Druhé největší zastoupení má středoškolské vzdělání bez maturity, a to v obou případech stejnou měrou 29,4%.

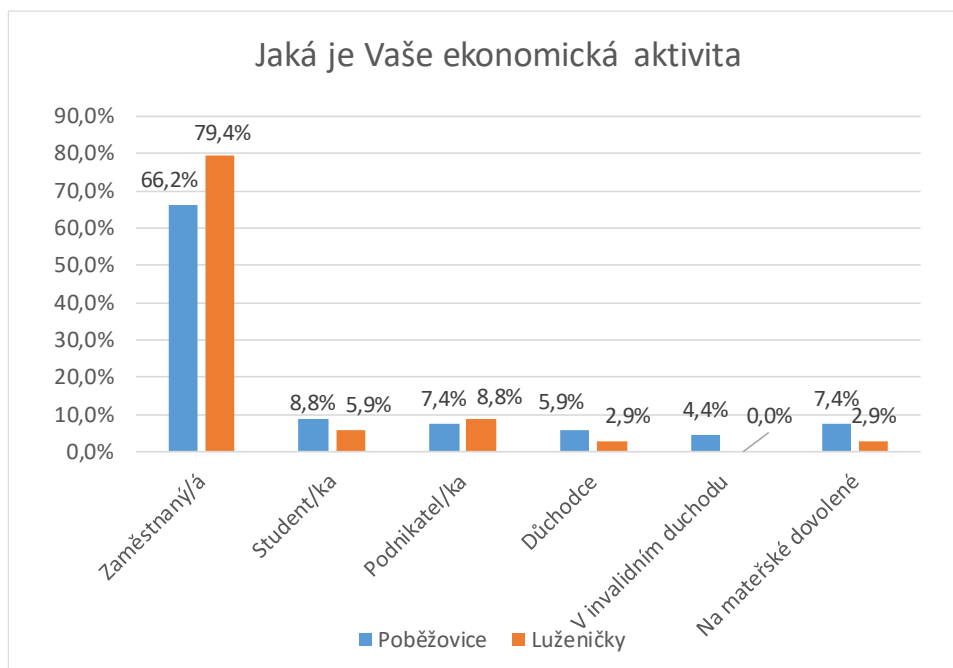
Graf 4 - Vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Jen velmi nepatrné rozdíly mezi obyvateli venkova a města lze vyčíst z dat uvedených v grafu číslo 5, které vypovídají o jejich ekonomické aktivitě. Nejvyšší zastoupení mají lidé zaměstnaní, v Luženičkách 79,4% a v Poběžovicích 66,2%. Právě od této skupiny obyvatel lze nejlépe získat informace o podmínkách pro práci, ať už z hlediska dopravní dostupnosti či pracovních příležitostí v místě bydliště nebo mimo něj.

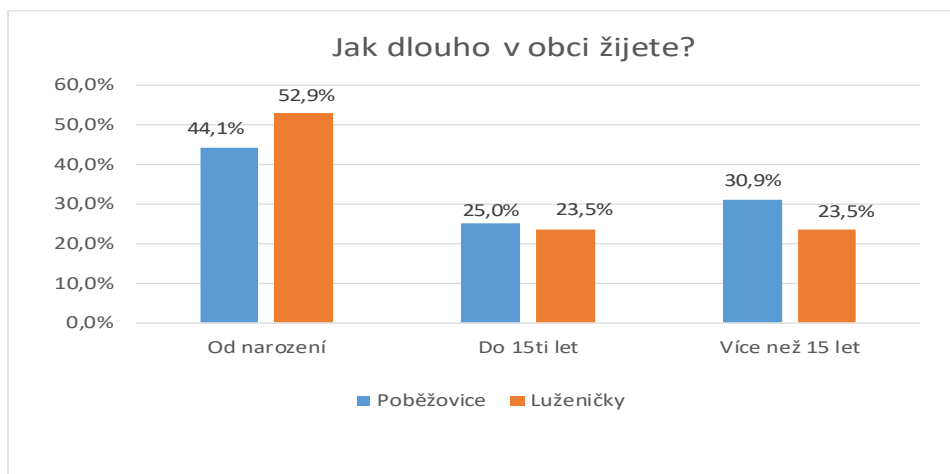
Graf 5 - Ekonomická aktivita respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Poslední identifikační otázkou byla mapována délka žití respondentů v obci Luženičky a v Poběžovicích. Z grafu vyplývá, že na venkově (v Luženičkách) žije 52,9% dotázaných od narození, což je více než polovina respondentů. Oproti tomu ve městě (v Poběžovicích) žije od narození 44,1% respondentů, což je méně než polovina z celkového počtu dotázaných. Téměř vyrovnaný počet respondentů žije v daném místě do patnácti let. Toto je údaj, který bude i dále použit při ověřování výzkumných předpokladů.

Graf 6 - Délka žití v obci

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

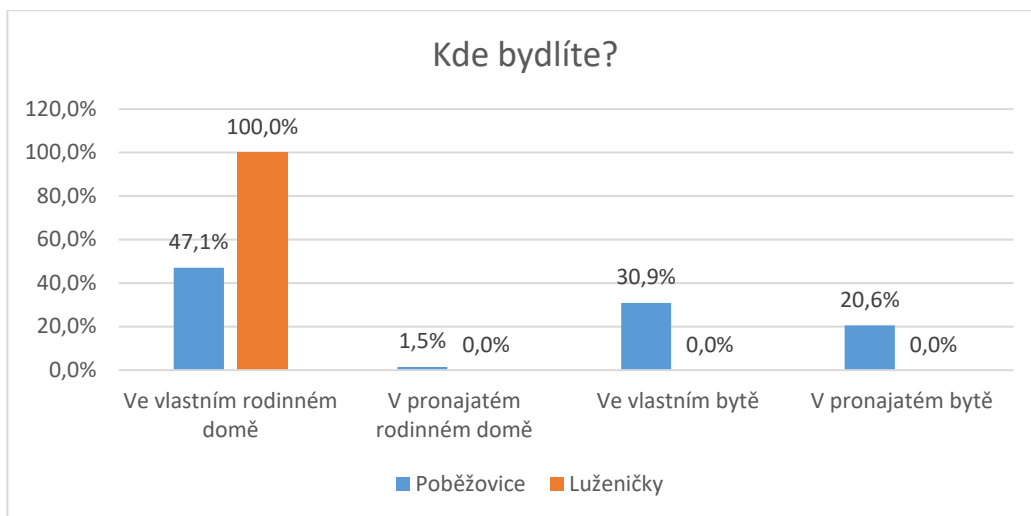
První z výzkumných oblastí se týkala bydlení, konkrétně toho, zda obyvatelé města či venkova bydlí ve vlastních domech nebo v pronájmu. Z předchozího grafu je patrné, že na venkově žije od narození více než polovina respondentů kdežto ve městě je jich o něco méně.

Určitě je to dáno rodinnými pouty, která jsou na venkově mezi generacemi v rodině daleko pevnější než ve městě. Lze to přisuzovat i tomu, že na venkově žije většina z nich v rodinném domě, který byl postaven rodiči či prarodiči a jsou to právě oni, kteří vedou nebo se snaží vést i svoje děti k obdobnému stylu bydlení.

Obyvatelé města, konkrétně Poběžovic, pokud se zde narodili a nemají vlastní dům, využívají nabídky nájemného bytu poskytnutého radnicí nebo samotným majitelem. Patrné je i to, že venkov upřednostňuje stavbu rodinných domů před bytovými jednotkami, kdežto město, Poběžovice, od počátku dávalo přednost stavbě bytů, aby do pohraničí nalákalo nové obyvatele. Možnost získat byt je tedy snazší ve městě než na venkově – zde je vlastní dům na prvním místě. Tomuto odpovídají i údaje grafu č. 7, kde všichni respondenti venkova uváděli, že bydlí ve vlastním domě, na rozdíl od dotazovaných ve městě, kde ve vlastním domě bydlí méně než polovina dotazovaných.

Město nabízí, co se týče bytů, zejména v posledních 15 letech, byty různorodé – nájemné a daný nájem je placen přímo radnici nebo majiteli, který celou bytovou jednotku koupil a byty pronajímá. Poslední dobou došlo ve městě i k prodeji mnoha bytů do soukromého vlastnictví, což nahrazuje rodinný dům, který si daný obyvatel nemůže z finančních důvodů postavit.

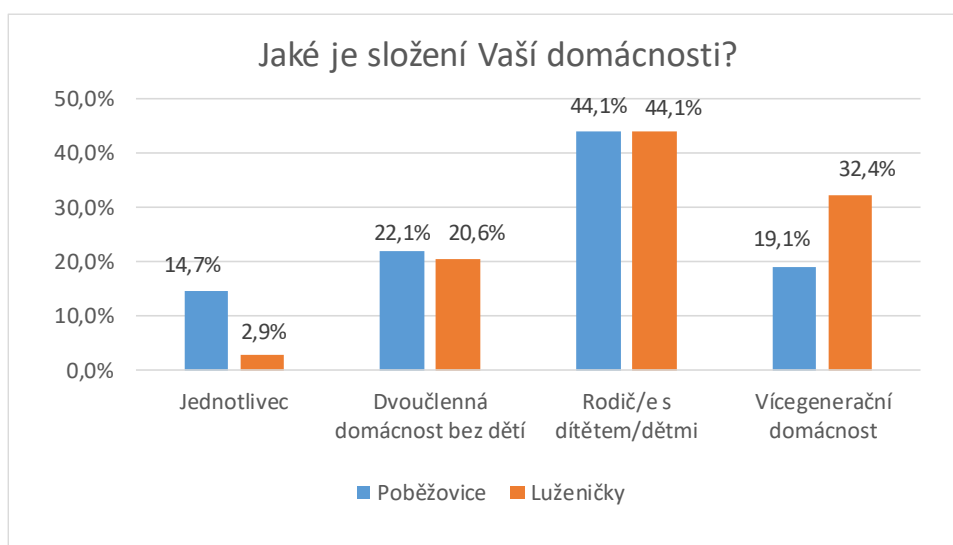
Graf 7 - Bydlení

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Další otázkou, spjatou s bydlením, je kolik členů vlastně v daném domě či bytě bydlí. Z grafu č. 8 je patrné, že vícegenerační domácnost převažuje na venkově, což lze přisuzovat tomu, že zde převažují rodinné domy. Navíc dle výpovědí účastníků skupinového rozhovoru, na venkově, v Luženičkách, vyrostla řada domů v období 70. – 80. let 20. století, kdy bylo trendem budování domů o dvou bytových jednotkách. Tedy domů, které budovali rodiče i pro své děti. Ve městě žije více generací v bytech do té doby, než se mohou děti osamostatnit. Často pak následuje, pokud to je možné, odchod z bytu rodičů a vlastní pronájem nebo koupě bytu. Toto souvisí i s faktem, že město je zastoupeno větším množstvím domácností složených i jen z jednotlivců.

Graf 8 - Složení domácnosti

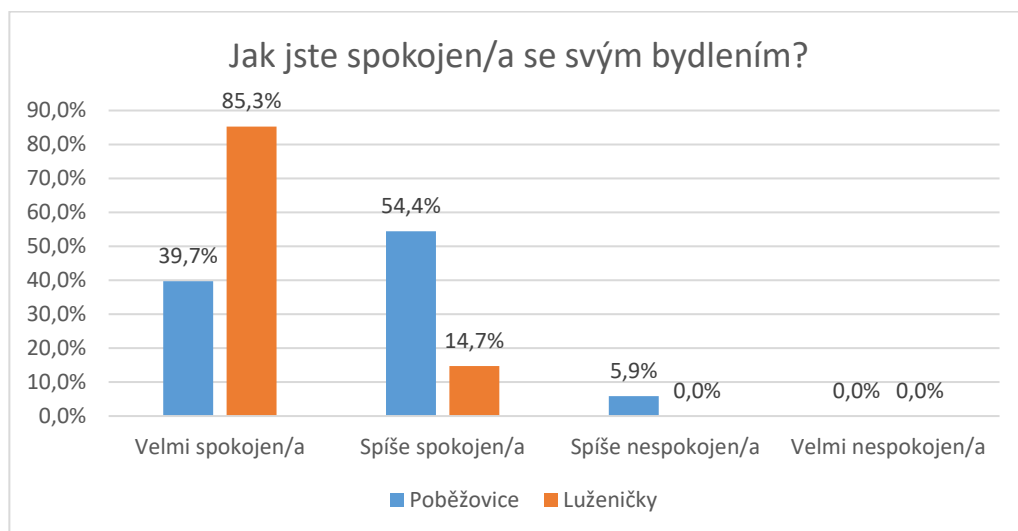
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Zda ovlivňuje některý z výše uvedených faktorů spokojenost s bydlením, lze posoudit na základě výsledků grafu č. 9.

Se svým bydlením je velmi spokojeno 85,3% respondentů venkova, což lze přisuzovat formě bydlení na venkově. Lidé žijí ve svém domě, který si vybudovali, případně opravili, zvelebují jej a jsou na něj hrdí.

S bydlením je ve městě velmi spokojeno jen 39,7% dotazovaných. I zde zřejmě ovlivňuje spokojenost s bydlením forma bydlení, se kterou i uvedený výsledek koresponduje. Ve městě je méně obyvatel, kteří bydlí ve vlastním domě, tím se cítí omezeni, a to se odráží i ve spokojenosti s bydlením. Na druhé straně možnost bydlení ve vlastním bytě je pro obyvatelé města částečnou kompenzací. To může být důvodem, že více než polovina obyvatel města jsou se svým bydlením spíše spokojeni.

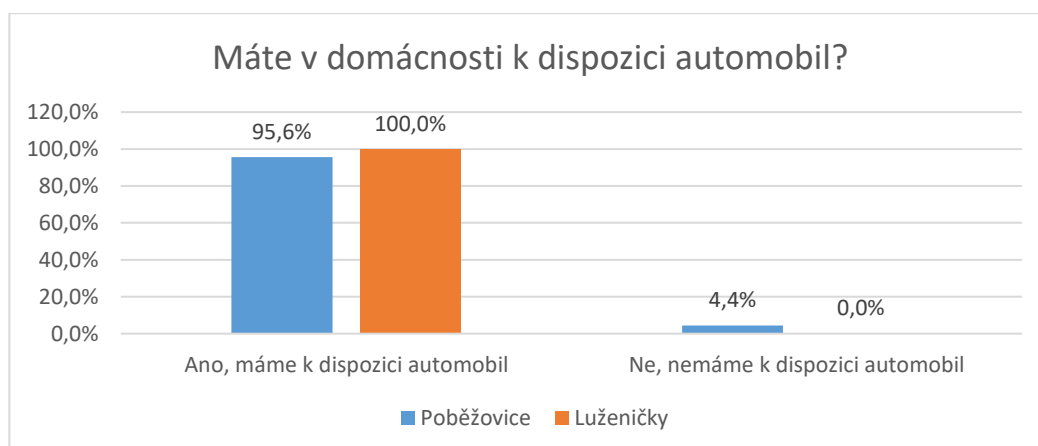
Graf 9 - Spokojenost s bydlením

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Druhou důležitou zkoumanou oblastí byla doprava, ve které bylo zjišťováno nejen, zda je respondent majitelem automobilu, ale také kolik je jich v dané domácnosti, zda je hlavním dopravním prostředkem za prací právě automobil nebo jiný dopravní prostředek. Již od počátku bylo předpokládáno, že automobil na venkově je v současné době považován za „nutnost“. To, že by někdo ve městě či na venkově, byl bez automobilu, nebylo očekáváno a potvrzeno bylo jen velmi nepatrné procento ve městě, o čemž vypovídá graf č. 10. Otázkou je, zda je automobil opravdu tolik potřebný nebo je to jen jeden z dalších trendů dnešní doby.

Graf 10 - Automobil v domácnosti

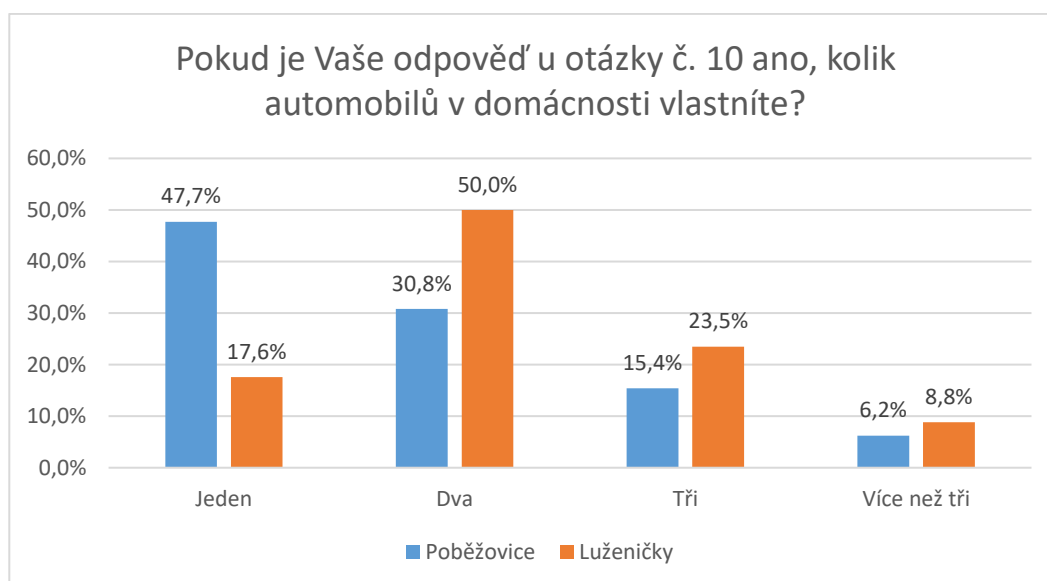

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Překvapením bylo množství automobilů v domácnosti. Z grafu č. 11 vyplývá, že na venkově převládají v domácnostech 2 – 3 automobily, oproti městu, kde měla největší zastoupení odpověď 1 – 2 automobily.

Proč je tomu tak? Jedním z důvodů může být fakt, že většina obyvatel venkova musí dojíždět do zaměstnání mimo domov, do různých míst, v různém čase. Také se zde naskýtá možnost, že na venkově v současné době žijí lidé více majetní, kteří si více automobilů mohou „dovolit“.

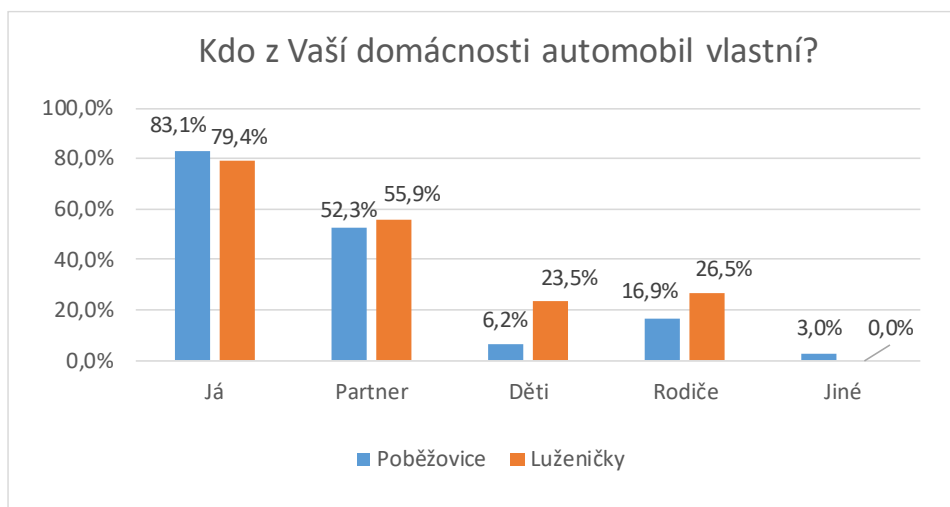
Graf 11 - Počet automobilů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Větší počet automobilů na venkovskou domácnost můžeme přičíst i tomu, že na venkově, na základě předchozího zjištění, žije vyšší procento vícegeneračních domácností, to znamená domácnost, ve které žijí děti s rodiči, případně s prarodiči. A vlastníkem automobilu nemusí být jen sám respondent, případně jeho partner, ale i ostatní členové domácnosti. O tomto vypovídá graf č. 12. Na venkově opravdu vlastní více automobilů v domácnostech děti a rodiče, což potvrzuje přechozí domněnku, že počet automobilů je spojen na venkově s vícegenerační domácností.

Graf 12 - Vlastníci automobilu

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

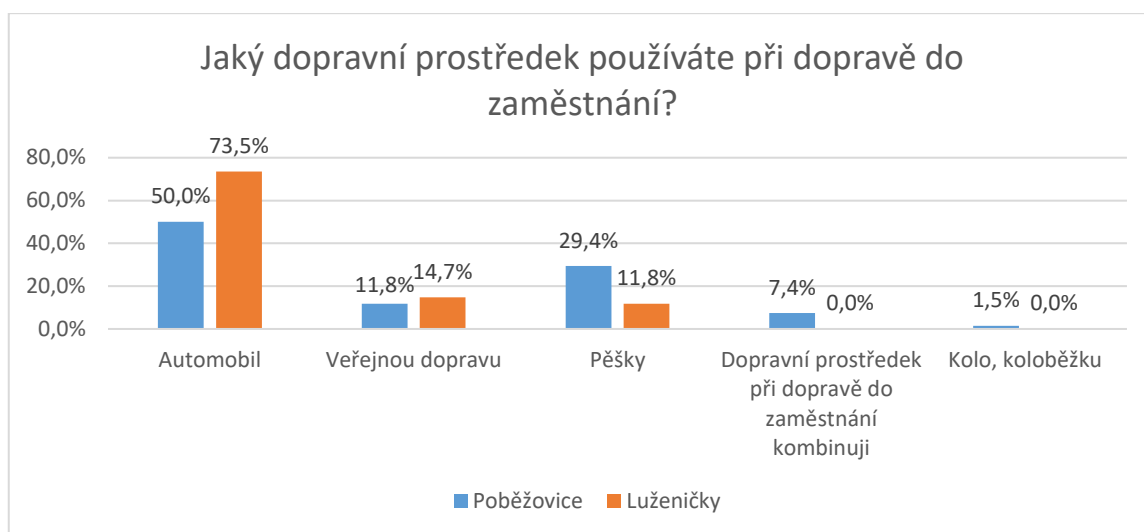
To, že je automobil pro obyvatele města i venkova hlavním prostředkem do zaměstnání potvrzuje graf č. 13. Při cestě do zaměstnání používá automobil polovina respondentů města a tři čtvrtiny obyvatel venkova.

V současné době uvádí stále více zaměstnavatelů jako požadavek na své zaměstnance časovou flexibilitu, což může být jedním z důvodů, proč obyvatelé využívají více automobilu a ne veřejnou dopravu. Autobusové i vlakové spoje mají své pravidelné linky, které nemusí korespondovat s potřebou zaměstnaných lidí.

Dalším důvodem může být úspora času při cestě do zaměstnání a zpět, nebo pořízení nákupů v některých ze supermarketů ve větších městech v okolí.

Město nabízí svým obyvatelům více pracovních příležitostí, proto je zde i větší procento obyvatel, kteří do zaměstnání chodí pěšky. Kombinaci dopravy využívá jen nepatrné množství (7,4% respondentů).

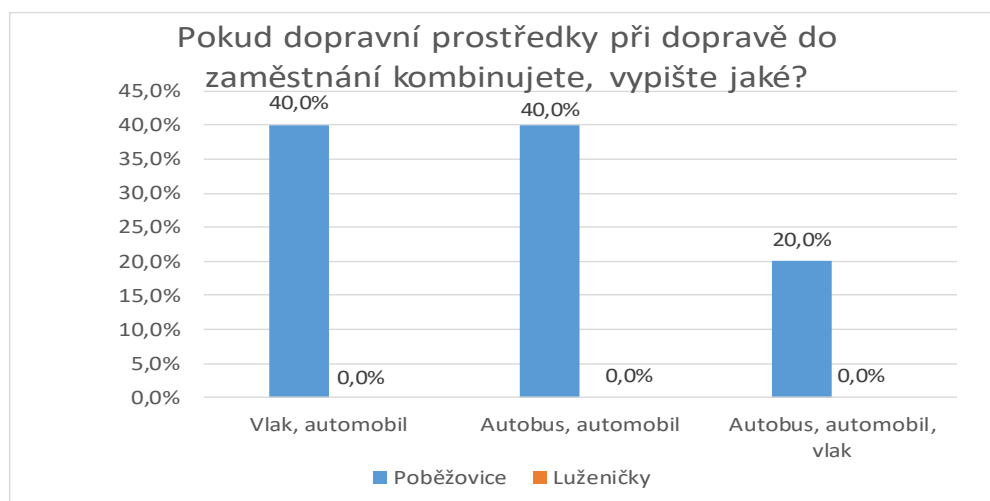
Graf 13 - Používaný dopravní prostředek do zaměstnání

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Otázka číslo čtrnáct byla otázkou otevřenou. V ní měli respondenti v případě, že odpověděli „dopravu kombinuji“, napsat, o který druh dopravy se jedná. Na tuto otázku odpovídali jen respondenti města, protože na venkově tato možnost nebyla zastoupena. Vlák v kombinaci s autem uvedlo 40% respondentů, kombinaci autobusu a automobilu využívá taktéž 40% respondentů a 20% uvedlo kombinaci autobus – automobil – vlak. Zřejmě dle své momentální potřeby.

Graf 14 - Kombinace dopravních prostředků při dopravě do zaměstnání

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Třetí zkoumanou oblastí byla dojezdová vzdálenost za prací a s tím spojené důvody k dojíždění obyvatel města i venkova. Následující graf shrnuje data, která se týkají dojezdové vzdálenosti za prací.

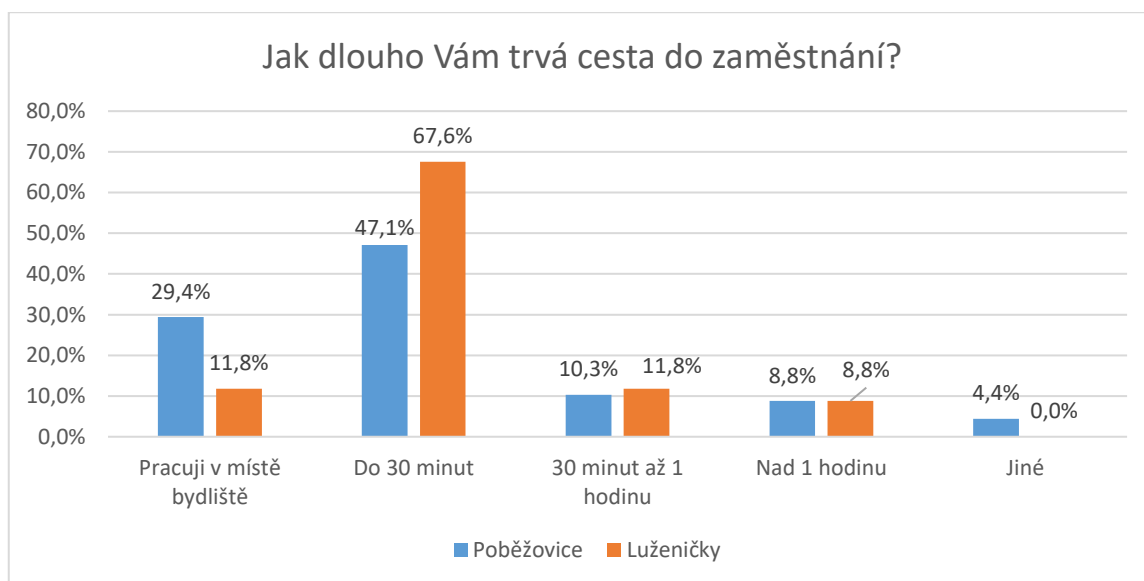
Nejvíce obyvatel venkova (67,6%) a města (47,1%) dojíždí za prací do míst, která jsou od místa jejich bydliště vzdálena do 30 minut. Z čehož lze usuzovat, že pracují v nedalekých větších městech, ve kterých je soustředěna průmyslová výroba.

Větší počet obyvatel z města uvedlo, že pracuje v místě bydliště. Tento výsledek není nikterak překvapující, protože město jasně nabízí větší možnosti pracovního uplatnění. Jsou zde továrny, zemědělský podnik, škola, školka, obchody atd. Na venkově je jen pár malých podnikatelů a pohostinství.

Téměř vyrovnaný počet respondentů města i venkova dojíždí za prací do lokalit, které jsou vzdáleny od místa jejich bydliště více než 30 minut. Stejný počet respondentů uvedlo, že dojíždí i do vzdálenějších lokalit, jejichž dojezdová vzdálenost je 30 minut až 1 hodinu i nad 1 hodinu.

Město i venkovská obec se nachází v blízkosti hranic s Německem. Proto lze předpokládat, že respondenti, kteří volili tyto možnosti, dojíždějí za prací právě do sousedního Německa, a to zřejmě z důvodu lepšího platového ohodnocení.

Graf 15 - Doba trvání cesty do zaměstnání

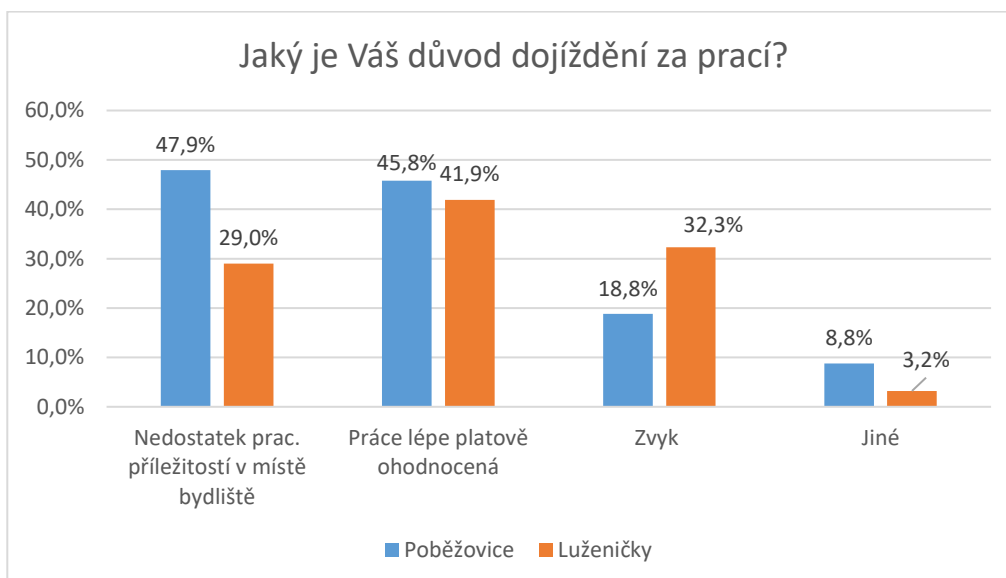
Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Důvody, které vedou obyvatele města a venkova dojíždět za zaměstnáním, jsou zachyceny v grafu č. 16. Lidé mohou dojíždět za prací ze zvyku, z nedostatku pracovních příležitostí, kvůli lepšímu platovému ohodnocení i z dalších nejmenovaných důvodů. Tato otázka nabízela proto respondentům možnost označit všechny odpovědi, s nimiž se ztotožnili v následující otázce.

Ve městě 47,9% dotazovaných uvedlo, že dojíždějí za prací kvůli nedostatku pracovních příležitostí. Poběžovice jsou malým městem, a ačkoli nějaké pracovní příležitosti město nabízí, nemůže však pokrýt požadavky pracovního uplatnění všem obyvatelům. Oproti tomu na venkově tento důvod uvedlo 29% respondentů. Na venkově je toto bráno zřejmě více jako samozřejmost, navíc okresní město, kde není o pracovní možnosti nouze, je od Luženiček vzdáleno necelé tři kilometry.

Jen velmi nepatrný rozdíl, mezi obyvateli města a venkova, v dojíždění za prací kvůli lepším pracovním podmínkám. Opět lze tuto odpověď spojit s možností práce v zahraničí, sousedním Německu. Tam nabízí kromě práce lépe placené i další možnosti získání vyšších finančních prostředků (například přídatky na děti).

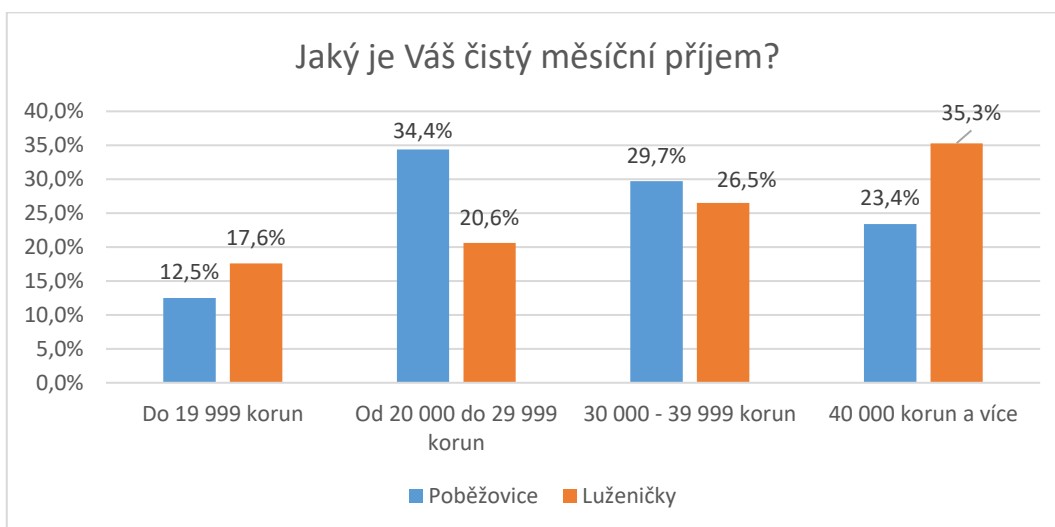
Graf 16 - Důvod dojíždění za prací

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Práce a finanční prostředky za ni jsou rozhodující pro úroveň života každého obyvatele, jak města, tak i venkova. Dojíždění za ní je větší nutností na venkově, protože město pracovní příležitosti nabízí ve větší míře. S tím souvisí i ohodnocení za ni a vyrovnání vydaných finančních prostředků. Velmi nízké procento lidí z venkova i z města zřejmě proto uvedlo, že výše jejich čistého měsíčního příjmu je do 19 999 korun. Do této skupiny by mohli být zahrnuti například důchodci, případně osoby, které pracují na zkrácený úvazek. Jelikož průměrná hrubá mzda v Plzeňském kraji v roce 2021 činila dle ČSÚ 36 252 korun, lze označit data grafu č. 17 za velmi uspokojivé.

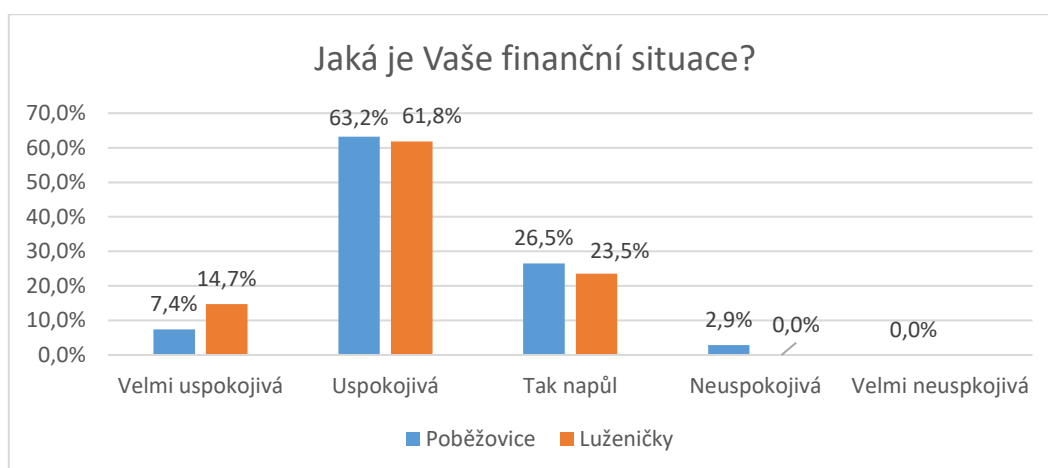
Graf 17 - Čistý příjem respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Finanční příjem obyvatel ovlivňuje i míru spokojenosti s jejich finanční situací. Dle výzkumu je patrné, že na venkově i ve městě je finanční situace pro většinu obyvatel uspokojivá. Celkově lepší finanční situace převládá na venkově.

Graf 18 - Finanční situace respondentů

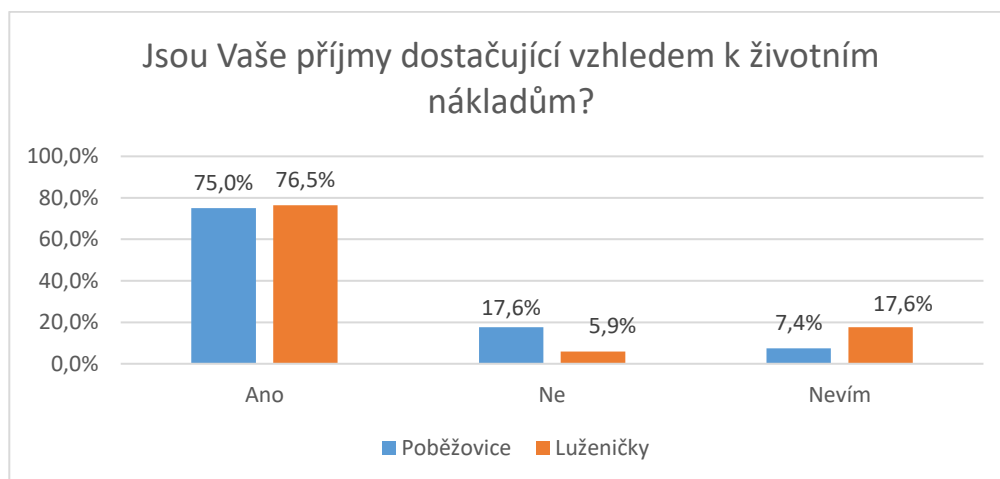

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Spokojenost obyvatelů se svojí nynější finanční situací souvisí s aktuálními životními náklady a jejich životním standardem. Jelikož většina respondentů z města, ale i z venkova uvedla, že je jejich finanční situace uspokojivá, lze předpokládat, že budou kladně, tedy

odpovědi „Ano“, odpovídat i na otázku, zda jsou příjmy jejich příjmy dostačující vzhledem k jejich životním nákladům. Tato data shrnuje graf č. 19. Více než tři čtvrtě respondentů z města i venkova potvrdilo, že jim příjmy na pokrytí životních nákladů stačí.

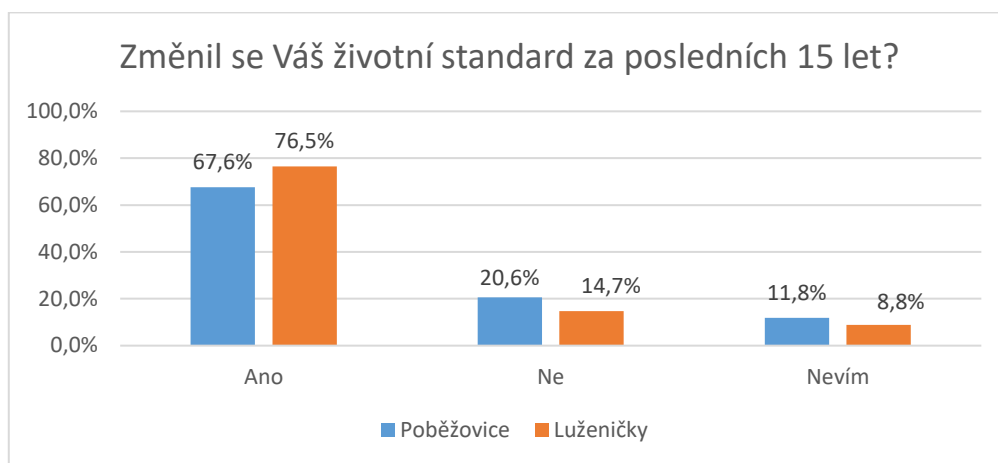
Graf 19 - Životní náklady respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Životní standard je dalším faktorem, na kterém závisí hodnocení finanční situace obyvatel. Zda došlo v posledních patnácti letech ke změně životního standardu obyvatel, to bylo zkoumáno v otázce číslo dvacet. „Ano“ odpovědělo 67,6% dotazovaných ve městě a 76,5% na venkově. V průběhu patnácti let lze předpokládat, že se úroveň životního standardu měnila a vyvíjela. Lidem se nabízely nové možnosti – cestování, práce v zahraničí, možnost výstavby rodinných domů, soukromé podnikání atd. Proto není výsledek této odpovědi nijak překvapivým. Zajímavé je, že na venkově i ve městě se vyjádřilo několik respondentů i v tom smyslu, že ke změně jejich životního standardu nedošlo. Zřejmě se jedná o obyvatele, kteří nemají rádi změny, anebo jen po změnách netouží. Své zastoupení měla, mezi respondenty z venkova i z města, odpověď „Nevím“. Tito lidé zřejmě z nějakých důvodů nedokáží tuto odpověď posoudit, nebo se jim jen nechtělo nad ní přemýšlet.

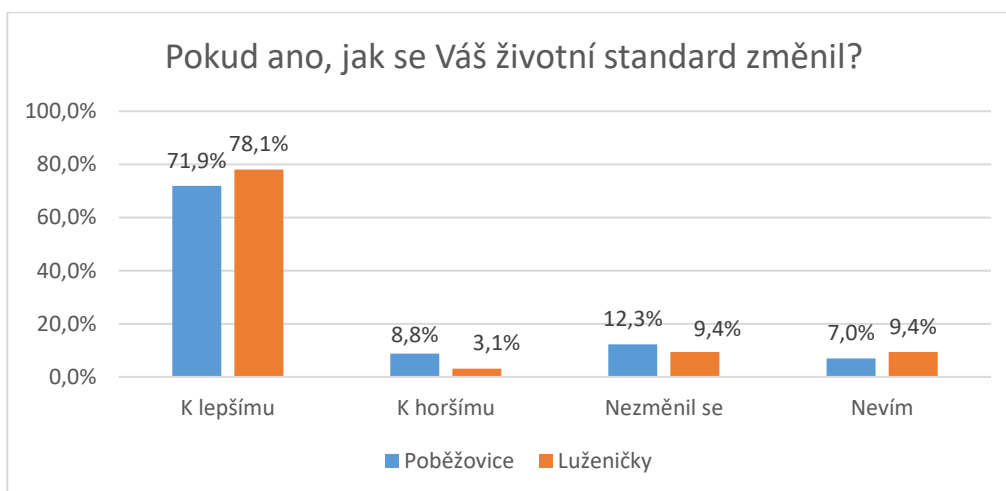
Graf 20 - Životní standard respondentů

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Protože bylo předpokládáno, že u většiny respondentů se životní standard v posledních patnácti letech změnil, další otázkou bylo zjišťováno, k jaké změně došlo. Ti dotazovaní, kteří pocítili změnu životního standardu, ji hodnotili ve městě z 71,9% jako pozitivní - k lepšímu, na venkově pak pozitivní změnu zaznamenalo 78,1% respondentů. Výsledek je srovnatelný s výsledky předchozí otázky. Více než dvě třetiny obyvatel venkova i města hodnotí změnu životního standardu kladně – tedy k lepšímu. Souvisí to jistě se změnami ve vývoji společnosti, s možnostmi nacházení nových a lépe platově ohodnocených pracovních příležitostí, s cestováním, podnikáním atd.

Graf 21 - Způsob změny životního standardu

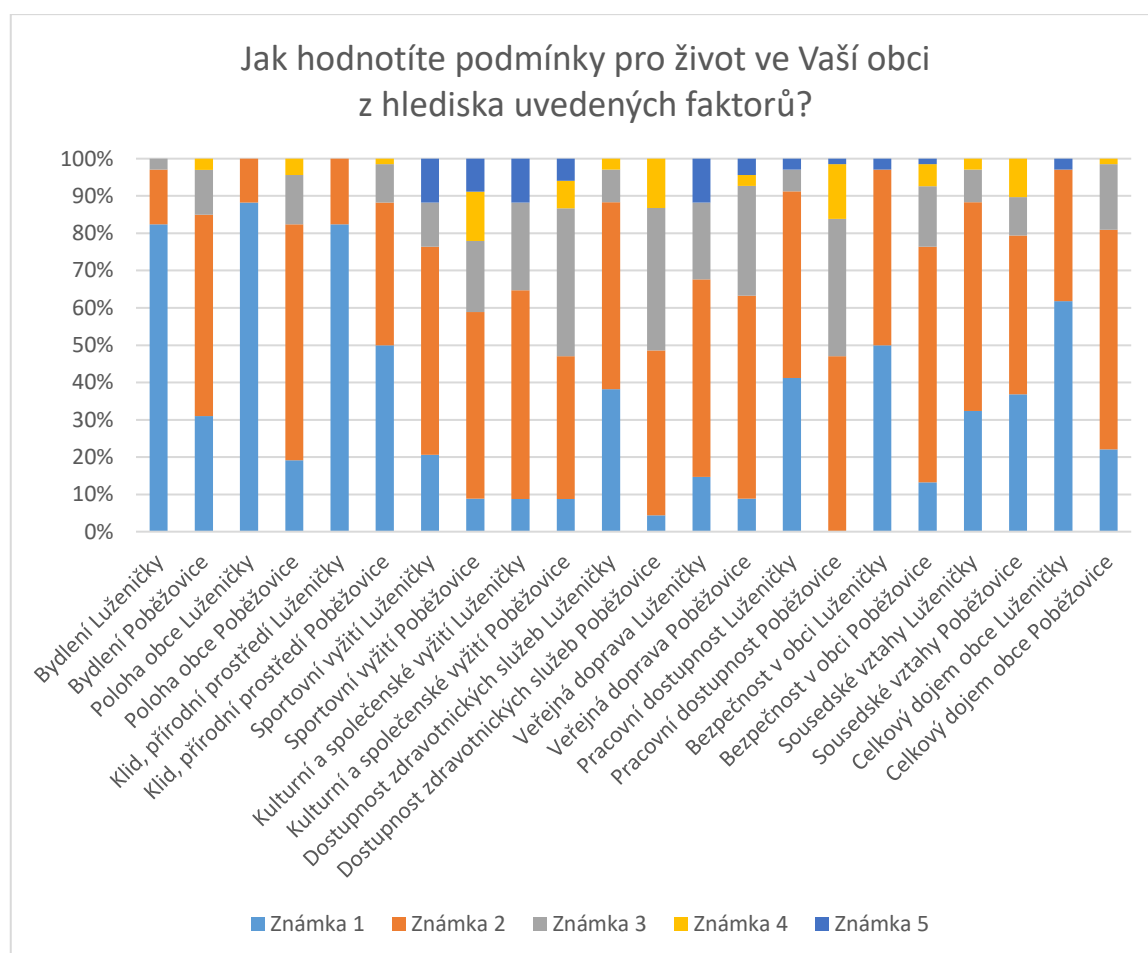

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Poslední oblast tohoto výzkumného šetření zjišťovala spokojenost obyvatel města i venkova s životními podmínkami. Z toho důvodu byla do dotazníku zařazena i otázka, ve které měli respondenti možnost hodnotit podmínky pro život v dané obci z hlediska bydlení, přírodních podmínek, kulturního a sportovního vyžití a dalších faktorů.

Jednotlivé faktory byly zpracovány do tabulky, kde dotazovaní hodnotili každý z faktorů ze škály 1 – 5. Stupeň 1 – velmi dobře, 2 – spíše dobře, 3 – spíše špatně, 4 – velmi špatně a 5 – nevím, nedokáži posoudit. Výsledky hodnocení jsou zobrazeny v grafu č. 22 a následně postupně popsány. Podrobné výsledky hodnocení jsou zpracovány v tabulce, která je uvedena v příloze této diplomové práce (Příloha č. 2).

Graf 22 - Faktory pro hodnocení podmínek pro život v obci

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Z výše uvedeného grafu je patrné, že jednotlivé faktory byly hodnoceny ve městě i na venkově převážně kladně (známkou 1 a 2). Co se týče bydlení, na venkově je tento výsledek podmíněn bydlením v rodinném domě, který nabízí svým obyvatelům nejen větší soukromí,

ale i více prostoru a možností pro své vlastní zájmy, kterými může být práce na zahradě či chov různých druhů domácích zvířat. Důvodem, proč kladněji hodnotí bydlení obyvatelé venkova než města, může být i celkový stav obytných budov. Na venkově jsou domy udržované, zrekonstruované, případně se jedná o novostavby. Na rozdíl od města, kde lze spatřit domy, které jeví známky chátrání a starou zástavbu bytových domů.

Obě lokality se nachází v podhůří Českého lesa, což zřejmě do značné míry ovlivňuje kladné hodnocení venkova i města z hlediska klidu a životního prostředí. Obyvatelé venkova i města mají možnost vyjít do přírody jen kousek od domova. Opět zde převládá kladnější hodnocení respondentů venkova, což může souviset s velikostí obce a počtem obyvatel, s rozmístěním zástavby i s menším dopravním ruchem.

Luženičky jsou venkovskou obcí, která leží jen 3 kilometry od okresního města. Na rozdíl od Poběžovic, které jsou městem malým a vzdálenost od ostatních měst je 10 kilometrů a více. Proto i poloha obce je hodnocena respondenty venkova kladněji. Lze tedy předpokládat, že právě poloha obce je stěžejní pro hodnocení dalších faktorů, kterými jsou pracovní příležitosti, sportovní a kulturní vyžití a dostupnost zdravotnických služeb.

Zajímavé je hodnocení sportovního vyžití, kde bylo předpokládáno, že venkov ho poskytne méně než město, což je i dáno od samého základu, ale překvapením bylo, že ke kladnému hodnocení sportovního vyžití v Poběžovicích přistoupilo nižší procento respondentů než v Luženičkách i přestože se zde možnosti nabízejí školou (využitím tělocvičny), spolky i veřejnými plochami (tenisové kurty, fotbalové hřiště, park, cyklostezky v okolí). Ačkoliv venkov nenabízí takové množství sportovního vyžití jako město, získal tento faktor od obyvatel venkova kladnější hodnocení než město. Tento výsledek lze přisuzovat zejména poloze lokality (blízkosti okresního města), kam venkované dojíždějí za svými aktivitami častěji než obyvatelé města.

Dalším překvapivým výsledkem bylo též kladněji hodnocené kulturní a společenské vyžití na venkově než ve městě. Ve městě se o veškeré kulturní dění stará Městské kulturní a informační středisko, zatímco v Luženičkách mají kulturní dění pod patronátem místní spolky a v neposlední řadě i samotní zdejší občané. Lidé na venkově se na organizaci různých kulturních aktivit podílí společně, z čehož vyplývá i vyšší kladné hodnocení. Významnou roli zde hraje opět dostupná vzdálenost Domažlic, kde o kulturní akce není nouze.

Horší výsledky byly očekávány v oblasti zdravotnických služeb, zejména na venkově, ale výsledek byl zcela opačný. Na venkově zřejmě obyvatelé berou na zřetel, že za lékařem

zkrátka musí dojíždět, kdežto ve městě je soustředěno větší množství obyvatel a tudíž si místní žádají i dostatečné zastoupení zdravotnických služeb. V současné době v Poběžovicích zcela chybí pediatr, soukromá praxe zubního a obvodního lékaře nemá kapacitu pro uspokojení potřeb všech obyvatel a uzavření místní lékárny činí obyvatelům nemalé starosti.

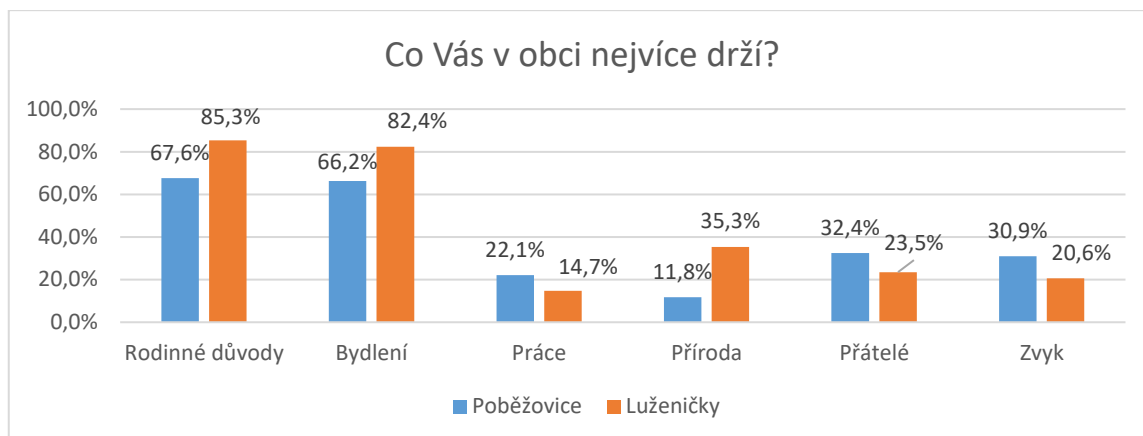
Překvapením bylo, že i pracovní dostupnost byla lépe hodnocena na venkově než ve městě. I tento výsledek ovlivňuje poloha obce, dojezdová vzdálenost do větších měst v okolí. Luženičky jsou v blízkosti Domažlic (okresního města), které nabízí rozmanité pracovní příležitosti pro obyvatelé okolních vesnic. Zatímco Poběžovice jsou od jakékoli pracovní příležitosti vzdáleny nejméně 10 kilometrů určitě a poptávku po práci město není schopno pokrýt.

Obyvatelé města i venkova považují své bydliště za bezpečné místo. Vzhledem k velikosti venkovské obce a struktuře obyvatel toto není nikterak zvláštní. Obyvatelé se znají, svůj majetek si takříkajíc „vzájemně hlídají“. U města je to svým způsobem zarážející, zejména s ohledem na strukturu jeho obyvatel. Ve městě žijí i národnostní menšiny (Romové) a občané ze sociálně slabých rodin. Na druhou stranu, bezpečnost ve městě zajišťuje i obvodní oddělení policie a kamerový bezpečnostní systém, což je zřejmě dostačující pro pocit bezpečí zdejších obyvatel.

Luženičky jsou obcí, o jejíž veřejné prostranství se stará pracovník obecního úřadu, z velké části i jednotlivé spolky a samotní místní obyvatelé. Na první pohled působí tato venkovská obec upraveně, uprostřed návsi jsou zatravněné plochy, doplněny veřejnou zelení. Nově vybudované chodníky, parkovací místa u domů a samotná komunikace dodávají Luženičkám čistý a příjemný dojem, což velmi kladně hodnotí i místní respondenti. V Poběžovicích zajišťují údržbu a čistotu veřejného prostranství technické služby města, které dle místních obyvatel svoji práci vykonávají opravdu pečlivě. Celkový dojem města kazí místní komunikace, které jsou v některých částech ve velmi žalostném stavu a v neposlední řadě i některé chátrající domy. Možná právě z tohoto důvodu byl celkový dojem obce lépe hodnocen respondenty venkova.

Graf číslo 23 zobrazuje data, která vypovídají o nejčastějších důvodech, které vedou respondenty k životu právě ve městě či na venkově. Obyvatelé venkova považují za největší prioritu život v blízkosti rodiny, bydlení a přírodu, což se odráží i v hodnocení podmínek pro život.

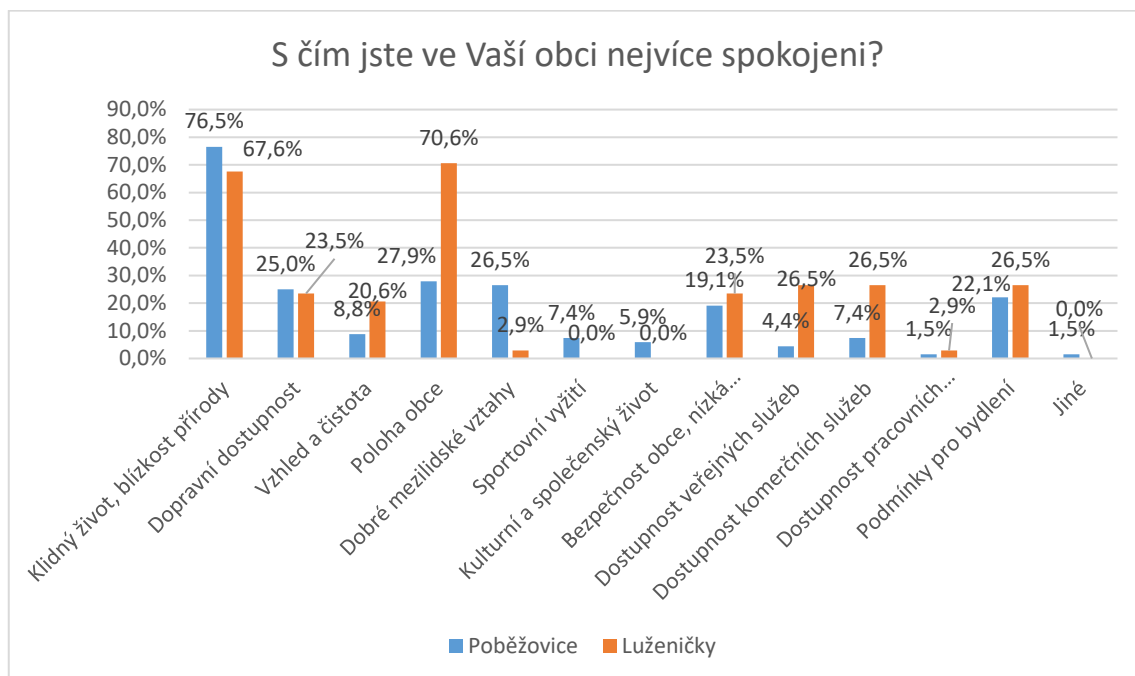
Graf 23 - Důvody pro žití v obci

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

S čím jsou obyvatelé města či venkova nevíce spokojeni, to bylo zjišťováno otázkou číslo dvacet čtyři. Z uvedených faktorů mohli respondenti označit maximálně tři možnosti. Jelikož hodnocení jednotlivých faktorů se odráží i ve spokojenosti s životními podmínkami, lze říct, že odpovědi respondentů města i venkova korespondují s předchozí otázkou. Důvody, proč obyvatelé venkova vyjadřují vyšší spokojenost s jednotlivými faktory, odráží opět poloha jednotlivých obcí.

Graf 24 - Faktory spokojenosti v obci

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Život na venkově i ve městě přináší svým obyvatelům určité výhody, ale na druhé straně, může mít i své nevýhody. V následující otázce se obyvatelé města a venkova měli

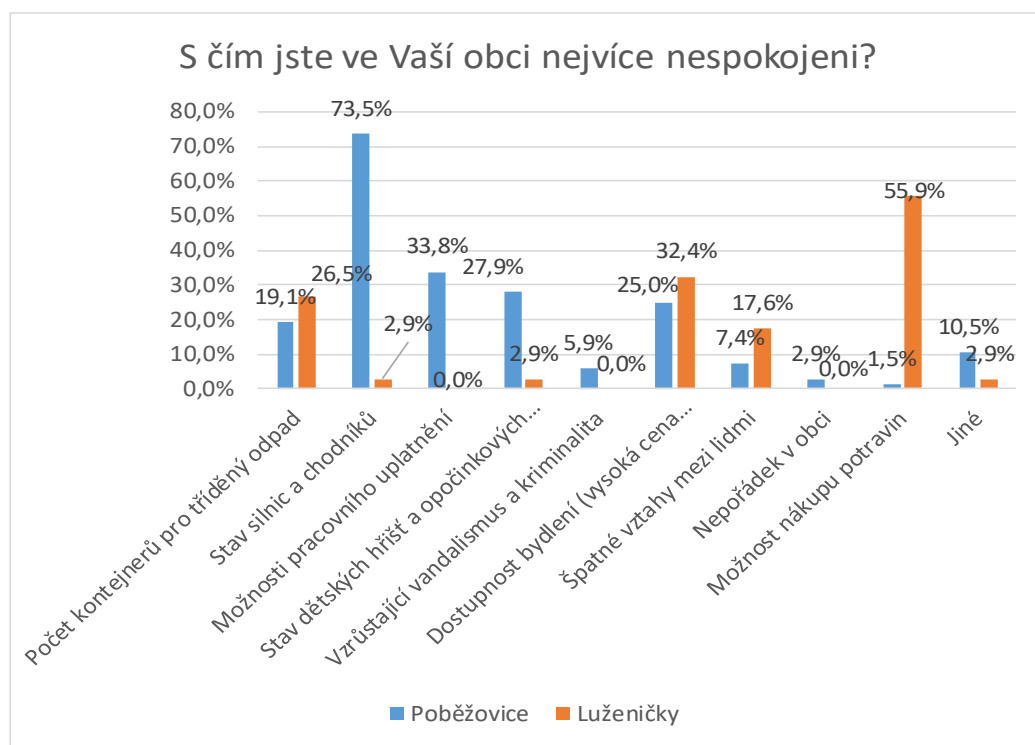
vyjádřit k tomu, co považují za největší výhodu bydlení v jejich obci. Jednalo se o otázku otevřenou, kde se každý respondent mohl vyjádřit dle vlastního uvážení. Na venkově i ve městě se vyjádřili všichni respondenti. V Luženičkách uvedlo 61,8% dotazovaných, že pro ně největší výhodou bydlení v obci je blízkost města. Obyvatelé venkova uvedli tuto výhodu zřejmě z důvodu pracovních příležitostí, kulturního a sportovního vyžití, nákupních příležitostí a dalších možností, které jim město, vzdálené jen několik kilometrů, naskýtá. Jak již bylo několikrát zmiňováno, Luženičky jsou sice malá venkovská obec, ale svou polohou a dojezdovou vzdáleností do okresního města a hranic s Německem může být v budoucnu velmi lukrativním místem. Zbytek respondentů vypsalo jako největší výhodu klidné prostředí, blízkost rodiny a blízkost hranic.

Zatímco na venkově téměř dvě třetiny obyvatel jednoznačně vypsali odpověď blízkost města, v Poběžovicích byly odpovědi na tuto otázku více „rozdobené“. Pro 26,5% dotazovaných je ve městě největší výhodou klidné prostředí. Tato odpověď souvisí zřejmě s velikostí města. Poběžovice jsou městem poměrně malým a klidným, s parky a zelení. Ostatní respondenti vypsali nejčastěji jako výhodu rodinu v okolí, práce v místě a blízkost hranic.

Respondentům města i venkova byl dán v dotazníku prostor, kde by mohli vyjádřit svoji nespokojenost s určitými faktory. Z níže uvedeného grafu lze vyčíst velmi výrazné rozdíly v odpovědích mezi respondenty města a venkova. Ve městě jsou respondenti nejvíce nespokojeni se stavem silnic a chodníků. Svoji nespokojenost se stavem zdejších komunikací vyjádřilo 73,5% dotazovaných. Ve městě opravdu chybí v některých místech chodníky, anebo jsou velmi úzké. Dalším faktem je, že zdejší základní škola stojí v ulici, která je velmi frekventovaným úsekem. Silnice v této části jsou rozbité, chybí i dopravní značení či přechod pro chodce. 33,8% dotazovaných postrádá možnost pracovního uplatnění, což koresponduje s velikostí města a omezenými nabídkami pracovních příležitostí. Na venkově tuto odpověď nevolil žádný z dotazovaných. Z toho lze usuzovat, že obyvatelé venkova jsou s dojížděním za prací ztotožnění. Dojíždění za prací k životu na venkově zkrátka patří. Na venkově zase 55,9% dotazovaných nejvíce chybí možnost nákupu potravin. Luženičky sice leží nedaleko města, kde je nákupních příležitostí dostatek, ale v případě, že člověk onemocní, nejede do práce, zapomene nějakou potravinu, nemá možnost si pro ni dojít do byt' jen malého obchodu v místě. Na rozdíl od města, kde je několik obchodů s potravinami včetně několika vietnamských obchodů, které své služby poskytují do večerních hodin. S dostupností bydlení je nespokojeno na venkově 32,4%

respondentů, ve městě 25%. Vzhledem k lokalitě Luženiček lze předpokládat, že ceny pozemků budou vyšší než v Poběžovicích. Další významný rozdíl v nespokojenosti respondentů města a venkova lze vyčíst u stavu dětských hřišť a odpočinkových míst. Ve městě je s tímto nespokojeno 27,9% respondentů, zatímco na venkově jen 2,9%. Dětská hřiště i odpočinková místa spravuje obec. Otázkou jsou finanční prostředky, které jsou velmi omezeny, nejsou dostačující. Jedním z důvodů, proč je dle respondentů takový rozdíl ve spokojenosti se stavem dětských hřišť a odpočinkových míst je ten, že na venkově tato místa využívá méně lidí, nebo si jich jen více váží. Případně nelze vyloučit, že na venkově v údržbě a obnově těchto míst pomáhají více zdejší obyvatelé než v městě.

Graf 25 - Nespokojenost v obci

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Další otevřená otázka dala respondentům možnost vyjádřit se k otázce, co v obci nejvíce postrádají. K této otázce se vyjádřili v Luženičkách i v Poběžovicích opět všichni respondenti. Na venkově dotazovaní uváděli, že jim nejvíce chybí obchod s potravinami (44,1%), což koresponduje s odpovědí na předchozí otázku, kdy více než polovina respondentů uvedla, že jsou nespokojeni s možností nákupu potravin. Obchod na venkově zkrátka chybí. Další největší zastoupení měla vypsaná odpověď „nic“ (26,5%). Dle této odpovědi lze soudit, že obyvatelé venkova jsou spokojeni, téměř nic jim k životu na venkově

nechybí, anebo se jim jen nechtělo odpovídat. Parkovací místa vypsalo 8,8% dotazovaných, kulturní akce 5,9% respondentů. Dalšími vypsányi odpověďmi byly například restaurace, chodník, autobusová zastávka poblíž nové zástavby obce, tělocvična a jedna zvláštní – inteligence některých spoluobčanů. Všechny tyto odpovědi vypsalo 2,9% respondentů.

Ve městě měla největší zastoupení 23,5% odpověď nic, což je jen nepatrný rozdíl ve srovnání s venkovem. I zde lze předpokládat, že dotazovaným ve městě opravdu nic nechybí, nebo se jim jen nechtělo nad odpovědi zamýšlet. Zdravotnické služby, lékař vypsalo do odpovědi 14,7% respondentů a lékárnu 10,2%. Jak již bylo zmiňováno, ve městě sice působí zdravotnické služby, ale jen v omezené míře, lékárna zde byla zrušena. Je zřejmé, že by obyvatelé Poběžovic uvítali rozšíření lékařských služeb, zejména obnovu lékárny. Na venkově odpověď zdravotnické služby nevedl nikdo z dotazovaných. Zřejmě je toto opět podmíněno vzdáleností Luženiček od okresního města, možná i faktem, že lidé z venkova chápou dojíždění za zdravotnickými službami jako samozřejmost. K životu na venkově některé věci prostě patří. 5,9% dotazovaných chybí kulturní akce, restaurace s dětským koutkem a parkovací místa v obci. Dalšími vypsányi odpověďmi byly stavební parcely, fitness, dětské hřiště, opravy silnic, více sportovišť, pracovní příležitosti a banky. Každou z těchto odpovědí vypsalo 4,4% respondentů.

Poslední, dvacátá osmá otázka, byla taktéž otázkou otevřenou. V ní měli respondenti možnost vpsat cokoli, co v dotazníku postrádali nebo to, co by rádi ještě dodali. Tuto možnost nevyužili dotazovaní města ani venkova. Pokud již byla nějaká reakce v této otázce, zněla „ne“, „nechci nic dodat“.

4.6 Výzkumné předpoklady – jejich ověření

Životní podmínky (VPŽP)

VPŽP 1: Obyvatelé, kteří se přistěhovali na venkov během posledních patnácti let, bydlí ve vlastním rodinném domě, kdežto obyvatelé, jež se během patnácti let přistěhovali do města, žijí v pronájmu.

První z výzkumných předpokladů zaměřený na životní podmínky obyvatel byl limitován otázkou číslo 6 a ověřován na základě odpovědí na otázku číslo 7 v dotazníku. Předpokladem zde bylo, že lidé, kteří žijí na venkově méně než patnáct let, bydlí ve vlastním domě, kdežto lidé žijící méně než patnáct let ve městě bydlí v pronajatých bytech či domech.

Do posuzování tohoto předpokladu byli zahrnuti respondenti, kteří v otázce číslo 6 uvedli odpověď b), do patnácti let.

Formy bydlení se týkala otázka číslo 7. Zde bylo předpokládáno, že na venkově bude vyšším procentem zastoupena odpověď a), ve vlastním rodinném domě, zatímco ve městě bude vyšší procento respondentů volit odpověď b), v pronajatém rodinném domě a odpověď d), v pronajatém bytě. Na venkově odpověď a) volilo 100% respondentů, ve městě odpověď b) volilo 5,9% a d) 41,3% dotazovaných, Odpověď b) a d) tvoří ve městě celkem 47,2% odpovědí, zbývajících 52,8% činí odpověď a).

U města nebylo kritérium naplněno. Výzkumný předpoklad nelze potvrdit.

VPŽP 2: Minimálně 90% venkovských i městských domácností, kde žijí ekonomicky aktivní obyvatelé ve věku od 26 do 64 let, disponuje v domácnosti alespoň jedním automobilem.

U druhého výzkumného předpokladu bylo ověřováno tvrzení, že minimálně 90% domácností (jak z venkova, tak i z města), kde žijí ekonomicky aktivní lidé ve věku od 26 do 64 let, má k dispozici automobil.

I tento výzkumný soubor byl limitován, a to věkem. Do hodnocení výzkumného předpokladu byli zahrnuti respondenti, kteří v otázce číslo 2 uvedli odpověď b), c) nebo d).

Otázkou číslo deset bylo zjišťováno, zda mají na venkově i ve městě k dispozici v domácnosti automobil. U této otázky bylo předpokládáno, že respondenti z města i z venkova budou minimálně z 90% volit odpověď a), ano. Na venkově byla odpověď a) volena 100%, ve městě 95% dotazovaných. Toto kritérium bylo splněno.

Druhý výzkumný předpoklad byl potvrzen. Opravdu více než 90% domácností, kde žijí ekonomicky aktivní lidé ve věku 26 až 64 let, má k dispozici automobil.

VPŽP 3: Lidé na venkově, více než lidé ve městě, oceňují klid a blízkost přírody, zatímco lidé ve městě si cení, více než obyvatelé venkova, pracovní dostupnosti.

Tvrzení, že lidé na venkově si více než lidé ve městě cení klidu a blízkosti přírody, zatímco lidé ve městě více než obyvatelé venkova oceňují pracovní dostupnost, bylo u třetího výzkumného předpokladu ověřováno otázkami číslo 22, 23 a 24.

U otázky číslo 22 bylo předpokládáno, že na venkově získá vyšší procento kladného hodnocení faktor „Klid, přírodní prostředí“ a ve městě faktor „Pracovní dostupnost“. Na venkově faktor „Klid, životní prostředí“ získal 100% kladné hodnocení, ve městě byl kladně hodnocen 88,2%. Faktor „Pracovní dostupnost“ byl na venkově hodnocen kladně 91,2%, zatímco ve městě jen 47,1%. Toto kritérium nebylo naplněno.

Ve 23. otázce byl zjišťován důvod, proč obyvatelé žijí právě na venkově či ve městě. Bylo předpokládáno, že obyvatelé venkova budou volit větší počet odpovědí d), „Příroda“ a

obyvatelé města odpověď c), „Práce“. Odpověď „Příroda“ volilo 35,3% respondentů z venkova a 11,8% z města. Odpověď „Práce“ měla zastoupení 22,1% ve městě a 14,7% na venkově. Toto kritérium bylo splněno.

Poslední otázkou v tomto výzkumném předpokladu byla otázka číslo 24, kde respondenti vyjadřovali svoji spokojenost s uvedenými faktory. Posledním kritériem byla pro venkov odpověď a), „Klidný život, blízkost přírody“ pro venkov a k), „Dostupnost pracovních příležitostí“ pro město. Odpověď a) označilo 67,6% respondentů venkova a 76,5% respondentů města. Odpověď k) byla na venkově zastoupena 1,5% a ve městě 2,9%. Poslední kritérium nebylo splněno.

U třetího výzkumného předpokladu bylo jedno kritérium splněno, další dvě nikoliv. Proto tento předpoklad nemůže být potvrzen.

VPŽP 4: Lidé na venkově postrádají komerční služby, zatímco lidé ve městě jsou nespokojeni se stavem komunikace.

Poslední výzkumný předpoklad z oblasti životních podmínek byl ověřován otázkou číslo 26. Předpokladem bylo, že lidé na venkově nejvíce postrádají komerční služby na rozdíl od lidí ve městě, kde jsou obyvatelé nespokojeni zejména se stavem komunikace. Pokud by mělo dojít k potvrzení tohoto předpokladu, bude na venkově v otázce číslo 26 – „S čím jste ve Vaší obci nejvíce nespokojeni?“ častěji zastoupena odpověď i), možnost nákupu potravin a ve městě odpověď b), stav silnic a chodníků.

V otázce číslo 26 volilo odpověď i) 55,9% respondentů venkova (což je více než polovina dotazovaných), ve městě jen 5,9%. Odpověď b) měla na venkově zastoupení pouhých 2,9%, zatímco ve městě byla tato možnost volena 73,5% dotazovaných. Stanovené kritérium bylo v tomto případě splněno.

Tento předpoklad lze na základě zjištěných výsledků potvrdit.

Pracovní podmínky (VPPP)

VPPP 1: Více než polovinu všech obyvatel města i venkova tvoří zaměstnaní obyvatelé, kteří z venkova při cestě za prací využívají více automobil než obyvatelé z města, zatímco městští obyvatelé zase využívají při dopravě do zaměstnání z větší části veřejnou dopravu než obyvatelé venkova.

První výzkumný předpoklad z oblasti pracovních podmínek tvrdí, že více než polovinu všech obyvatel města i venkova tvoří zaměstnaní obyvatelé, kteří z venkova dojíždějí za prací automobilem, zatímco zaměstnaní lidé z města využívají při cestě do práce více

veřejnou dopravu než obyvatelé venkova. Pro ověření tohoto předpokladu byly posuzovány odpovědi na otázky číslo 5 a 13.

Otázkou číslo 5 byl zjišťován druh ekonomické aktivity obyvatel venkova a města. Bylo předpokládáno, že více než 50% obyvatel venkova i města bude volit odpověď a) „Zaměstnaný“. Toto kritérium bylo naplněno. Na venkově volilo tuto odpověď 79,4% a ve městě 66,2% ze všech respondentů. V obou případech, jak ve městě, tak i na venkově odpověď za a) volila více než polovina obyvatel. Toto kritérium bylo naplněno.

Druhou posuzovanou otázkou v tomto předpokladu byla otázka číslo 13, kdy bylo předpokládáno, že zaměstnaní venkovští obyvatelé budou častěji volit odpověď a) než městští a u zaměstnaných obyvatel z města bude převažovat odpověď b) a d) nad venkovskými obyvateli. Na venkově volilo odpověď a), „Automobil“ 81,4% dotazovaných, ve městě tato odpověď byla zastoupena 53,3%. Ve městě 17,8% dotazovaných uvedlo, že využívají veřejnou dopravu nebo ji případně kombinují (11,1% veřejná doprava, 6,7% kombinuje). Venkov byl v tomto případě zastoupen 14,8%. I toto kritérium bylo splněno.

Lze tedy potvrdit předpoklad, že více než polovinu obyvatel města i venkova tvoří obyvatelé zaměstnaní, kteří z venkova využívají při cestě za prací více automobil než obyvatelé města a městští obyvatelé zase využívají při cestě do práce ve větší míře veřejnou dopravu než obyvatelé venkova.

VPPP 2: Obyvatelé venkova i města dojíždějí za lépe finančně ohodnocenou prací do vzdálenějších lokalit.

Zda dojíždějí obyvatelé venkova i města za lépe platově ohodnocenou prací do vzdálenějších lokalit od místa jejich bydliště, to bylo limitováno otázkou číslo 15 a následně ověřováno na základě odpovědí v otázce číslo 16.

Do ověřování tohoto výzkumného předpokladu byli zahrnuti respondenti, kteří uvedli na otázku číslo 15 – „Jak dlouho Vám trvá cesta do zaměstnání?“ odpověď c), „30 minut až 1 hodinu“ a d), „Nad 1 hodinu“.

Důvody, které vedou obyvatele města i venkova k dojíždění za prací, byly zjišťovány v otázce číslo 16. Pro potvrzení tohoto předpokladu bylo předpokládáno, že většina obyvatel uvede odpověď b), „Práce lépe platově ohodnocená“. Tato odpověď byla zastoupena 85,7% na venkově a 76,9% ve městě.

I tento výzkumný předpoklad byl potvrzen. Lidé z venkova i z města skutečně dojíždějí za lépe platově ohodnocenou prací do vzdálenějších lokalit z místa svého bydliště.

VPPP 3: *Na venkově bydlí lidé, jejichž čistý měsíční příjem je v době dotazování vyšší než u obyvatel ve městě.*

Poslední výzkumný předpoklad z oblasti pracovních podmínek je zaměřen na finanční stránku obyvatel venkova a města. Tvrzení, že na venkově žijí v současné době lidé s vyšším průměrným čistým příjmem než ve městě, bylo ověřováno na základě otázky číslo 17. Kritériem pro potvrzení tohoto předpokladu bylo častější zastoupení odpovědi a) a b) ve městě a c) a d) na venkově. Ve městě uvedlo odpověď a) a b) 46,9% respondentů, na venkově a) a b) označilo 38,2% dotazovaných. Odpověď c) a d) označilo 61,8% respondentů z venkova a 53,1% z města. Toto kritérium bylo splněno. Odpověď a) a b) označilo více obyvatel města, na venkově byla větším počtem volena odpověď c) a d).

Lze potvrdit, že v současné době žijí na venkově lidé s vyššími čistými příjmy než ve městě.

6 Výsledky a diskuse

Cílem diplomové práce bylo zmapovat, popsat a srovnat životní a pracovní podmínky venkovského a městského obyvatelstva. Jelikož společnost prochází neustálými proměnami, které ovlivňují i podmínky pro práci a život obyvatel, jen velmi obtížně lze dospět k jednoznačným závěrům.

V teoretické části byly sice uvedeny rozdíly mezi venkovem a městem, ale jednalo se o poznatky čistě obecné, které nejsou specifickými pro danou venkovskou obec či město.

Pro zmapování života v konkrétní lokalitě bylo použito skupinových rozhovorů. Fokální skupiny byly sestavovány náhodným výběrem při procházení míst, kde byl výzkum prováděn. Vzhledem k nemožnosti získání relevantního vzorku účastníků rozhovorů nelze uskutečněné skupinové rozhovory považovat za výzkum, ale pouze za sondu, jejíž data byla podkladem pro sestavení otázek do dotazníkového šetření.

Některé otázky v dotazníku jsou koncipovány tak, aby bylo respondentům umožněno volit i větší množství odpovědí, což souvisí s různorodostí aspektů, které ovlivňují životní a pracovní podmínky obyvatel. Bylo předpokládáno, že ani tato možnost nepokryje všechny možné alternativy odpovědí, a proto byla nabízena v každé otázce individuální – volná odpověď.

Pro výzkumné šetření byly zvoleny obec a město, které od sebe nejsou příliš vzdálené. Je zajímavé, že i přes svoji blízkost, byla na základě výzkumu nashromážděna data, která rozkrývají patrné rozdíly v podmínkách pro život a práci v těchto dvou poměrně blízkých lokalitách. Výsledky výzkumného šetření nejsou ovlivňovány jen místem, kde výzkum probíhá, ale také charakterem zkoumaného místa. V tomto případě se jedná o příměstskou obec a město, které by bylo možné označit na „venkovské“, neboť městem je pouze z pohledu historického. Pokud by byl výzkum realizován například blíže ke krajskému městu, výsledky šetření by byly od stávajících odlišné. To, že místo realizace výzkumu ovlivňuje i výsledek výzkumu, může být důvodem, proč se některá zjištění rozcházejí s teoretickými poznatky práce.

Životní podmínky

První výzkumný předpoklad byl zaměřen na oblast bydlení v období posledních patnácti let. Hypotéza, že obyvatelé, kteří se v posledních patnácti letech přestěhovali na venkov, bydlí ve vlastním rodinném domě, kdežto obyvatelé, kteří se během patnácti let přistěhovali do města, bydlí v pronájmu, nebyla potvrzena. Venkov i město zaznamenalo po

roce 1989 výrazné změny, což koresponduje s dílem Perlína (1998, s. 11), které ovlivnily mimo jiné i podmínky pro bydlení stávajících i potencialních obyvatel. Venkovská obec (Luženičky) připravila stavební parcely, které byly postoupeny k prodeji zájemcům z okolí. Vzhledem k poloze obce tuto možnost využili zejména obyvatelé blízkého okresního města. Nyní je zastavěná po okrajích několika desítkami nových rodinných domů, jejichž výstavba proběhla v horizontu posledních patnácti let. Na venkov se přistěhovali obyvatelé, kteří obývají své vlastní domy s větším či menším pozemkem. S tímto zjištěním koresponduje tvrzení Perlína (1998, s. 16), že na okraji vesnic, které jsou v těsné blízkosti větších měst, dochází k výstavbě rodinných domů, jejichž vlastníci jsou bývalí obyvatelé města. Město (Poběžovice) nenabízelo stavební parcely (o které vzhledem k lokalitě není ani takový zájem), ale v jeho vlastnictví byla řada bytových domů, jejichž byty byly nabídnuty k prodeji. Jednalo se především o byty starší, a proto ani jejich cena nebyla tak vysoká. Ze zjištění vyplývá, že jak na venkově, tak ve městě lidé dávají přednost bydlení ve vlastním domě či bytě, což ovlivnila i nabídka snadno dosažitelných hypotečních úvěrů.

Druhá hypotéza se týkala mobility venkovských a městských obyvatel. Tvrzení, že minimálně 90% venkovských i městských domácností, ve kterých žijí ekonomicky aktivní obyvatelé ve věku od 26 do 64 let, disponuje v domácnosti alespoň jedním automobilem, bylo potvrzeno. Dle Temelové, Pospíšilové a Ouředníčka (2012, s. 114) byl automobil v dřívější době spíše městskou záležitostí. V současné době lze jen těžko najít na venkově i ve městě domácnost, která by neměla k dispozici automobil. Je jasné, že dřívější městský trend se stává trendem všeobecným, jenž je z velké míry ovlivněn vývojem moderní společnosti.

Třetí hypotéza tvrdí, že lidé na venkově si více než lidé ve městě cení klidu a blízkosti přírody, kdežto lidé ve městě oceňují více než obyvatelé venkova pracovní dostupnost. Tato hypotéza byla vytvořena na základě poznatků z prostudované literatury, kde je venkov spojován s přírodou a klidem, zatímco město by mělo být místem, které lidem poskytuje vyšší nabídku pracovních příležitostí. Například dle Kubátové je město spojeno mimo jiné s průmyslem a službami, zatímco venkov je spjat, kromě dalších atributů, s přírodou a klidem. (Kubátová, 2010, s. 160) Tato hypotéza nebyla potvrzena. Obyvatelé venkova si sice více cení klidu a životního prostředí, ale zároveň i ve vyšší míře oceňují pracovní dostupnost než obyvatelé města. Tento výsledek je zřejmě významně ovlivněn polohou místa, kde byl výzkum prováděn. Venkovská obec v současné době sice nenabízí téměř žádné pracovní příležitosti, na rozdíl od města, ale jeho těsná blízkost okresnímu městu toto obyvatelům

kompenzuje. Negativní hodnocení pracovní dostupnosti městských obyvatel vyplývá i z velikosti zkoumaného města. V tomto případě se jedná o město malé, které v žádném případě není schopno pokrýt poptávku po práci zdejších obyvatel.

Poslední hypotéza z oblasti životních podmínek obsahující tvrzení, že lidé na venkově postrádají komerční služby, zatímco obyvatelé venkova jsou nespokojeni se stavem komunikací, byla potvrzena. Toto tvrzení se opírá o poznatky, které jsou popsány v poslední kapitole teoretické části. Jedním z důvodů, proč lidem na venkově chybí obchod je fakt, že ne každý člověk dojíždí denně do města, kde pořídí nákupy. Existuje řada lidí, kteří spojují nákup s prací nebo s vyřizováním záležitostí na úřadech. V případě dovolené, nemoci či jiné překážky pro ně není jiná možnost, jak si obstarat potřebné potraviny. Ve městě, na rozdíl od venkovské obce, je obchodů několik a ty jsou schopny potřeby jeho obyvatel pokrýt. V případě města bylo potvrzeno, že obyvatelé nejsou spokojeni se současným stavem komunikací a chodníků. Ve srovnání s venkovskou obcí, kde v nedávné době došlo k rekonstrukci chodníků, komunikace i autobusové zastávky, je stav komunikací dle respondentů ve městě v žalostném stavu.

Pracovní podmínky

První hypotéza z oblasti pracovních podmínek, která byla potvrzena, obsahuje tvrzení, že více než polovinu všech obyvatel venkova i města tvoří zaměstnaní lidé, kteří z venkova při cestě za prací využívají více automobil než obyvatelé města, zatímco městští obyvatelé zase využívají při dopravě do zaměstnání z větší části veřejnou dopravu než obyvatelé venkova. Toto lze ztotožnit s Perlínem (1998, s. 14), který uvádí, že po roce 1990 došlo ke změnám ve veřejné dopravě, zejména k omezení některých linek, což donutil venkovské obyvatelstvo k většímu využívání individuální dopravy. Ke špatné situaci ve veřejné dopravě se vyjadřují i Temelová, Pospíšilová, Ouředníček (2012, s. 10), kteří uvádějí, že nedostatečná dopravní obslužnost v oblasti veřejné dopravy způsobila, že obyvatelé venkova jsou nuceni vlastnit automobil. Dalším důvodem, proč obyvatelé města využívají častěji veřejnou dopravu, může korespondovat i s možností využívat nejen autobusovou, ale i železniční dopravu.

Druhá hypotéza se zabývala dojezdovou vzdáleností za prací. Tvrzení, že obyvatelé venkova i města dojíždějí za lépe finančně ohodnocenou prací do vzdálenějších lokalit, bylo potvrzeno a tudíž je v rozporu s literaturou, ve které je dojíždění za prací označováno za jedno z negativ, které s sebou přináší především život na venkově. Z rozboru Temelové, Pospíšilové, Ouředníčka (2012, s. 112) vyplývá, že lidé z venkova jsou nespokojeni

s nabídkou pracovních příležitostí, která souvisí i s nízkým finančním ohodnocením za vykonávanou práci. Otázka pracovní dostupnosti a s ní souvisejícího i finančního ohodnocení je výrazně ovlivněna polohou zkoumaných míst. Právě poloha je faktorem, který ovlivňuje výsledky celého výzkumu této práce. Samozřejmě zde hraje i významnou roli charakter venkovské obce a města, což bylo vyzdviženo v úvodu této kapitoly.

Třetí výzkumná hypotéza byla zaměřena na téma finanční situace, konkrétně obsahovala tvrzení, že na venkově bydlí lidé, jejichž čistý měsíční příjem je v době dotazování vyšší než u obyvatel ve městě. I v tomto případě došlo k jejímu potvrzení. Opět lze poukázat na souvislost s polohou místa. Luženičky (venkovská obec), lze na základě poznatků Perlína (1998, s. 16 - 18) řadit do Suburbánní zóny, zatímco Poběžovice (město) odpovídají svou polohou chudým Sudetům. Dalším hlediskem, jež vede k tomuto zjištění je měnící se způsob života lidí a s tím úzce související i životní úroveň, která je dle Majerové (2009, s. 167) chápána jako množství statků i služeb, jimiž lidé disponují a lze ji označit jako materiální blahobyť, jehož velikost se odvíjí od velikostí příjmů lidí. Toto koresponduje i se zjištěním, které bylo prezentováno v předchozí kapitole, a to takovým, že celkový vývoj společnosti se promítl i do změny životního standardu, úrovně a nároků lidí.

Závěr

Diplomová práce se věnovala zmapování, popsání a srovnání pracovních a životních podmínek obyvatel města a venkova, konkrétně venkovské obce Luženičky a města Poběžovice. Jelikož se nejedná o typickou venkovskou obec, ale o obec, která se nachází v blízkosti okresního města a město, jehož charakter vykazuje známky venkova, lze konstatovat, že výsledky jsou v rozporu s očekáváním.

V teoretických východiskách byly definovány pojmy, které souvisejí s danou problematikou. Jednalo se o vymezení venkova a města, nastínění vývoje českého venkova, opomenut nebyl ani termín obec a krátké zastavení u jejího členění. Nedílnou součástí teoretické části byla i kapitola pojednávající o kvalitě života a vymezení jejich faktorů, zejména životních a pracovních podmínek.

Teoretická část se stala podkladem pro vytvoření čtyř hypotéz v oblasti životních podmínek tří hypotéz zabývajících se oblastí pracovních podmínek. Výzkumem poté došlo k jejich ověření. Cílem výzkumu bylo srovnat pracovní a životní podmínky obyvatel venkova a města. Dílčími cíli práce bylo pak nalézt a popsat rozdíly životních a pracovních podmínek v oblasti bydlení, dopravy, spokojenosti s životními podmínkami, dojezdové vzdálenosti za prací a finanční situace obyvatel venkova a města.

Zmapování životních podmínek proběhlo prostřednictvím skupinových rozhovorů. Získaná data byla poté využita pro tvorbu dotazníku, který byl rozšířen o otázky týkající se oblasti pracovních podmínek. Jeho distribuce do zkoumaného města a obce proběhla ve spolupráci s příslušnými úřady. Výzkumný soubor zahrnoval celkem 102 respondentů, 34 respondentů z venkova a 68 z města.

Vlastní výzkumné šetření umožnilo srovnat podmínky pro práci a život venkovských a městských obyvatel.

V oblasti životních podmínek bylo zjištěno, že v bydlení jsou jak na venkově, tak ve městě vytvářeny adekvátní podmínky pro život tamních obyvatel. V současné době je jedním z trendů „bydlení ve vlastním“, což se promítá do oblasti bydlení na venkově i ve městě.

Ani v oblasti mobility nebyl nalezen rozdíl. V současné době lze jen těžko najít na venkově i ve městě domácnost, která by neměla k dispozici automobil. Trend, který byl v dřívější době spojován spíše s městským způsobem života, se stal trendem všeobecným.

Při srovnání spokojenosti obyvatel bylo zjištěno, že celkově jsou s podmínkami pro život obyvatelé venkova. Jak již bylo několikrát napříč vlastní prací zmíněno, toto souvisí

s polohou daného místa. V případě, že by město, ve kterém výzkum probíhal, bylo blíže krajskému či hlavnímu městu, výsledek by byl zřejmě zcela jiný.

V oblasti pracovních podmínek byla srovnávána dojezdová vzdálenost za prací. Obyvatelé města i venkova jsou v současné době ochotni dojíždět za prací i do vzdálenějších lokalit v případě, že budou za odvedenou práci lépe finančně oceněni.

Poslední srovnání proběhlo v oblasti finanční situace. V tomto případě lze konstatovat, že lidé na venkově disponují vyšším příjmem než obyvatelé města.

Lze konstatovat, že cíle této práce byly splněny. Při srovnávání životních a pracovních podmínek záleží na lokalitě, ve které dochází k realizaci výzkumného šetření, což již bylo zmíněno v předchozí kapitole.

7 Seznam použitých zdrojů

Citovaná literatura

BERNARD, Josef a kol. *Nic se tady neděje... Životní podmínky na periferním venkově*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2018. 243 s. 1. vydání. ISBN 978-80-7419-274-6.

BINEK, Jan a kolektiv. *Synergie ve venkovském prostoru. Aktéři a nástroje rozvoje venkova*. Brno: GaREP, spol. s r. o., 2009. 94 s. 1. vydání. ISBN 978-80-904308-0-8.

BLAŽEK, Bohuslav. *Venkov města média*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 1998. 362 s. 1. vydání. ISBN 80-85850-59-1.

BOOKCHIN, Murray. *URBANIZATION without CITIES: The Rise and Decline of Citizenship*. New York: Black Rose Books, 1992. 173 s. ISBN 1-895431-01-8.

ČERMÁKOVÁ, Marie a kol. *Podmínky harmonizace práce a rodiny v České republice*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR, 2002. 115 s. ISBN 80-7330-026-5.

ČMEJREK, Jaroslav a ČOPIK Jan. *Veřejná správa*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2016. 127 s. 1. vydání. ISBN 978-80-7394-578-7.

FERENČUHOVÁ, Slavomíra. *Sociologie města*. Praha – Brno: Sociologické nakladatelství (SLON), 2013. 290 s. 1. vydání. ISBN 978-80-7419-162-6.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. Praha: Portál, 2016. 440 s. 4. přepracované a rozšířené vydání. ISBN 978-80-262-0982-9.

HEŘMANOVÁ, Eva. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012. 239 s., 1. vydání. ISBN 978-80-7419-106-0.

JANDOUREK, Jan. *Slovník sociologických pojmů*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. 264 s. 1. vydání. ISBN 978-80-247-3679-2.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Proměny příměstského venkova a venkovské každodennosti*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2016. 372 s. 1. vydání. ISBN 978-80-244-4996-8.

KUBÁTOVÁ, Helena. *Sociologie životního způsobu*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 272 s. 1. vydání. ISBN 978-80-247-2456-0.

KUCHAŘOVÁ, Věra a kol. *Česká rodina na počátku 21. století: Životní podmínky, vztahy a potřeby*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2019. 299 s. 1. vydání. ISBN 978-80-7419-275-3.

MAJEROVÁ, Věra a kolektiv. *Český venkov 2000. Základní údaje*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2002. s. 150. 1. vydání. ISBN 80-213-0915-6.

- MAJEROVÁ, Věra a kol. *Sociologie venkova a zemědělství*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006. 246 s. 4. vydání. ISBN 80-213-0651-3.
- MAJEROVÁ, Věra a kolektiv. *Český venkov 2007. Studie Jihočeského a Ústeckého kraje*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2008. 250 s. 1. vydání. ISBN 978-80-213-1768-0.
- MAJEROVÁ, Věra a MAJER, Emerich. *Empirický výzkum v sociologii venkova a zemědělství část II*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2010. 275 s. 2. vydání. ISBN 978-80-213-1698-0.
- MAJEROVÁ, Věra, HEROVÁ, Irena a kol. *Český venkov 2008: proměny venkova*. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2009. 188 s. 1. vydání. ISBN 978-80-213-1991-0.
- MAŘÍKOVÁ, Hana, PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena. *Velký sociologický slovník I. a II. svazek*. Praha: Karolinum, vydavatelství Univerzity Karlovy, 1996. 1627 s. 1. vydání. ISBN 80-7184-311-3.
- OBEC LUŽENIČKY. *Luženičky a Luženice v proměnách času. Vydáno u příležitosti IV. Srazu rodáků a přátel obcí Luženice a Luženičky a k 110. výročí založení Sboru dobrovolných hasičů Luženice*. Praha: Citadela, 2010. 110 s. ISBN 978-80-254-6469-4.
- PERLÍN, Radim a HUPKOVÁ, Martina. *Venkovy a venkované*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Univerzita Karlova, 2010. 11 s. ISBN 978-80-87147-27-6.
- POSPĚCH, Pavel a kol. *Vynalézání venkova v ČR po roce 1989*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2014. 177 s. 1. vydání. ISBN 978-80-7325-353-0.
- TEMELOVÁ, Jana, POSPÍŠILOVÁ, Lucie, OUŘEDNÍČEK, Martin. *Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 203 s. ISBN 978-80-7380-378-0.

Internetové zdroje

- Český statistický úřad: *Luženičky. Demografický vývoj* [online]. [cit. 2021-08-21]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI_43_553891#
- Český statistický úřad: *Poběžovice. Demografický vývoj* [online]. [cit. 2021-08-21]. Dostupné z: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=profil-uzemi&uzemiprofil=31548&u=__VUZEMI_43_554111#

Český statistický úřad: *Statistická ročenka Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2021-08-06]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/7f004c4002>

Město Pobežovice: *Historie města Pobežovice* [online]. [cit. 2021-08-12]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/mesto/informace-o-meste/historie/>

Město Pobežovice: *Struktura úřadu* [online]. [cit. 2021-08-14]. Dostupné z: <https://www.pobezovice.cz/urad-2/struktura-uradu/>

Obec Luženičky: *O obci* [online]. [cit. 2021-08-10]. Dostupné z: <https://luzenicky.cz/o-obci/>

PERLÍN, Radim. *DVS.cz: Vymezení venkovských obcí v Česku* [online]. 2009 [cit. 2021-07-15]. Dostupné z: <https://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6384068>

PERLÍN, Radim. *Venkov, typologie venkovského prostoru* [online]. 1998 [cit. 2021-07-10]. Dostupné z: <https://mvcr.cz/soubor/perlin-pdf>

Plzeňský kraj: *Mapy* [online]. [cit. 2021-08-19]. Dostupné z: <https://plzensky-kraj.webnode.cz/mapy/>

RIS - Regionální informační servis: *Luženičky* [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/553891-luzenicky>

RIS - Regionální informační servis: *Pobežovice* [online]. [cit. 2021-08-23]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/554111-pobezovice>

Strategický rozvojový dokument města Pobežovice pro období 2020 - 2030: *Plán rozvoje obce* [online]. 2020 [cit. 2021-08-16]. Dostupné z: https://www.pobezovice.cz/e_download.php?file=data/editor/452cs_1.pdf&original=Strategick%C3%BD%20rozvojov%C3%BD%20dokument%20m%C4%9Bsta%20pro%20obdob%C3%AD%202020-2030.pdf

Zákon č. 128/2000 Sb.: *Zákon o obcích (obecní zřízení)* [online]. [cit. 2021-07-13]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Mapa polohy Plzeňského kraje	28
Obrázek 2 - Prapor a znak obce Luženičky	31
Obrázek 3 - Prapor a znak města Poběžovice	38

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Stav obyvatel v obci Luženičky v letech 2016 – 2020	32
Tabulka 2 - Pohyb obyvatel v obci Luženičky v letech 2016 – 2020	32
Tabulka 3 - Stav obyvatel města Poběžovice v letech 2016 – 2020	38
Tabulka 4 - Pohyb obyvatel města Poběžovice v letech 2016 - 2020	39
Tabulka 5 - Rozdělení fokusních skupin	45
Tabulka 6 - Respondenti dle věku	46

8.3 Seznam grafů

Graf 1- Respondenti dle pohlaví	47
Graf 2 - Respondenti dle věku	47
Graf 3 - Rodinný stav respondentů	48
Graf 4 - Vzdělání respondentů	48
Graf 5 - Ekonomická aktivita respondentů	49
Graf 6 - Délkažití v obci	50
Graf 7 - Bydlení	51
Graf 8 - Složení domácnosti	51
Graf 9 - Spokojenost s bydlením	52
Graf 10 - Automobil v domácnosti	53
Graf 11 - Počet automobilů	53
Graf 12 - Vlastníci automobilu	54
Graf 13 - Používaný dopravní prostředek do zaměstnání	55
Graf 14 - Kombinace dopravních prostředků při dopravě do zaměstnání	55
Graf 15 - Doba trvání cesty do zaměstnání	56
Graf 16 - Důvod dojíždění za prací	57
Graf 17 - Čistý příjem respondentů	58
Graf 18 - Finanční situace respondentů	58
Graf 19 - Životní náklady respondentů	59
Graf 20 - Životní standard respondentů	60
Graf 21 - Způsob změny životního standardu	60
Graf 22 - Faktory pro hodnocení podmínek pro život v obci	61
Graf 23 - Důvody pro žití v obci	64
Graf 24 - Faktory spokojenosti v obci	64
Graf 25 - Nespokojenost v obci	66

8.4 Seznam použitých zkratk

ČSÚ - Český statistický úřad

OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

RIS – Regionální informační servis

SRD – Strategický rozvojový dokument

VOPP - Výzkumná otázka pracovní podmínky

VOŽP - Výzkumná otázka životní podmínky

VPPP - Výzkumný předpoklad pracovní podmínky

VPŽP - Výzkumný předpoklad životní podmínky

Přílohy

Příloha 1 - Dotazník.....	84
Příloha 2 - Tabulka faktorů v procentech	89

DOTAZNÍK

Dobrý den, jmenuji se Miroslava Konopová a jsem studentkou Provozně ekonomické fakulty České zemědělské univerzity. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění tohoto anonymního dotazníku. Vámi poskytnuté informace budou použity jen pro účely mé diplomové práce s názvem „Pracovní a životní podmínky venkovského obyvatelstva.“

Dotazník obsahuje celkem 28 otázek a jeho vyplnění Vám zabere zhruba 10 – 15 minut Vašeho času. Jsou v něm obsaženy otázky, u kterých je možné zvolit jen jednu správnou odpověď, otázky s možností volby více správných odpovědí (počet odpovědí je uveden u otázky) a otázky, ve kterých je prostor pro Vaše vyjádření na řádek pod otázkou. Vyplněný dotazník prosím odešlete zpět na obecní úřad do jednoho týdne.

Předem Vám děkuji za Váš čas a Vaši ochotu při vyplňování dotazníku.

Bc. Miroslava Konopová

1. Pohlaví?
 - a) Muž
 - b) Žena

2. Jaký je Váš věk?
 - a) 18 – 25let
 - b) 26 – 34 let
 - c) 35 – 49 let
 - d) 50 – 64 let
 - e) 65 let a více

3. Jaký je Váš rodinný stav?
 - a) Svobodný/á
 - b) Ženatý/ vdaná
 - c) Rozvedený/ á
 - d) Vdovec/ vdova
 - e) Žiji s partnerkou/ partnerem

4. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - a) Základní
 - b) Středoškolské bez maturity
 - c) Středoškolské s maturitou
 - d) Vyšší odborné
 - e) Vysokoškolské

5. Jaké je Vaše ekonomická aktivita?
 - a) Zaměstnaný
 - b) Student/ka
 - c) Podnikatel/ka
 - d) Nezaměstnaný/á
 - e) Důchodce
 - f) V domácnosti
 - g) V invalidním důchodu
 - h) Jiné (vypište)

6. Jak dlouho v obci žijete?
- Od narození
 - Do 15ti let
 - Více než 15 let
7. Kde bydlíte?
- Ve vlastním rodinném domě
 - V pronajatém rodinném domě
 - Ve vlastním bytě
 - V pronajatém bytě
 - Jinde (vypište)
8. Jaké je složení Vaší domácnosti?
- Jednotlivec
 - Dvoučlenná domácnost bez dětí
 - Rodič/e s dítětem/děťmi
 - Vícegenerační domácnost
 - Jiný typ (vypište)
9. Jste spokojen/a se svým bydlením?
- Velmi spokojen/a
 - Spíše spokojen/a
 - Spíše nespokojen/a
 - Velmi nespokojen/a
10. Máte ve Vaší domácnosti k dispozici automobil?
- Ano, máme k dispozici automobil
 - Ne, nemáme k dispozici automobil
11. Pokud je Vaše odpověď u otázky č. 10 a) Ano, kolik automobilů v domácnosti vlastníte?
- Jeden
 - Dva
 - Tři
 - Více než tři
12. Kdo z Vaší domácnosti automobil vlastní? (označte maximálně 4 položky)
- Já
 - Partner
 - Děti
 - Rodiče
 - Jiné (vypište)
13. Jaký dopravní prostředek používáte při dopravě do zaměstnání?
- Automobil
 - Veřejnou dopravu
 - Pěšky
 - Dopravní prostředky při dopravě do zaměstnání kombinuji
 - Kolo, koloběžku

14. Pokud dopravní prostředky při dopravě do zaměstnání kombinujete, vypište jaké?
.....
15. Jak dlouho Vám trvá cesta do zaměstnání?
a) Pracuji v místě bydliště
b) Do 30 minut
c) 30 minut až 1 hodinu
d) Nad 1 hodinu
e) Jiné (vypište)
16. Jaký je Váš důvod dojíždění za prací? (lze označit všechny možnosti)
a) Nedostatek pracovních příležitostí v blízkosti bydliště
b) Práce lépe platově ohodnocená
c) Zvyk
d) Jiné (vypište)
17. Jaký je Váš čistý měsíční příjem?
a) Do 19 999 korun
b) Od 20 000 do 29 999 korun
c) 30 000 – 39 999 korun
d) 40 000 korun a více
18. Jaká je Vaše finanční situace?
a) Velmi uspokojivá
b) Uspokojivá
c) Tak napůl
d) Neuspokojivá
e) Velmi neuspokojivá
19. Jsou Vaše příjmy dostačující vzhledem k životním nákladům?
a) Ano
b) Ne
c) Nevím
20. Změnil se Váš životní standard za posledních 15 let?
a) Ano
b) Ne
c) Nevím
21. Pokud ano, jak se Váš životní standard změnil?
a) K lepšímu
b) K horšímu
c) Nezměnil se
d) Nevím

22. Jak hodnotíte podmínky pro život ve Vaší obci z hlediska uvedených faktorů?
 V následující tabulce jsou uvedeny faktory, u každého faktoru zakroužkujte odpovídající hodnotu 1 – 5 dle uvedené stupnice.
 1 – velmi dobře 2 – spíše dobře 3 – spíše špatně 4 – velmi špatně 5 – nevím, nedokáži posoudit

Faktor	Hodnocení/známka				
Bydlení	1	2	3	4	5
Poloha obce	1	2	3	4	5
Klid, přírodní prostředí	1	2	3	4	5
Sportovní vyžití	1	2	3	4	5
Kulturní a společenské vyžití	1	2	3	4	5
Dostupnost zdravotnických služeb	1	2	3	4	5
Veřejná doprava	1	2	3	4	5
Pracovní dostupnost	1	2	3	4	5
Bezpečnost v obci	1	2	3	4	5
Sousedské vztahy	1	2	3	4	5
Celkový dojem obce	1	2	3	4	5

23. Co Vás v obci nejvíce drží? (označte maximálně 3 důvody)
- Rodinné důvody
 - Bydlení
 - Práce
 - Příroda
 - Přátelé
 - Zvyk
 - Jiné (vypište)
24. S čím jste ve Vaší obci nejvíce spokojeni? (vyberte maximálně 3 položky)
- Klidný život, blízkost přírody
 - Dopravní dostupnost
 - Vzhled a čistota
 - Poloha obce
 - Dobré mezilidské vztahy
 - Sportovní vyžití
 - Kulturní a společenský život
 - Bezpečnost obce, nízká kriminalita
 - Dostupnost veřejných služeb (zdravotní a sociální služby)
 - Dostupnost komerčních služeb (obchody, banky apod.)
 - Dostupnost pracovních příležitostí
 - Podmínky pro bydlení
 - Jiné (vypište)
25. Vypište, co považuje za největší výhodu bydlení ve Vaší obci?
-
-

26. S čím jste ve Vaší obci naopak nespokojeni?(vyberte maximálně 3 položky)

- a) Nedostatečný počet kontejnerů pro tříděný odpad
- b) Stav silnic a chodníků
- c) Možnosti pracovního uplatnění
- d) Stav dětských hřišť a odpočinkových míst
- e) Vzdávající vandalismus a kriminalita
- f) Dostupnost bydlení (vysoká cena bytů a pozemků)
- g) Špatné vztahy mezi lidmi
- h) Nepořádek v obci, špatná údržba
- i) Možnost nákupu potravin
- j) Jiné (vypište)

27. Vypište, co Vám v obci nejvíce chybí

.....
.....

28. Chtěl/a byste dodat něco, na co jsem se v dotazníku nezeptala?

.....
.....

Zdroj: vlastní zpracování, 2022

Příloha 2 - Tabulka faktorů v procentech

Faktory	1	2	3	4	5
Bydlení Luženičky	82,4%	14,7%	2,9%	0,0%	0,0%
Bydlení Poběžovice	31,0%	54,0%	12,0%	3,0%	0,0%
Poloha obce Luženičky	88,2%	11,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Poloha obce Poběžovice	19,1%	63,2%	13,2%	4,4%	0,0%
Klid, přírodní prostředí Luženičky	82,4%	17,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Klid, přírodní prostředí Poběžovice	50,0%	38,2%	10,3%	1,5%	0,0%
Sportovní vyžití Luženičky	20,6%	55,9%	11,8%	0,0%	11,8%
Sportovní vyžití Poběžovice	8,8%	50,0%	19,1%	13,2%	8,8%
Kulturní a společenské vyžití Luženičky	8,8%	55,9%	23,5%	0,0%	11,8%
Kulturní a společenské vyžití Poběžovice	8,8%	38,2%	39,7%	7,4%	5,9%
Dostupnost zdravotnických služeb Luženičky	38,2%	50,0%	8,8%	2,9%	0,0%
Dostupnost zdravotnických služeb Poběžovice	4,4%	44,1%	38,2%	13,2%	0,0%
Veřejná doprava Luženičky	14,7%	52,9%	20,6%	0,0%	11,8%
Veřejná doprava Poběžovice	8,8%	54,4%	29,4%	2,9%	4,4%
Pracovní dostupnost Luženičky	41,2%	50,0%	5,9%	0,0%	2,9%
Pracovní dostupnost Poběžovice	0,0%	47,1%	36,8%	14,7%	1,5%
Bezpečnost v obci Luženičky	50,0%	47,1%	0,0%	0,0%	2,9%
Bezpečnost v obci Poběžovice	13,2%	63,2%	16,2%	5,9%	1,5%
Sousedské vztahy Luženičky	32,4%	55,9%	8,8%	2,9%	0,0%
Sousedské vztahy Poběžovice	36,8%	42,6%	10,3%	10,3%	0,0%
Celkový dojem obce Luženičky	61,8%	35,3%	0,0%	0,0%	2,9%
Celkový dojem obce Poběžovice	22,1%	58,8%	17,6%	1,5%	0,0%

Zdroj: vlastní zpracování, 2022